

Csávossy Elemér

Ádventi és karácsonyi elmélkedések

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Csávossy Elemér
Ádventi és karácsonyi elmélkedések

Imprimi potest. Budapestini, die 3. Aug. 1941.
Eugenius Somogyi S.J. Praep. Prov. Hung.

Nihil obstat. Adamus Petz S.J. cens. dioec.

Nr.3181/1941. Imprimatur.
Cassoviae, die 29. Aug. 1941.
Dr. Stephanus Madarász episcopus.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1942-ben jelent meg a Korda Kiadó gondozásában. Az elektronikus változat a Jézus Társasága magyarországi tartományfőnökének az engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Jézus Társasága Magyarországi Tartományáé.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ádvent első hete – „Veniet Dominus.” Az Úr jön.....	4
Vasárnap. Az egyházi év kezdete	4
Hétfő. Az Úr vigaszteljes eljövetele	6
Kedd. Az Úr félelmetes eljövetele	8
Szerda. Krisztus eljövetele embertársaink személyében	10
Csütörtök. Krisztus eljövetele lelkünkbe kegyelme által.....	12
Péntek. A világ ádventje	14
Szombat. Korunk ádventje.....	17
Ádvent második hete – „Parate vias Domini.” Készítsétek az Úr útját.	20
Vasárnap. Lelki előkészület karácsonyra.....	20
Hétfő. Keresztelő Szent János küldöttsége Jézushoz.....	23
Kedd. Keresztelő Szent János hivatásának előkészítése.....	26
Szerda. Keresztelő Szent János prédikál a pusztában (I.).....	29
Csütörtök. Keresztelő Szent János prédikál a pusztában (II.).....	32
Péntek. A zsidók küldöttsége Keresztelő Szent Jánosnál	35
Szombat. Keresztelő Szent János rámutat Krisztusra.....	38
Ádvent harmadik hete – „Prope est Dominus.” Az Úr közel van.....	41
Vasárnap. Lelki öröm Jézus közeli eljövetele fölött.....	41
Hétfő. Az Ige megtestesülése (I.).....	44
Kedd. Az Ige megtestesülése (II.).....	47
Szerda. A megtestesülés titkának következményei miránk nézve.....	51
Csütörtök. Hogyan készítette elő Isten kegyelme Szűz Máriát magasztos hivatására?.....	54
Péntek. Szűz Mária eljegyzése Szent Józseffel.....	57
Szombat. Szent József aggodalma és megnyugtatója az angyal által.....	60
Ádvent negyedik hete – „Mane videbitis gloriam eius.” Holnap látni fogjátok dicsőségét. ...	63
Vasárnap. A világ vágyakozása az Üdvözítő után.....	63
Hétfő. Szűz Mária látogatása Erzsébetnél	66
Kedd. Szűz Mária hálaéneke.....	69
Szerda. Szűz Mária vágyakozása	72
Csütörtök. Szűz Mária előkészülete Jézus születésére	75
December 23. Szűz Mária és Szent József útja Betlehembe	78
December 24. Karácsony előestje.....	81
Karácsony hete – „Ego ipse, qui loquebar, ecce adsum.” Aki szóltam, íme, itt vagyok.	84
December 25. Karácsony ünnepe: Jézus hármasszülése.....	84
December 26. Jézus földi születése	88
December 27. Az angyal jelenése	91
December 28. A pásztorok a jászolnál.....	94
December 29. A karácsonyi szentmisék ünnepi gondolata	96
December 30. A karácsonyi zsoltosma	99
December 31. Lelki karácsony	102
Január 1. – Újév. Karácsony nyolcadnapja.....	104

Ádvent első hete – „Veniet Dominus.” Az Úr jön.

Vasárnap. Az egyházi év kezdete

Előgyakorlatok

1. Isten előtt állok és feltekintek hozzá, mint azt napi elmélkedéseim és minden imádságom kezdetén szoktam; hiszen az egész egyházi év nagy imádság: „Hozzád emelem fel lelkemet, Istenem!” (Ádvent első vasárn. introitus. Ps. 24.)

2. „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem és ösvényeidre taníts meg engem.” (Ugyanott.)

I. „Hozzád emelem fel lelkemet, Istenem.”

Imádság előtt Isten jelenlétébe helyezkedünk; ez az előkészület a jó imádságra. Az egyházi év elején is feltekintünk Istenhez, az ő jelenlétébe helyezkedünk, úgyhogy elég legyen az egész évre. Ez az egyházi év nagy introitusa, bekezdése. Vannak benyomások, melyek megmaradnak mindenkorra, elhatározások, melyek az egész életre szólnak. Lelkünknek is ez a felemelkedése Istenhez előkészület az egész évre, ez a nagy *oratio praeparatoria*, a bekezdő imádság, mellyel Istennek mindenünket és önmagunkat felajánljuk: „add, hogy minden szándékom, tettem és cselekedetem tisztán a te isteni Felséged nagyobb dicséretére és szolgálatára irányuljon.” Hogy ezt megtehessek, az egész éven át *Isten jelenlétében kell járnunk*, sohasem szabad azt lelkünkben elveszítünk. Azért kiáltunk fel: „Istenem!” Én Uram, én Istenem! Hogy tekint le rám az Isten! Ki az Isten és ki vagyok én?

Imádsággal kezdődik minden ádvent: a pátriárkák és próféták, a Boldogságos Szűz, az Egyház, az igazak imádkozva várják Jézus eljövését a földre, lelkükbe.

II. „Bened bízom.”

Ez az ádvent főjellege: a bizalommal telt várakozás és vágy az Úr eljövele után. *Ennek a bizalomnak szárnyain emelkedjék fel lelkünk* egész éven át minden nehézség fölé: külső munka és fáradtság, szenvedések, kísértések, gyengeség és szárazság fölé. Mi ennek a bizalomteljes vágnak és várakozásnak a tárgya? „Uram, mutasd meg nekünk irgalmasságodat és üdvösségedet add nekünk.” (Adv. első vas. mise. Ps. 84.) Az Úr Jézus eljövele lelkünkbe. Bízunk benne, hogy kegyelmével legyőzzük mindazt, ami eljövését megakadályozhatná. Bizalmunk teljes: „nem szégyenülök meg”. „Ne is gúnyolódjanak fölöttem ellenségeim! talán már régóta gúnyolódik fölöttem az ördög, kacagja gyengeségemet egy szenvedélyemmel szemben; de ne nevéssen már rajtam, mert bizalmam erőssé tett engem: „akik terád várnak, nem csalódnak bizalmukban”. (Ugyanott Ps. 24.)

III. „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem és ösvényeidre taníts meg engem.”

Ne várjuk, hogy az Úr jöjjön hozzánk, hanem az ő utain, az ő ösvényein mi közeledjünk hozzá. Azért tanítson meg, hogyan kell utain járnunk. Ez eljövételének is főcélja. Ezt kérjük tőle! Ha ajándékot várunk tőle, legyen ez az ajándék: hogy megtanítsa minket utain járni. Ezután áhítózunk: hogy őt megismerjük, szeressük és kövessük. Parancsai, rendelései, gondviselése, szabályaink, kötelességeink, az erények gyakorlása: ezek az ő utai, ezek ösvényei, melyek hozzá vezetnek és melyeken ő eljön hozzánk.

Imádság

„Hozzád emelem fel lelkemet, Istenem, benned bízom, nem szégyenülök meg és ne gúnyolódjanak már fölöttem ellenségeim; mert mindazok, kik rád várnak, nem csalatkoznak bizalmukban. Utaidat, Uram, mutasd meg nekem és ösvényeidre taníts meg engem.”¹

¹ Ennek a zsoltárnak szép magyarázatát lásd Linz. Quart. 1925. I.

Hétfő. Az Úr vigaszteljes eljövetele

Előgyakorlatok

1. Ádvent annyi, mint Úrjövétel. Az Úr háromféle módon jön hozzánk: saját személyében, más személyében, kegyelmével. Eljövetele saját személyében vigaszteljes, de félelmetes is. Jelenleg vigaszteljes eljövételéről elmélkedünk.

2. Elképzelem magamnak, mintha az ószövetség igazai társaságában vágyakoznám és epedezném a Megváltó eljövetele után.

3. „Egek, harmatozzatok onnan felől, és a föllegek csöpögjék az igazat, nyílják meg a föld és teremje az Üdvözítőt!” (Adv. imádság. Iz 45,8)

I. Az Úr személyes és vigaszteljes eljövetele megtestesülése által

Az Úr személyesen akkor jött el hozzánk először, amikor emberi természetünket magára vette és megjelent köztünk a földön. Mennyire vágyódott utána a bűnbe és nyomorba süllyedt emberiség: a pátriárkák és próféták hosszú serege, a pogányok bölcsei, de mindenekelőtt a Boldogságos Szűz, aki önmaga ugyan tiszta és szeplőtelen volt, de annál inkább epedett a világ megváltása után, epedett a boldog pillanat után, melyben isteni Gyermekeit keblére szoríthatja. Az egész világ eleven kifejezése volt az *Exultet*² e szavainak: Mit is használt volna születnünk, ha nem adatott volna, aki a bűn nyomorától megváltson és üdvözítsen!

Erre az első eljövételre mi már nem készülhetünk, nem vágyódhatunk utána az ószövetség szentjeivel; mi ennek az eljövételnek és a rá való készületnek csak emlékét ülhetjük meg: ez a mi ádventünk. De amilyen nagy volt akkor a vágy az eljövendő Üdvözítő után, oly nagynak kell lennie most hálánknak eljövetele miatt. Ez a hála nem annyira szavakban, mint inkább a megváltás kegyelmeinek buzgó felhasználásában mutatkozik saját magunk és embertársaink megszentelésére. És nem is lehet nehéz ez a hála, ha arra gondolunk, hogy mi is lett volna belőlünk, ha az Üdvözítő el nem jő.

Mily könyörületes volt eljövetele! „Nehogy az ördög csalárdságának áldozata legyen az egész földkerekség, szeretettől indítva orvosszere lettél a beteg világnak” – zengi az ádventi himnusz. Töltsön el bennünket is a vágy az orvosszer, a megváltás gyógyító kegyelmei után! Ez a mi ádventünk. „Hogy a világ közös vétségét kiengeszteljed, a szűzi hajlék szentélyéből tiszta áldozatként indulsz meg utadon a kereszt felé.” (Ugyanott.) „Íme az Isten báránya, ki elveszi a világ bűnét.” (Jn 1,29)

II. Az Úr személyes és vigasztaló eljövetele az Oltáriszentségben

Orvosszer és áldozat az Úr második személyes eljövételében is, az Oltáriszentségben: áldozat a szentmisében és orvosszer a szentáldozásban. Erre az eljövételre készülnünk kell, ez is ádvent. „Áldott, aki az Úr névében jön” (Mt 21,9) – így éneklí az Egyház, mielőtt végbemegy az oltáron a nagy titok, az átváltozás, és az Úr kenyér és bor színe alatt megjelenik közöttünk. Az Úrfelmutatás előtti miserész igazi ádvent, hasonló a 4000 éves ádventhez, mely alatt az emberiség az Úr első eljövételére készült; hasonló ahhoz az ádventhez, melyben a Szent Szűz készült az isteni Gyermeke befogadására szűzi méhébe és látható megjelenésére a betlehemi istállóban. Minden előkészület a szentáldozásra is ádvent, teli vágyakozással, teli reménnyel és bizalommal: a lelkek nagy orvosa, égi jegyese jön. Íme, odalépek a szentséghez,

² Egyházi örömeinek nagyszombat napján.

„mint beteg az élet orvosához, mint tisztátalan az irgalom forrásához, mint vak az örök világosság fényéhez, mint szegény és szűkölködő az ég és a föld Urához”. (Aquinói Szent Tamás imádsága.) A vágy a földolog a szentáldozási készülétnél. Kövessük ebben a szentek példáját és egyes újonnan megtért népek buzgóságát (Alacoque Szent Margit; az észak-amerikai indiánok). És ha az oltár szolgálatára hív az Isten, az előkészület az első szentmisére életünk legszebb, legboldogabb ádventje lesz, amint az előkészület első szentáldozásunkra is ily boldogító ádventi idő volt.

III. Az Úr személyes és vigasztaló eljövetele a mennyei boldogság napján

Ennek az eljövételnek előképe maga a szentáldozás. „Add, Uram, – mondja az Egyház – hogy istenséged örök élvezetével beteljünk, melynek előképe drágalátos testednek és vérednek ideiglenes vétele”, és „az ajándék, melyet e földi életben nyújtottál, legyen lelkünk gyógyulása örökre”. (Missale Rom.) Már itt a földön, ha a megszentelő kegyelem állapotában vagyunk, meglátogat minket az Isten, mert „aki engem szeret, – mondja Krisztus – azt szeretni fogja Atyám és hozzá jövünk és lakást szerzünk nála”. (Jn 14,23) Ez az Isten lakozása a lélekben a megszentelő kegyelem által. De még nem látjuk őt színről-színre, jelenléte még nem tökéletesen boldogító. Ott a mennyországban, ott teljesen betelünk látásának boldogító élvezetével. Ez után kell vágyódnunk, epednünk ebben a földi életben, ez egész életünk nagy ádventje; „Föloszlani vágyódom, hogy Krisztussal lehessenek.” (Fil 1,23) Ez volt a szentek vágyakozása. Ez a vágy fölemel minden földi viszontagság és vágy fölé. Aki megízlelte az Istent, annak nem ízlik már a világ. „Mily rút a föld, ha az égre tekintek” – mondta Loyolai Szent Ignác. Ha ez a vágy még nem oly hatalmas szívünkben, legalább úgy éljünk, hogy minden gondolatunk és cselekedetünk, egész életünk előkészület legyen a mennyországra; az igazi vágy a mennyország után nem meddő érzélem, hanem tettekre ösztönző erő. „Megkezdtük az örökkévalóságot” – mondja egy istenfélő lélek (M. de Smet), mert az élet előkészület az örökkévalóságra, az örökkévalóság ádventje. (Tit 2,11-13)

Imádság

Vágyakozás a megváltás kegyelmei, a szentáldozás és a mennyország után. A vágy a mennyország után nemcsak saját boldogságunk óhajából, hanem Isten szeretetéből is fakadhat.

Kedd. Az Úr félelmetes eljövetele

Előgyakorlatok

1. Isten látható testben jelent meg közöttünk, mikor 2000 évvel ezelőtt Betlehembben született. Akkor alázatos, szolgálai alakban jelent meg a világon, hogy Üdvözítőnk legyen. Az volt vigaszteljes, örvendetes eljövetele. Látható emberi alakban fog megjelenni mégegyszer mint örök Bíró, amikor majd az utolsó ítéletre jön. Ez lesz dicsőséges és félelmetes eljövetele. Ezt a második eljövételét a világítéletre megelőzi az egyes lelkekre nézve eljövetele a halál pillanatában. Ez az első ítélet. Ekkor ugyan nem jelenik meg látható alakban a földön, de ez az eljövetele is félelmetes. Azért mindkettőt egy elmélkedésünk tárgyává tesszük.

2. „Látni fogják az Emberfiát jönni az ég felhőin nagy hatalommal és dicsőséggel.” (Mt 14,30; Mt 26,64; Dán 7,13; Jel 1,7)

3. „Rettenetes Fejedelem, kinél ingyen a kegyelem, örök Jóság, légy jó velem!” (Dies irae, ford. Sík S.)

I. Az első ítélet

Jézus a hittudósok fölfogása szerint az első ítéletnél is mint ember fog bennünket ítélni. Hogy Jézusnak ez az eljövetele ránk nézve ne legyen kárhozatos, hanem örvendetes és vigaszteljes, szükséges, hogy már ebben a földi életben szeressük eljövételét, akár saját személyében jön el hozzánk az Oltáriszentségben, akár más személyében, akár kegyelmével és látogatásaival keres fel bennünkben, örömben és szenvedésben egyaránt. „Készen vár már reám az igazság koszorúja, – mondja Szent Pál – melyet megad nékem azon a napon az Úr, az igazságos bíró, sőt nemcsak nekem, hanem mindazoknak, kik sóvárognak az ő eljövételét.” (2Tim 4,8) – Az egész élet előkészület erre az eljövételre, nagy ádvent. „Megjelent ugyanis Üdvözítő Istenünk kegyelme minden embernek, s arra oktat minket, hogy tagadjuk meg az istentelenséget s a világi vágyakat, s éljünk józanul, igazán és jámborul e világon, várva a boldog reménységet, s a nagy Isten és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének eljövételét.” (Tit 2,11-13) Krisztusnak ez az eljövetele gyors, hirtelen eljövétel szigorú ítéletre, mely dönteni fog örök sorsunk fölött. Azért int Szent Pál: „Félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket.” (Fil 2,12)

Hogyan készülünk Krisztus eljövételére a halál pillanatában? Általánosságban a legjobb előkészület a jó élet. Különösen pedig: 1. az *őszinteség* Istennel, önmagunkkal és lelkiezetőnkkel, gyóntatónkkal szemben, az *egyszerűség* a lelki életben; 2. önmagunk szigorú *megítélése* a Szentírás szavai szerint: „az igaz először önmagát vádolja” (Péld 18,17), viszont a tartózkodás mások megítélésében ugyancsak a Szentírás szavai szerint: „ne ítéljétek s titeket sem fognak megítélni” (Lk 6,37); 3. *mások ítéletének* türelmes elviselése akkor is, ha az talán keménynek vagy igazságtalannak látszik, annak tudatában, hogy sok rejtett hibánk van, melyek miatt méltán megítélhetnének az emberek, ha ebben az egy esetben igazságtalanul ítélnének is; 4. *éberség*, hogy készen álljunk, ha elhangzik a szó: íme, itt a vőlegény, siessetek elébe! (Mt 25,6) Boldog az a szolga, – mondja Krisztus – akit ura ébren talál, ha jó. Mondom nektek, minden birtoka fölé helyezi azt. A gonosz szolgát pedig, ki szívében mondja: Uram késik, és a közben eszik, iszik, verekedik, hirtelen meglepi az Úr és osztályrészét a hűtlennel és gonosztevőkkel adja ki. (Lk 12; Mt 24.) 5. *Serény munkálkodás*, mert sietni kell és rövid az idő: Csakhamar eljövök! (Jel 22,20) Ne fecséreljük el időnket haszontalanságokkal. 6. *Krisztust adósunkká* kell tennünk a felebaráti szeretet által: „Amit ezeknek tettetek, nekem tettétek”, amint mi felebarátunk személyében fogadtuk őt, úgy fog ő saját személyében fogadni minket. Azért is ítél meg majd minket az irgalmasság cselekedetei alapján. (Mt 25,31-45) Adósunkká kell őt

tennünk szent Szívének tisztelete által is. Mily vigaszteljes dolog meghalni, mondja Szent Margit, ha mindig annak Szívét tiszteltük, ki egykoron bíránk lesz! 7. Végre *lelkileg gyermekekké* kell lennünk, mert Kis Szent Teréz szerint a gyermekeknek nem kell félni az ítéleiktől.

II. Az utolsó ítélet

Ekkor jön Krisztus a világtörténet befejező aktusára, ítélni eleveneket és holtakat. Az egész világ előtt helybenhagyja első ítéletét, kinyilatkoztatja gondviselésének igazságosságát, nyilvánvalóvá lesz ott minden titkot, feltakar minden lelkiismeretet.

Hogyan készülünk Krisztus második eljövetelére? Úgy, mint az elsöre: jó élet által. „A békességnek Istene szenteljen meg titekét mindenképpen hogy egész lelki valótok, mind lelketek, mind testetek feddhetetlen maradjon Urunk, Jézus Krisztus eljövetelére.” (1 Tesz 5,23; 1 Tesz 3,12–13; 2Pt 3,8-14; 1Jn 2,28) Különösen azonban: 1. az *emberi tekintet* mellőzésével. Le kell küzdeni a helytelen *félelmet és megtisztítani szándékunkat*. „Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom azt Atyám előtt.” (Mt 10,32) A tiszta, őszinte szándék ment a haszonleséstől, az emberek elismerésének vágyától, a rendetlen szeretettől és vonzalmaktól. Ott fog kitűnni, ki volt embertársának igazi jóakarója, jótevője; kik voltak az igazán nagyok és szentek az emberek között; sok jótett elveszti ott majd értékét, mert földi haszon és érdek volt sugalmazója. 2. Legyünk *őszinték* embertársainkkal szemben. Az ítélet napján nyilvánvaló lesz legbensőbb gondolatunk, törekvésünk. Hogy kell majd pirulnunk embertársaink, jóbarátaink, rokonaink előtt, ha más mutattunk külsőnkben és más éreztünk, terveztünk bensőnkben. 3. Bízunk *Isten gondviselésében*. Az utolsó ítélet igazolni fog mindent. Vessünk ki lelkünkől minden kételyt, bizalmatlanságot. Nem bánom, ha itt a földön rejtett, sikertelen életet kell is élnem, ha nem ismernek el, félreismernek, megaláznak; az ítélet napja igazságot fog szolgáltatni mindenben. 4. Ha a *szervesi életre* hívott Isten kegyelme, törekedni fogok hűségesen megfelelni hivatásomnak, szemem előtt tartva Krisztus szavát, melyet nemcsak az apostolokra, hanem mindazokra vonatkoztatott, kik az ő nevéért mindenről lemondtak: „Ülni fogtok székeken és ítéletek Izrael tizenkét törzsét.” (Lk 22,30) 5. Ha pedig még a papi méltóságra is kiszemelt és apostolai közé felvett, szent buzgósággal fogom életemet a *lelkek üdvének* szentelni, mert „akik igazságra oktattak sokakat, tündökölnek, miként a csillagok”. (Dán 12,3)

Imádság

„Bírálja a bosszulásnak, add kegyelmét tisztulásnak, míg nincs itt a számadásnap.” (Dies irae, Sík S. ford.)

Szerda. Krisztus eljövetele embertársaink személyében

Előgyakorlatok

1. Mikor Krisztus mint bíró ítélni jön, a szerint fog minket megítélni, amint őt embertársaink személyében fogadtuk: „Aki titeket befogad, engem fogad be; aki titeket megvet, engem vet meg; amit egynek ezek közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” (Mt 10,40; Lk 10,16; Mt 25,40) Krisztus mint ember a mi testvérünk, mint Isten a mi Urunk: azért felebarátunkban mint testvérünket, előljárónkban mint urunkat kell őt fogadnunk.

2. Elképzelem, mintha Krisztus hozzám intézné a szavakait: Amit ezeknek teszel, nekem teszed; aki föllebbvalóira hallgat, énám hallgat; aki apostolaimat felveszi, engem vesz fel.

3. Kérem Jézust, hogy kegyelme segítségével minden testvéremben, előljárómban őt lássam, őt fogadjam.

I. Krisztus eljövetele felebarátunk személyében

Ez a tudat a felebaráti szeretet alapja. Hogyan fogadnók Krisztust, ha saját személyében közelednék hozzánk? Mily vágy töltene be lelkünket eljövetele után, mily szeretet és öröm élne szívünkben, mily alázattal és tisztelettel vennők fel? Minden áldozatot meghoznánk érte. Így kell fogadnunk testvéreinket is, minden embert, bárkit és bármikor: mindenkit tisztelettel kell megelőznünk, neki mindenben elsőbbséget juttatnunk, Istent kell mindenkiiben dicsérnünk, az ő képét kell felismernünk minden embertársunkban. Szent vágnak kell élni lelkünkben, hogy mással, ahol csak lehet, jót tegyünk, senkit meg ne sértsünk, másokon áldozatok árán is örömmel segítsünk, mindenkiről jó véleménnyel legyünk, senkiről rosszat ne mondjunk. Ábrahám a három vándorban Istent vendégelte meg, az emmauszi tanítványok az idegenben Krisztust fogadták hajlékukba, istenes Szent Jánost beteg alakjában maga az Udvözítő kereste fel, Betlehem lakói Szűz Máriában és Szent Józsefben valóban Jézust utasították vissza. Azért bárki közeledik is hozzánk, mondjuk: Jézus jön hozzám!

Kikben kell különösen felismernünk Krisztus képét? 1. *A szentéletű és Istennek szentelt személyekben.* Ezeket személyes életszentségük vagy hivataluk szentsége teszi különös tiszteletünk, szeretetünk tárgyává, mert bennük Krisztus képe tökéletesebben tükröződik vissza. 2. Azokban, akik ránk nézve Krisztus és *Isten kezében eszközök* jótéteményeinek, kegyelmeinek kiosztásában: szüleink, jótevőink, előljáróink, tanítóink, lelkivezetőink, papjaink. Ide tartoznak ellenségeink is és azok, akik által akaratlanul is kereszt és szenvedés háramlik ránk, mert a kereszt is Isten kiváló ajándéka. Az ellenségben és azokban, kikkel nem rokonszenvezünk, már azért is jobban kell törekednünk felismerni Krisztus képét, mert nehezebb és megerőltetésbe kerül. Alacoque Szent Margit épp ezeket tartotta legnagyobb jótevőinek. 3. *A szegényekben és szenvedőkben,* mert ezek a szenvedő Jézus ábrázatát viselik magukon, alázatosságának képét, és azért különös kedveltjei. Az öregek is hozzájuk sorakoztathatók, mert Isten képe bennük is különös módon nyilvánul meg.

II. Krisztus eljövetele előljáróink személyében.

Ez a keresztény engedelmisség alapja. Ha előljáró közeledik hozzánk vagy parancsol valamit, szüntelen Isten képének kell szemünk előtt állnia. Ő érte engedelmeskedünk az embernek. Az előljáró szavát úgy kell fogadnunk, mintha magától Krisztustól eredne. Személyében Krisztus helyettesét kell látnunk, parancsát Krisztus parancsának kell tekintenünk. Valamint Krisztus fogadásánál, akaratának teljesítésében *hő vágy* töltene be lelkünket, úgy az engedelmisségre készleges akaratnak is az értelmet és az egész embert hatalmába kell ejtenie,

hogy a végrehajtás annál tökéletesebb legyen. Az engedelmeskedni vágyó akarat nem várja be az előjáró szigorú parancsát, hanem akaratának első megnyilatkozására, pusztán óhajára készségesen meghajlik. Valamint Krisztust saját személyében *szeretettel* fogadjuk, úgy zárjuk az előjárót is szeretetünkbe és azon legyünk, hogy ne a félelem, hanem a szeretet szelleme vezéreljen engedelmisségünkben. „Mert nincs ott kemény kényszer, ahol szeretjük azt, amit parancsolnak.” (Szent Ignác) *Örömmel* fogadjuk Krisztust, azért örömet is kell engedelmeskednünk, nagy gyorsasággal, lelki örömmel és kitartással. *Alázatos tisztelettel* vesszük körül Krisztust, ha jön hozzánk, ha parancsol. Benső tisztelettel, alázatos hódolattal kell viseltetnünk az előjáró személye és parancsa iránt is. Nem riadunk vissza az *áldozattól* sem, ha azt Krisztusért meg kell hozni. Azért engedelmisségünknek tökéletesnek, készségesnek, erősnek kell lennie akkor is, ha nehezét és érzékiségünkkel ellenkező dolgot parancsolnak.

Mindez érvényes, bárki legyen is előjárónk. Mert az engedelmisség alapja nem az előjáró jósága, okossága, szentsége, hanem egyedül az, hogy Isten képét viseli magán és az ő nevében parancsol. Érvényes ez a világi és egyházi, az alantas és legfelsőbb előjárókkal szemben, minden igazságos és a törvényes előjárótól eredő rendelettel, szabállyal, állami vagy egyházi törvénnyel szemben. Leginkább pedig akkor érvényesül, ha Krisztus földi helytartója hit és erkölcs dolgában döntést hoz, mely az egész Egyházat kötelezi; itt már nem pusztán engedelmisségről, hanem hitbeli alávetésről van szó.

Imádság

Kérjük Krisztust, hogy a szeretet és engedelmisség szelleme által köztük lakozzék; mert ahol ketten vagy hárman összejönnek az ő nevében, ott ő is közöttük van. (Mt 18,20) Hívjuk őt meg az emmauszi tanítványokkal: „Maradj velünk, mert esteledik, és már lemenőben a nap.” (Lk 24,29)

Csütörtök. Krisztus eljövetele lelkünkbe kegyelme által

Előgyakorlatok

1. Krisztus kegyelmével meglátogat bennünket, ha a szentségekben közli velünk a megváltás gyümölcseit, ha értelmünket megvilágosítja, akaratunkat a jóra indítja és erősíti. Meglátogat bennünket kegyelmével, ha vigasztal és lelki örömet nyújt szívünknek; meglátogat, ha szenvedést vagy csapást mér ránk. Mindezt tágabb értelemben az ő kegyelmi látogatásának lehet nevezni; mert van külső és belső kegyelem, van szorosán vett természetfölötti és tágabb értelemben vett természetes kegyelem. Ez utóbbi minden adomány Isten kezéből a természet rendjében. De maga a szenvedés is kegyelem, mert Istenhez vonz, megtisztít, és ha jól felhasználjuk, alkalmat ad az érdemszerzésre.

2. Halljuk, mintha Szent Pál nekünk mondaná: „Hálát adok Istenemnek mindenkor értetek Isten kegyelméért, mely megadatott nektek Krisztus Jézusban, hogy mindenben gazdagok lettetek őbenne, minden ígében és minden ismeretben, amint Krisztus tanúbizonysága megerősödött bennetek, úgy hogy semmiféle kegyelemnek sem vagytok híjával, várván a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését, ki meg is erősít majd titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelének napján.” (1Kor 1,4-8.)

3. „Mutasd meg, Uram, hatalmatod és jöjj, hogy segítséged által a fenyegető bűnveszélyből kiragadj és megváltásod által megszabadíts!” (Egyházi ima ádvent első vas.)

I. Jézus jön kegyelemadományaival

Ez a látogatás gazdagítja lelkünket. A szentségek vételénél, imádság közben és máskor, minden jócselekedet előtt és alatt megvilágosítja értelmünket, ösztönzi akaratunkat és természetfölötti erőt ad neki a jóra, hogy a mennyország számára érdemeket szerezhessen. Minden kegyelem valódi látogatás Isten részéről. A külső alkalom a jóra is az. Azért mondja az evangélium: „Nagy próféta támadt közöttünk, és az Isten meglátogatta az ő népét” (Lk 7,16) és zengi Zakariás: „Aldott az Úr, mert meglátogatta az ő népét.” (Lk 1,68) Mindezeket a kegyelmeket Isten azért adja, hogy felhasználásuk, velük való közreműködésünk által Krisztus lelkileg megszülessék bennünk: ez a kegyelmi, a malasztteljes ádvent. Mert Isten csak akkor jön a szó teljes értelmében hozzánk kegyelmével, ha kegyelmét, malasztját fel is használjuk, azzal közreműködünk. Ezt kell tennünk főleg most az ádventi időben. Azért int Szent Pál: „Az éjszaka elmúlt, a nappal pedig elközelgett. Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltünk magunkra a világosság fegyvereit. Mint nappal járjunk tisztességesen; nem tobzódásban és részegeskedésben... nem civódásban és versengésben, hanem öltsetek magatokra az Úr Jézus Krisztust.” (Róm 13,12-14) Isten kegyelmével megelőz bennünket és sikerrel koronázza erőlködésünket: „Mert az Úr megadja kegyelmét és földünk megtermi gyümölcset.” (Zsolt 84,13)

II. Jézus jön az örömben

Az öröm lehet természetes és természetfölötti. A természetes, de Isten akaratával megegyező öröm is Isten adománya, mellyel jóságát, szeretetét akarja megmutatni, bizalommal akar eltölteni önmaga iránt, erőt akar adni, előkészíteni a beálló küzdelemre, szenvedésre, kísértésre. Meg is akar olykor jutalmazni az erőfeszítésért, melyet szolgálatában tettünk, a fáradalmakért, melyeket magunkra vállaltunk. Ugyanezt állíthatjuk még sokkal nagyobb igazsággal a természetfölötti örömeiről. Ezek leginkább imakegyelmek, érezhető előrehaladás a lelki életben, siker az apostoli működésben, öröm az Egyház diadalában, nekünk kedves lelkek

megtérése vagy buzgósága, Isten közelségének megérezése. Hogyan kell fogadni Istent az örömben? Nehezebb az örömben meg nem feledkezni Istenről, mint a szenvedésben. Azért *alázattal* kell fogadnunk Isten vigasztalását annak tudatában, hogy nem tőlünk függ azt megszerezni, főleg nem a természetfölötti lelki vigasztalásokat. *Hálával* kell eltelnie lelkünknek Isten, minden tiszta öröm adományozója iránt. Azért van oly kevés igazi öröm a világon, – mondja Keppler püspök – mert oly kevés hála lakozik az emberek szívében. Legyünk *önzetlenek* az örömben, ne keressük Istent adományaiért, hanem adományaiban is magát az Istent szeressük; tudjuk nélkülözni az örömet, tudjunk lemondani a vigasztalásokról, ne zavarodjunk meg, ha elmarad az édesség és száraz kenyeret kell ennünk. *Használjuk fel* a lelki örömet előmenetelünkre, készüljünk elő a küzdelemre és szenvedésre, gondoljunk rá, hogyan fogunk viselkedni, ha majd elmarad Isten közelségének édes megérezése. Ez a gondolat megóv az öntetszelgéstől és a lelki örömet gyümölcsözővé teszi számunkra. „Az Úr jót ad és a mi földünk megadja gyümölcsét.” Megszületik az Úr a mi lelkünkben az örömben. Ez a lelki öröm ádventje.

III. Jézus jön a szenvedésben

Isten meglátogat bennünket akkor is, ha földi javakkal, szerencsével, sikerrel és jóléttel áld meg. Magában véve a földi boldogság is, az igazi, mely Istennel és az erkölcsi törvényekkel nem ellenkezik, csak Istenhez vezetne; mert hiszen jóságával és bőkezűségével csakis magához akar vonzani bennünket az Isten. De gyarlóságunk miatt sokszor veszélyesekké válnak a földi javak; romlott természetünk nem keresi bennük a jótevőt, hanem rendetlenül magukhoz a javakhoz ragaszkodik és átlépve a határt, mely a megengedettet a vétkestől elválasztja, eltéved a meg nem engedettbe. Azért küldi Isten ránk a szenvedést, megvonja a földi javakat, hogy eltévedésünket megakadályozza, vagy ha már elpártoltunk tőle, ismét magához visszatérítsen. De még más célt is követ az Isten, ha szenvedést mér ránk. Szenvedés nélkül nincs lelki nagyság, nincs érdem, nincs szentség, nincs áldozat, nincs szeretet, nincs boldogság, és ha van, csak közönséges, nem kiváló, nem kimagasló. Isten a szenvedésben különösen közel áll hozzánk, mert különös hasonlatosságot lát bennünk az ő szenvedő emberi ábrázatával. Hiszen ő is szenvedő emberi alakot öltött magára, mikor közöttünk megjelent. (Fil 2,7; Róm 8,29) Azért is nevezzük a szenvedést különös módon „Isten látogatásának”; jobban mutatkozik benne Isten szeretete irántunk, mint örömadományaiban. Azért is juttatta Isten legjobb barátainak osztályrészül a szenvedést. „Mert Isten előtt kedves voltál, szükséges volt, hogy megpróbálgjon a kísértés”, mondja az angyal Tóbiásnak (Tób 12,13); Szent Pálnak pedig maga Jézus azt üzeni Ananiás által: „Megmutatom neki, mennyit kell majd szenvednie az én nevéért.” (ApCsel 9,16.) A szeretet felkeresi azt, akit szeret. Ha tehát a szenvedés Isten különös szeretetének a jele, akkor valóban Isten látogatása, valóban ádvent. Ezt az ádventet is gyümölcsözővé kell tennünk lelkünk javára, hogy a szenvedésben Krisztus szülessék meg lelkünkben, lelkünk az ő képmása legyen. Nincs üdvösségteljesebb ádvent, mint a szenvedés ádventje. Ebben az ádventben fokozott mértékben „jót ad az Úr”, hogy a mi földünk százszorosan „megadja gyümölcsét”. „Akik könnyek között vetnek, aratáskor örvendeznek. Akik sírva indultak, mentek elvetni magvaikat; megjönnek majd, ujjongva jönnek meg, és hozzák kévéiket.” (Zsolt 125) „Hacsak a földbe esett gabonaszem el nem hal, egymaga marad; ha pedig elhal, sok termést hoz.” (Jn 12,24-25) „Atyám minden gyümölcsstermőt megtisztogat, hogy többet teremjen.” (Jn 15,2)

Imádság

Adjunk hálát a nyert kegyelmekért, örömért és szenvedésért egyaránt; vágyakozzunk újabb kegyelmek után, hogy lelkünkben Krisztus megszülessék. „Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat és üdvösségedet add nekünk!” (Zsolt 84)

Péntek. A világ ádventje

Előgyakorlatok

1. Tekintsd az egész világot, amint ádventi vágyakozásban eped a béke és boldogság után.
2. Kérd Istent, hogy imádságod, példád és munkáid által a világ boldogításán és a lelkek üdvözítésén közreműködhessél.

I. Pogányok ádventje

Fontold meg, hogy ezek is Isten gyermekei, kiválasztva az örök boldogságra, megváltva Krisztus szenvedése, vére és halála árán. Ők is emberek, mint te, testvéreid, vérrokonaid; bennük is él a vágy a boldogság, az örök élet után, ha nem is ismerik meg, hogy miben áll és hol kell keresni; nekik is van szívük, halhatatlan lelkük, mely be tudná fogadni a mennyország boldogságát és az evangélium örömeit; sok nemes tulajdonság szunnyad ezekben a szívükben, mely csak a krisztusi tan varázsvesszejére vár, hogy életre keljen és érvényesüljön Isten dicsőségére. Mily nyomort látsz másrészt a pogányság nyomdokaiban, testi, lelki, családi és erkölcsi ínséget, vadságot ott, ahol a kultúra meg nem művelte a talajt, és fénybe mártott erkölcsi szegénységet ott, ahol a kultúra virágzik. Az emberevéstől fel a művelt Japán babonájáig mind azt hirdeti, mily szánalmas az élet, mily szerencsétlen a halál, mily boldogtalan az örökkévalóság ott, ahol az emberek „a sötétségben és a halál árnyékában élnek.”

Fontold meg, mily nagy még ma is ezeknek a szerencsétleneknek a száma, akik Krisztusról sohasem hallottak. Egész országok, egész világvárosok, egész népek, akikhez az üdvösség szózata mindeddig el nem jutott! 324 millió katolikkal és 600 millió kereszttel szemben áll több mint ezer millió pogány és mohamedán. És mindez 2000 évvel Krisztus születése után!

Fontold meg, hogy ennek a szomorú ténynek egyik főoka maguknak a katolikus keresztényeknek lanyhasága és közönye, versengése és önzése; vétkeik, rossz példájuk, visszataszító kegyetlenségük, pénzsomjuk és erkölcstelenségük, szánalmas gyöngeségük az áldozatban, ezek okai annak, hogy ma is síró, epedő ádventi sóhaj üti meg fülünket a világ négy tájáról, ahol a pogányság él: *Veni, libera nos!* Jöjj és szabadíts meg minket!

Fontold meg végre, hogy mit tehetsz te az emberek e legszegényebbjeinek érdekében imádsággal, munkáid és szenvedéseid felajánlásával, anyagi támogatással, a missziós gondolat terjesztésével, hivatások felébresztésével, jövőd hithirdetők szellemi vagy testi nevelésével, esetleg saját személyed felajánlásával. Ha szülő vagy, ne tartsd vissza gyermekedet, kit Isten erre a szent célra kiválasztott, meghívott, akinek áldozatát kívánja tőled. A világ ádventje érdekében mondj le szülői követelésedről !

II. Elszakadtak ádventje

Az elszakadtaknál fontold meg különösen azt, hogy ők is az Egyház tagjai voltak egykor. Meg vannak keresztelve, jog és igazság szerint az Egyházhoz kellene tartozniok, részesülniök az Egyház kegyelemforrásaiban. Ez teszi legszánalomraméltóbbá állapotukat, hogy a már megismert igazságot elvesztették, a már nekik ajándékozott kegyelmi kincsek kiestek kezükből. Sokan közülük hibájukon kívül tévelyegnek nem igaz utakon, sínylődnek lelki ínségben, megfosztva a kegyelemeszközöktől. Sokan lettek egyházi és világi fejedelmek és nagyságok versengésének, nagyravágyásának, erkölcstelenségének, pénzsomjának áldozatai, hordják vállukon őseik hitehagyásának szomorú terhét. Mily szánalmas állapotot mutat fel a Kelet és az Észak. Holt ágak, letörve az Egyház eleven fájáról. A szeretet hiánya, az önzés, a büszke gög tette tönkre azokat, hasította le az élő törzsről. Mily rettenetes tévedések a tanban: megigazulás,

predesztináció, szentségek! Az oltár üres, nincs áldozat, nincs élő Krisztus. Nincs Szűz Mária, nincs Oltáriszentség. Hideg és kopár minden. Ezzel ellentétben és visszahatásképp másutt szertelen miszticizmus és túltengő egészségtelen érzélgősség szilárd hitalap nélkül. Mindenütt az egység és a folytonosság hiánya, ezer szekta és ezer vélemény, soha nem nyugvó törtetés új és ellentétes közösségek, alakulatok és tanrendszerek létrehozatalára. Sokan már Krisztus istenségében, sőt magában a személyes Istenben sem hisznek. Valóban láthatatlan egyház fej és test nélkül.

Ahol csak tehetem, előmozdítom az elszakadt egyházak egyesülését a római katolikus Anyaszentegyházzal imádságom, áldozataim és munkáim által. Küzdök a hamis elvek ellen, kerülök minden vallási közömbösséget, minden részvételt másvallásbeliek vallásgyakorlataiban, kerülöm és ellenzem a vegyesházasságot és a helytelen bizalmasságot másvallásúakkal; de a személyek iránt nagy szeretettel és türelemmel leszek, ez Boldog Fáber szerint a legjobb eszköz megnyerni szívüket. Igazán jó katolikusként lenni, mindenben jópéldát adni, másokat alkalomadtán felvilágosítani, balvéleményeket eloszlatni: az apostolkodásnak ez a módja nyitva áll mindenki számára.

III. Bűnösök ádventje

Ezek az Egyháznak tagjai ugyan, de lelkileg holt tagjai. A bűn nyomora ránehezedik lelkükre. A bűnös szegény és beteg, árva és elhagyatott, rabságban sínylődik és lelkileg halott. A halálos bűn megfosztja a lelket a megszentelő kegyelemtől, az istengyermekség kiváltságától, megfosztja minden előbb szerzett érdemétől, képtelenné teszi új érdemek szerzésére, elrabolja tőle a szív békéjét, az ártatlanságot, a szűzi tisztaságot, rúttá és undokká teszi Isten és a szentek szemében, sokszor szégyent, testi betegséget, földi nyomort hoz kíséretében, eltompítja a lelkiismeretet, érdemtelenné tesz a mennyei boldogságra, a kárhozat kiszemelt áldozatává avatja a bűnöst és rányomja lelkére az elvetettség bélyegét.

Talán te is érezted már életedben a halálos bűn súlyát, nyomorát; talán most is érzed még. Imádkozzál és fohászkodjál: Jöjj és szabadíts meg engem! Törd szét bilincseimet és a hála áldozatát mutatom be neked. – Vagy ha nem is terheli súlyos bűn lelkedet, de a bocsánatos bűnök, a hibák, a tökéletlenségek beteggé, gyengévé, erőtlenné teszik azt. Ha nem is állítanak Isten ellenségeinek sorába, mégis elvonják tőled Isten gyengédebb szeretetét, benső vigasztalását, bizalmas társalgását akkor, ha tudatosan és sokszor követed el azokat. A lanyhaság posványába merítenek el, örömnélkülivé teszik lelki életedet, csökkentik érdemeid számát és nagyságát az örök életre; kitesznek a veszélynek, hogy Istent nagyobb bűnnel is megbántod. Sójajtozzál és imádkozzál: Jöjj és szabadíts meg! Hozz lelkemre új ádventet, a buzgóság ádventjét! „Fájlald és bánd, hogy még mindig oly érzékies és világias vagy, hogy szenvedélyeid oly legyőzetlenek, gonosz indulataid támadásai oly sűrűek.” (Kr. köv. 4,7) De bízzál Isten jóságában, aki megsegít, ha magad is erőlködöl, aki „a megroppant nádat nem törli el, és a füstölgő mécsbelet nem oltja ki”. (Mt 12,20) Kezdj mindennap újból, mintha most ébrednél először tökéletlenséged tudatára, mindennap új élet kezdete legyen.

„Boldogok, akik éheznek és szomjúhozák az igazságot, mert ők kielégítést nyernek. Aki szomjúhozik, jöjjön hozzám és igyék” (Mt 5,6; Jn 7,37), mondja az Üdvözítő.

Istennel való bensőbb egyesülés után vágyódsz, szeretnéd érezni közelségét, imakegyelmek után óhajtozol. Légy önzetlen és alázas, légy türelmes és hűséges Isten akaratának teljesítésében a legkisebb dolgokban is, szakítsd el szívedet a földi vigasztalásoktól és az emberek rendetlen szeretetétől, keresd az ő tetszését, gyakorold magad az erényben napról-napra, a többit pedig bízd őreá. Ő tudja, mikor hozza lelkedre az ő bensőbb meglátásának karácsonyát; ő tudja, mikor ér véget számodra a lelki szárazság 4000 éves ádventje; ő tudja, mikor mutatja meg neked arculatának fényességét. Addig imádkozzál és tarts ki. Ha előbb nem,

az örökkévalóságban biztosan meglátod őt úgy, amint van, színről-színre. „Boldogok, akik nem láttak, és hittek.” (Jn 20,29)³

Imádság

Imádkozzál a pogányok és a bűnösök megtéréséért, az igazak tökéletesedéséért és az Egyház egységéért. „Miatyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket a kísértésbe, hanem szabadíts meg a gonosztól.” Amen.

„Jézus Szíve, adj nekem lelkeket!”

³ Negyedik pontként hozzáfűzhető még: A szenvedő lelkek ádventje.

Szombat. Korunk ádventje

Előgyakorlatok

1. Tekintsd a Krisztustól eltávolodott hitetlen mai világot, amint egység, béke és boldogság után eped.

2. Kérd Istentől a kegyelmet, hogy korunk szellemétől tisztán megőrizzed lelkedet és állásod mértéke szerint minden erődöt Isten igaz ismeretének terjesztésére és a világ ideiglenes és örök boldogságának előmozdítására szenteld.

I. Korunk bajai

Korunknak legmélyebben rejlő betegsége a módnélküli önszeretet, az önistenítés. Ez a rendetlen önszeretet elvetése mindannak, ami az ember fölött áll, ami egyéni szabadságát megszorítja, korlátlan érvényesülése elé akadályt gördít. E mellett korunk úgy tekinti az embert, amint valóban van, minden alacsony szenvedélyével, rossz hajlamával együtt, nem úgy, amint lennie kell; szóval nem az ember eszményi célját, hanem annak jelenlegi megvalósulását tekinti. És ezt az embert minden rossz hajlamával együtt állítja oda a világ középpontjába, amely körül kell forognia mindennek, ami csak létezik. A gyarló, a vétekre és tévedésre hajló, az áteredő bűn átkával sújtott ember lesz minden tudás és erkölcs forrásává s zsinórmértékévé. Ez a megismerés terén minden természetfölötti kinyilatkoztatás megvetéséhez vezet, sőt minden érzékfölötti dolog létezésének tagadásához; az ember kibontakozik természetfölötti jellegéből, profanálja, naturalizálja önmagát és a mindenséget és ennek a felfogásnak szolgálatába állít mindent, természetet, technikát, tudást, művészetet, irodalmat. Az emberi törekvés terén pedig minden tekintély megdöntésére tör. Az isteni tekintéllyel szemben felállítja az embernek erkölcsi autonómiáját: ha van még erkölcs, akkor ez nem Isten akaratából, hanem az emberből magából ered, aki önmagának ad erkölcsi törvényekét – olyanokat, amelyeket akar. Az emberi tekintéllyel szemben a lázadás és forradalom megengedett voltát védi és beleviszi a forradalmi szellemet a családba, az iskolába, az államokba, a társadalomba, az Egyházba, a kolostorokba. Feminizmus, anarchizmus, bolsevizmus, gyermekemancipáció, osztályharc, önrendelkezési jogok mindmegannyi válfaja, új meg új megnyilvánulása ugyanannak a forradalmi szellemnek, mely az álistenné lett emberi természetből mint bölcsőből száll ki a nagy világba.

Ebből az ősbetegségből ered korunknak minden baja, nyomora: a kétely és bizonytalanság az élet legfontosabb kérdéseiben, mely a hitelenség szükségszerű és természetes következménye, a vélemények zűrzavara, az emberi elme szétforgácsolódása, az egység hiánya a tudás terén. Ebből a betegségből ered az, amit valaki „szívet fölemelő, akaratot lelkesítő, a sokakat egységes törekvésre vezérlő eszmény hiányának” nevezett.⁴ Ebből ered a békétlenség, mely az emberi szív bensejéből kiárad arcára és a nyugtalanság tünetét varázsolja oda a modern ember vonásaira, szemébe, mosolyára. Ebből ered a békétlenség a családban, államok és népek között, nemzetiségek és pártok közt egy és ugyanazon államban, osztályok és társadalmi állások közt, egyének, egyesületek és vállalatok közt. Ebből ered az erkölcsi züllés, a dekadencia, mely borzasztó méretekben terjed már az ifjúság soraiban és magában a gyermekvilágban is, Isten 4., 5., 6., 7. parancsának lábbal tiprása egyesek és egész államok által, egyesekkel és egész államokkal, baráttal és ellenséggel szemben. Innét ered a végtelen társadalmi nyomor, a szegénység és a kíséretében járó betegség, a családok bomlása, a perverzítások, a

⁴ Eucken

gyermekpusztítás, a vérfertőzés. Az egész mai világ nagy ádventi vággyal van tele egység, béke, boldogság után. Ezt a vágyat ki fogja betölteni?

II. Korunk bajainak orvosszere

Korunk bajainak egyedüli orvosa és orvosszere az, aki gyógyítani jött a világot, az, aki mondotta, hogy „nem az egészségeseknek szükséges az orvos, hanem a betegeknek” (Mt 9,12), az, akiről zengi az Egyház ádventben, hogy „szeretettől indítva orvossága lettél a beteg világnak.”

Ez a világ Megváltója, a mi Üdvözítőnk, Jézus Krisztus. Az elszakadás tőle hozott a világra minden bajt, a visszatérés hozzá a világ egyedüli reménysége, „mert más név nem adatott az embereknek az ég alatt, amelyben üdvözlünk kellene” (ApCsel 4,12), mint csak Jézus neve. Az ő lelkét, az ő Szívének szellemét kell belevinni korunk társadalmába és annak minden rétegébe, elsősorban saját szívünkbe: így fog megújulni a földkerekség ábrázata. Jézus Szíve és az ő tisztelete, ez a mai kor orvossága. Ezt nyilatkoztatta ki maga az Üdvözítő, mikor isteni Szívét feltárta Szent Margitnak. Ezt hirdette XIII. Leó pápa, mikor az egész világot Jézus Szívének szentelte.

Jézus Szíve a mi korunk orvossága; mert 1. őbenne találja meg az *egységet*. Jézus Szívében egy az Isten és az ember, az ég és a föld, a természet és a kegyelem, összekapcsolva, egybefűzve mindazt, ami mindmegannyi ellentétet és szakadást jelent a modern ember lelkében. 2. Őbenne találja meg a *szeretetet*, melynek megfoghatkozása szülte a modern társadalom minden nyomorát. Az önzés a nyomor forrása, a szeretet a boldogság bölcsője. Jézus Szíve a szeretet és az igazságosság tárháza. 3. Őbenne találja meg a *bensőséget*, amely nélkül az élet olyan, mint a hajó, melyet nem köt a parthoz erős horgony; vetődik, hánykolódik a tenger hullámain. A modern ember csak külsőségekben él, és ha befelé néz is, a léleknek csak külsejét látja, mert hiányzik szívéből az Isten, a lélek középpontja. Jézus Szívének megismerése és tisztelete a benső élet forrása. 4. Őbenne találja meg végre a *békét*, mely az egység, a szeretet és a bensőség szülöttje. „Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek; nem miként a világ adja, adom én nektek.” (Jn 14,27)

Azért 1. elsősorban önmagam akarok *megtelni Jézus Szívének szellemével*, őt akarom megismerni, őt szeretni, őt követni, a világ szellemét pedig, melyre átkot mondott, megvetni, száműzni. Ez lesz életem feladata. 2. *Terjeszteni* fogom Jézus Szíve szellemét környezetemben, mindenekelőtt családomban vagy azok közt, akikkel egy házban élek közösségben. A család a társadalom sejtje; a világ újjáalakulása a család reformjával kezdődik. Példámmal, imádságommal, a házi és családi erények gyakorlásával, kellő időben mások szívébe elvetett pár szóval terjesztem Jézus Szíve szellemét, mint szülő, gyermek, testvér és társ. 3. Beleviszem Jézus Szívét a *nyilvános életbe*, egész külső működésemet át fogja hatni hitem, szeretetem Megváltóm iránt. Megragadok minden alkalmat, hogy az ő érdekeit érvényre juttassam. 4. Közreműködöm *Jézus Szíve országos és világszövetségének létesítésében* a világ katolikus reformja érdekében, *Krisztus Királyságának* megvalósításában. Így magam is Jézus Szíve által orvosa, megváltója leszek koromnak, az egész világnak mint tanár, tanító, ügyvéd, bíró, katona, pap, munkás, iparos, kereskedő, hogy mindenben és minden által Krisztus uralkodjék. Ez a mi korunk nagy ádventje Jézus Szívében. „Távolról nézek és íme, látom jönni Isten hatalmát, a földet pedig köddel borítva. Menjetek elébe és mondjátok: Szólj nekünk, vajon te vagy-e, aki uralkodni fog Izrael népe fölött? Nyissátok föl a kapukat, ti fejedelmek, emelkedjete föl, örök ajtók, hogy bemehessen a dicsőség Királya.” (Ádvent első vasárnapi zsolozsma.)

Imádság

„Kérlek, Uram, küldd el, akit küldeni akarsz, lásd néped szorongattatását; amint mondottad, jöjj el és szabadíts meg! Siess, ne késlekedjél, Uram, és szabadítsd meg népedet. Jöjj, Uram, és ne késlekedjél, töröld le népedről vétkeit!” (Ádvent első és második vasárnapi zsoltosma.)
„Jézus Szíve, jöjjön el a te országod!”

Ádvent második hete – „Parate vias Domini.” Készítsétek az Úr útját.

Vasárnap. Lelki előkészület karácsonyra

Előgyakorlatok

1. Karácsony ünnepe minden évben Krisztus Urunk titokzatos újraszületését jelenti lelkünkben a kegyelem által. Habár Üdvözítőnknek ez a kegyelemteljes eljövetele lelkünkben mindennap, sőt minden pillanatban megismétlődhetik, azért mégis karácsony ennek a titokteljes újraszületésnek sajátos ünnepe és egyszersmind Krisztus első eljövetelének emléke a betlehemi istállóban. Ennek a kettős jelentőségű ünnepnek méltó megülésére elő kell készíteni lelkünket. Erre szolgál az ádventi időszak.

2. Halljuk Szent Pál szavait, melyeket hozzánk is intéz: „A reménységnek Istene töltsön el titeket a hitnek teljes örömeivel és békéjével, hogy a remény bőven megegyen bennetek a Szentlélek erejéből.” (Róm 15,13)

3. „Indítsd meg, Uram, szívünket, hogy egyszülött Fiad utait elkészítsük és eljövetele által megtisztult lélekkel szolgálhassunk neked.” (Az Egyház imája ádvent második vasárnapján.)

I. „Indítsd meg szívünket, hogy egyszülött Fiad utait elkészítsük.” – Az előkészület mibenléte

Miben áll az előkészület Krisztus eljövetelére? Szent Pál megmondja nekünk a mai vasárnapi szentleckében. Három gondolatot emel ki és ezzel megjelöli az előkészületnek három lényeges pontját: az egyetértő, szeretettől áthatott buzgó imádságot, az alázatos és hálatelt megemlékezést Isten ígéreteiről és az Istenbe vetett rendíthetetlen bizalmat.

1. *Imádsággal* kell előkészülni Krisztus eljövetelére. De ennek az imádságnak egyetértőnek és bizonyos értelemben közösnek, *egy szívből, egy lélekből* fakadónak kell lennie. „A béketűrés és vigasztalás Istene, mondja az Apostol, adja nektek, hogy egyetértsetek..., hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak Isténét és Atyját.” (Róm 15,5.6) A testvéri egyetértés és együttérzés az alaphang szívünkben, mely által imádságunk kedves lesz Isten előtt. Ki kell küszöbölni lelkünkben minden ellentétet, irigységet, vetélkedést, neheztelést, gyűlöletet. E nélkül nincs meg lelkünkben a kellő talaj, hogy befogadhassuk Isten kegyelmét. Karácsony a béke ünnepe. A béke fejedelme nem jön el olyan szívbe, melyben az irigység és a gyűlölet harcai tombolnak. Vizsgálj meg magadat, nem rejtőzik-e még szívedben valami titkos keserűség, neheztelés, irigység; mert mindez akadályt gördít Isten bőségesebb kegyelemadományai elé. De a szeretetnek nemcsak érzületben, hanem tettben is meg kell nyilvánulnia; „azért karoljátok fel egymást, amiképp Krisztus is magáévá tett benneteket Isten dicsőségére”. (Róm 15,7) Az ádventi időszak, hasonlóképp, mint a nagybójt, különös ideje a testi-lelki irgalmasság cselekedeteinek. Ezt hirdette Keresztelő Szent János is, amikor előkészítette az első ádventet: „Akinek két köntöse van, ossza meg azzal, akinek nincsen; és kinek élelmiszerei vannak, hasonlóképpen tegyen.” (Lk 3,11) A felebaráti szeretet biztosít bennünket arról, hogy Isten köztünk van vagy közénk jön; „Mert ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20) Ez a szeretet mintegy előfeltétele az Istennek tetsző imádságnak; egy szívvé, egy lélekké tesz; az egyes ember imádságát némiképp közös imádsággá avatja, ha nem is végzi azt másokkal szorosán vett együttességben. Márpedig több embernek imádsága nagyobb hatással van, mint az egyesé; azért

kell egymással és egymásért imádkoznunk. Ugyanebből az okból oly hatásos az Egyház imádsága és ezért kell minden imádságunkban az Egyház imádságával egyesülnünk. Ha kötelesek vagyunk naponta elvégezni a breviáriumot, ne tekintsük azt tehernek, hanem végezzük el jól, megfelelő időben, kellő figyelemmel és áhítattal, végezzük az egész Egyházért és minden szükségletéért; ez hathatós imádság, mely meghallgatásra talál Istennél. Még inkább érvényesül az, ha a szentmiseáldozatban részt veszünk vagy azt bemutatjuk.

2. Az Isten ígéreteinek és előbbi jótéteményeinek *háladatos* megszívleléséből fakadó *alázatos vágyakozás* újabb kegyelemadományai után, ez az ádventi előkészületnek második mozzanata. A megemlékezés Isten jótéteményeiről és ígéreteiről háladatos és alázatos tesz. Isten ígéretei nem a mi érdemünk gyümölcse; Isten ígéreteinek forrása az ő végtelen irgalma. „Krisztus Jézus a zsidóknak szolgája lett, hogy bebizonyítsa az Isten igazmondását, megvalósítván az atyáknak tett ígéreteket; a pogányok azonban irgalmasságáért dicsőítik az Istent” (1Kor 15,8-9), mondja Szent Pál. Mert Isten ígéretei és ebből fakadó jótéteményei feltárják előttünk a mérhetetlen nyomort, melybe a bűn következtében süllyedtünk, megmutatják a harcokat, melyeket Isten kegyelme vívott érdekünkben a bűn ellen, feltárul előttünk Istennek egész bölcsessége, hatalma és jósága a megváltás művében. Ádventben felvonul lelkünk előtt saját teremtésünk, első kiválasztásunk és felmagasztaltatásunk a kegyelem rendjébe, Isten első jóságos szándékának megrontása a vétek által, a Megváltó eljövételének ígérete és előkészítése a pátriárkák és próféták által, a választott nép gondviselészerű vezetése a századokon át, az előképek és jövendölések. Felvonul előttünk magának a megtestesülésnek mélységes titka és mindaz, ami vele összefügg és azt követte, a megváltás, az Egyház mint a megváltás kegyelmeinek közvetítője – és mindez miért? Hogy mindenegyik lélekben egyenként is megszülessék lelkileg az Üdvözítő, vagy amint azt az Egyház vízkereszt nyolcadnapján imádságában kifejezi: „hogyan az által, kit külsőleg hozzánk hasonlónak megismertünk, bensőleg újjáalakíttassunk”. Hálátelt és alázatos szívvel kell vágyódnunk a lelki újjászületés után.

3. Isten irgalma és ígéretei a mi *bizalmunknak* is gyökere. Ez az ádventi előkészület harmadik mozzanata. Isten ígérete csalhatatlan. A bizalom nagysága Isten kegyelmének mértéke: „Megmenti őket, mondja a zsoltár, mert őbenne reméltek.” (Zsolt 36) Önmaga jő el és megszabadít titeket.” (Iz 35,4.) Azért mondja Szent Pál: „A reménységnek Istene töltsön el titeket, hogy a remény bőven meglegyen bennetek a Szentlélek erejéből.” De maga a bizalom is kegyelem, melyért esedeznünk, imádkoznunk kell; sőt minden törekvésünk lelkünk előkészítésére Isten kegyelméből veszi kezdetét: „Indítsd meg, Uram, szívünket, mondja ma az Egyház, hogy egyszülött Fiaid utait elkészítsük.” Ezt fejezi ki az Egyház csendes imája is a mai vasárnapon.

II. Az előkészület célja: „hogyan eljövetele által megtisztult lélekkel szolgálhassunk neked.”

A lélek tisztasága a legközelebbi előkészület a kegyelmek befogadására, de egyúttal célja is az előkészületnek. Mert a megváltás nem más, mint eltörlése a bűnnek és a bűn maradványainak, amennyiben az Isten gondviselésének rendje szerint ezen a földön lehetséges. A lélek tisztaságának több fokozatát különböztetjük meg, melyekre Isten segítségével törekednünk kell feljutni.

A lelki tisztaságnak első és lényeges foka a mentesség a súlyos vétektől. E nélkül nem lehet Istennek tetszeni; a halálos büntől való mentesség a kegyelmi élet alapja. Ha tehát még a halálos bűn uralkodnék lelkünkben, akkor az ádventi előkészületnek az volna legfontosabb és leglényegesebb célja, hogy kiűzzük lelkünkől a súlyos véteket. De jegyezzük meg jól, hogy két módja van a súlyos vétek kiűzésének. Az egyik az, amikor az ember egy-egy gyónásban megtisztul a vétektől, amikor bánata ugyan elég arra, hogy Istentől a bűnbánat szentségében bocsánatot nyerjen, de nem oly erős, hogy mintegy erkölcsileg biztosítaná az állhatatosságot, a

bűnmentességet az egész életre vagy legalább is hosszú időre. Az ember ugyan megtért, nem akar vétkezni, de mégsem irtotta ki a súlyos vétket lelkéből olyképp, hogy a visszaesés komoly veszélye ne fenyegetné. A másik módja a súlyos vétek kiűzésének az, mikor az ember Isten kegyelmétől erősítve olyképp számol le a halálos bűnnel, hogy az rá nézve bizonyos értelemben nem probléma többé, vagyis végleg meghalt a súlyos véteknek. Ilyen volt a szenteknek, Magdolnának, Péternek, Ágostonnak, de sok más férfiúnak és nőnek is a megtérése. Az ilyen megtérés egészen új életnek a kezdete és a legnagyobb isteni kegyelmek kiindulópontja. Ilyen megtérést kell létesítenie lelkünkben az ádventi előkészületnek, ha esetleg még a súlyos vétek uralkodnék fölöttünk.

A lelki tisztaságnak második foka a bocsánatos bűnöktől való mentesség, elsősorban azoktól, melyeket megfontolt akarattal és gyakran szoktunk elkövetni. Ezek kiirtására kell törekednünk akaratumk minden erejével, alázatos imádság, vágyakozás és komoly, önmegtagadó munka által.

A lelki tisztaságnak harmadik foka a szenvedélyek hevességétől és a nagyobb kísértésektől való mentesség. Mert habár a szenvedélyeket lelkünkben egészen kiirtani nem lehet és azoknak értelmünket, szabadakaratumkat megelőző rendetlen gerjedelmeit teljesen megakadályozni képtelenek vagyunk, vagyis ami ezzel egyértelmű, nem lehetünk minden kísértés nélkül, mégis az erényben való előrehaladással a súlyosabb kísértések, a rendetlen vágyak hevesebb támadásai el szoktak maradni. Azért a nagyobb kísértésektől való mentesség, melyet az erénynek állhatatos és buzgó gyakorlása idézett elő, a lelki tisztaság magasabb fokának a jele. Nem jele azonban akkor, ha nem annyira az erényben való megszilárdulás, mint inkább csak az alkalom hiánya miatt nem mutatkozik a kísértés. Azt sem szabad elfelednünk, hogy Isten megengedéséből időközönként még nagy szenteknél is mutatkoznak hevesebb kísértések.

Törekedjünk tehát megszabadulni a kísértésektől, alázatosan kérve Isten segítségét, de ne veszítsük el lelkünk nyugalomát, ha még nem szabadultunk meg teljesen gyötrő támadásaiktól. A kísértés nem bűn, sőt az érdem forrása, hacsak önmagunk nem nyújtunk neki táplálékot óvatlan viselkedésünk által. *Qui dedit velle, dabit et perficere*: aki segített akarni, segíteni fog, hogy el is ériük, amit akarunk. Uralkodjunk érzéseink fölött és a kísértéseknek jó része el fog maradni.

A lelki tisztaság további foka a tiszta szándék minden cselekedetünkben, szavunkban, törekvésünkben. Minél egyenesebben irányul lelkünk szándéka Istenre szeretetben, minél magasabbak vágyaink, tetteink indítékai, annál tisztább a lelkünk. Tisztítsuk meg újból és újból a lelkiismeretvizsgálat által szívünk minden szándékát. Ezért imádkozik az Egyház is a mai napon áldozás után.

Végre különös hangsúllyal nevezzük lelki tisztaságnak a testiség bűnétől való mentességet; hiszen ezt az erényt nevezzük leginkább tisztaságnak. A szűzi tisztaság pedig legmagasabb foka a tisztaság erényének.

Imádság

„Indítsd meg, Uram, szívünket, hogy egyszülött Fiad utait elkészítsük és eljövetele által megtisztult lélekkel szolgálhassunk neked.”

Hétfő. Keresztelő Szent János küldöttsége Jézushoz

Előgyakorlatok

1. Keresztelő Szent János volt Jézus első eljövételének közvetlen előkészítője. Mert Jézus nyilvános föllépését, mely megkeresztelésével veszi kezdetét, joggal nevezi Szent Ágoston (Serm. 36 de temp.) második születésnapjának. Első születése némiképp rejtett maradt a világ előtt; második születésénél, nyilvános föllépésénél kezd felragyogni a világ számára az igazság napja. Erre az eljövételre készítette elő Keresztelő Szent János a népet. Azért állítja őt oda az Egyház ádventben, mint a krisztusi eljövételre való készület tündöklő példáját és hirdetőjét. Jelen elmélkedésünkben megtekintjük a küldöttséget, melyet Krisztushoz menesztett ezzel a kérdéssel: Te vagy-e, akinek jönnie kell, vagy mást várjunk? Meghallgatjuk Krisztus választát, mellyel magát mint az igazi Messiást dokumentálja, és a dicséretet, melyet előhírnökére, Szent Jánosra mond. Ez ádvent 2. vasárnapjának evangéliuma.

2. Szemléljük a küldöttséget Jézus előtt, amint kérdi: „Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?” (Mt 11,3)

3. Kérjük a kegyelmet, hogy Jézust mindig őszinte, egyenes szívvel és hő vággyal keressük és főleg most, ádventben lelkünket eljövételére előkészítsük.

I. A küldöttség kérdése, melyet Jézushoz intéz

Keresztelő Szent János kérdést intéz két tanítványa által Jézushoz nem saját érdekében, hanem tanítványai érdekében, hogy magának az Üdvözítőnek szájából meghallják, hogy ő a Messiás. Keresztelő Szent Jánosnak nem volt szüksége ezt megtudni; őt már eleve felvilágosította a Szentlélek, mikor szívébe sugallta: „Akire látod a lelket leszállani és rajta maradni, ő az, ki Szentlélekkel keresztel.” (Jn 1,33) A buzgóság Jézusért és a szeretet tanítványai iránt adta lelkébe a gondolatot, hogy küldöttséget menessen Jézushoz. Kövessük Szent Jánosnak ezt a buzgóságát Jézus érdekének előmozdításában, és szeretetét, mellyel tanítványai iránt viseltetik. Vegyük fontolóra a módot is hogy hogyan készíti elő őket Krisztus eljövételére. Ez felvilágosítást nyújt nekünk arra nézve, hogy miképpen kell nekünk is előkészülnünk, ha Jézust szívünkbe akarjuk fogadni. Kérdést intéz Jézushoz, vagyis keresi Jézust. Az őszinte akarat, a vágy, ez az, amit tanítványai lelkében felébreszt. Keresni kell az Istent és az ő akaratát, amint Krisztus maga mondta később: „Keressétek először az Isten országát” (Mt 6,33), és más helyütt: „Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot, mert ők kielégítést nyernek.” (Mt 5,6) Tehát nem gazdagságot, érzéki gyönyört, élvezetet, hírnevet, emberek szeretetét kell keresnünk, hanem Isten országát és az ő igazságát. Mi mindent keresnek az emberek, mi minden után kutatnak, mi minden érdekli őket! És a legfontosabbról megfeledkeznek. Istent és a hozzá vezető utat nem ismerik; lelküket, örök üdvösségüket elhanyagolják. Olykor szándékos is tudatlanságuk, hogy Isten akaratát megismerve, ne legyenek kénytelenek azt követni. Pedig ez az egyedül fontos és szükséges dolog a világon. *Porro unum est necessarium* (Lk 10,42), csak egy a szükséges. Ezt az egy szükségést hozza meg nekünk Jézus, az Üdvözítő.

II. Jézus válasza a küldöttségnek

„Elmenvén jelentsétek Jánosnak, amiket hallottatok és láttatok: a vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a süketek hallanak, a halottak föltámadnak, a szegényeknek az evangéliumot hirdetik; és boldog az, aki bennem meg nem botránkozik.” (Mt 11,4-6) Jézus megadja nekik az ismertető jeleket, melyeken az ő isteni küldetését megismerhetik. Ezek az

ismertető jelek: a természetfölöttiség, az irgalom, a világ szemében megvetetteknek felkarolása. Ezek Jézus szellemének ismertető jelei a mai napig. A természetfölötti, a csoda biztos jele Isten működésének. Igazi csoda csak az igazság szolgálatában történhetik. Azért a katolikus vallás igazságának legszilárdabb bizonyítéka a természetfölötti csoda, és épp azért igazi csodákat csakis a katolikus Egyház kebelén találunk. De a természetfölöttinek birodalma nemcsak a csodákra terjed ki. Az egész keresztény élet természetfölötti. Ami a természetet szolgálja, annak hajlamait, vágyait törekszik kielégíteni, az könnyen tévútra vezet bennünket. A természetfölötti, ami látszólag ellentétben áll a természettel, de igazában annak legnagyobb tökéletesítése, ez Isten szellemének biztos jele. Ahol Isten szelleme működik, ott lelki csodák történnek: lelki vakok látnak, lelkileg sánták fölcsoúdnak lanyhaságukból és járnak, bűnösök megtisztulnak, süketek megnyitják szívüket az isteni kegyelem hívásának, lelkileg halottak föltámadnak. Ezek a lelki csodák, melyeket teljességükben szintén csak a katolikus Egyházban találunk, bizonyítékai, hogy Isten szelleme működik benne. Legyünk azon, hogy ezek a lelki csodák rajtunk is megtörténjenek, főleg most ádventben, „hogy megtisztult lélekkel szolgálhassunk” Istennek.

Az irgalom is, melyet a pogány kor nem ismert, megkülönböztető jele Jézus országának és eljövételének. Betegekkel, nyomorultakkal senki sem törődött, csak Jézus. Nemcsak törődik velük, hanem ezek az ő különös választottai. A világ szemében megvetetteket választotta ki Isten, hogy megszegyenítse az erőseket. (1Kor 1,27-28) A szegénység, az alázatosság az ő díszjelvényei. Azért hirdette már születésénél az angyal: „És ez nektek a jel: Találtok egy kisdedet, pólyákba takarva és jászolba fektetve.” (Lk 2,12) Ez az a szellem, melyet a két zászlóról szóló elmélkedésben akar velünk megértetni és elsajátíttatni Szent Ignác; mert ez magának Jézusnak szelleme. Ezt fejezik ki az Üdvözítő szavai már akkor, mikor a küldöttségnek válaszolt. És mivel ez a szellem homlokegyenest ellenkezik a világ szellemével, azért hozzáteszi: „és boldog az, aki bennem meg nem botránkozik”. Ettől őrizkedjünk mi is, mert különben soha szívünkben meg nem születhetik az isteni Kisded. Irgalmas szeretet felebarátunk iránt és a világ szellemének megvetése legyen a mi ádventi előkészületünk két főforrása.

III. Jézus dicséri Szent Jánost

Milyennek kell lennie annak, aki nemcsak maga készül Jézus eljövételére, hanem másokat is előkészít? Ezt mutatja meg nekünk Jézus Szent János dicséretében. „Mit mentetek ki a pusztába látni? Széltől lengetett nádat-e? Vagy mit mentetek ki látni? Ruhába öltözött embert-e?” (Mt 11,7-8) Aki Jézus előhírnöke akar lenni, annak mellőznie kell minden emberi tekintetet, távol kell állnia minden aljas hízelgéstől és hiú félelemtől, megalkuvástól és politikus lelkülettől: nem szabad szem előtt tartania semmi mást, csak Jézus érdekeit. Másrészt távol kell állania minden puhaságtól, érzékiségtől, kényelemszeretettől, mert csak akkor lesz hatása szavának, ha példájával oktat. Ilyen volt Szent János. Azért mondja róla Jézus: „Ez az, kiről írva vagyok: Íme, én elküldöm angyalomat színed előtt, ki elkészíti előtted utadat.” (Mt 11,10)

Vizsgáld meg lelkiismeretedet főleg akkor, ha hivatásodnál fogva elő kell készítened mások lelkét Jézus eljövételére, vajon nem él-e még benned a világ szelleme, a megalkuvás, a politika, az emberi tekintet, a nagyok kegyének keresése, a részrehajlás, a hízelgés, a félelem? Mennyi jót mulasztasz el emberi tekintetekből és mennyi rosszat vagy kevésbé jót engedsz meg magadnak gyengeségből, félelemből! Ezt pedig a lelkek, az Egyház, Jézus érdekei sínnylik meg. Sok lélek áldozata lesz a vezetők világias szellemének, áldozata lesz emberi tekintetüknek, áldozata lesz hiúságuknak, ambíciójuknak, előretörtetésüknek, nemzetieskedésüknek, politikájuknak. „Ne veszítsd el ételeddel azt, akiért Krisztus meghalt.” (Róm 14,15)

És mennyire haltál meg a kényelemnek? Nem sok jó marad-e el azért, mert kényelmes vagy, mert irtózol a nagyobb munkától, a fáradságtól? Elintézetlen akták halomszámra, ellátatlan betegek, visszautasított kérvényezők és gyónók lépnek föl ellened és vádolnak restséged miatt. Nem egy esetben súlyos mulasztás terhelheti lelkedet. Ha ehhez még puhaéletű és

élvezethajhászó is vagy, akkor nemcsak hogy Krisztushoz nem vezeted a lelkeket, hanem eltávolítod azokat tőle. De aki buzgó, az nem kérdi, bünt követ-e el mulasztásával, az csak arra néz, tehet-e még többet azért, hogy minden lélekben megszülessék kegyelmével Krisztus.

Imádság

Kérd Istent, hogy meghalj a világnak és saját érdekednek és csak Krisztust keresd, hogy benned és minden embertársadban megszülessék kegyelmével. Ne ismerj fáradságot, ha arról van szó, hogy valakit Krisztusnak megnyerj. „Adjad, kérünk, mindenható Isten, hogy a te családod az üdvösség útján haladjon és előfutárod, Szent János intelmeit követve, biztos úton eljusson ahhoz, akit ő hirdetett, a mi Urunkhoz, Jézus Krisztushoz. Amen.” (Az Egyház imádsága Ker. Szent János ünnepének előestéjén.)

Kedd. Keresztelő Szent János hivatásának előkészítése

Előgyakorlatok

1. Keresztelő Szent János volt Krisztus nyilvános föllépésének előkészítője, hímöke. Ez volt Szűz Mária és Szent József hivatása után a legmagasztosabb hivatás, melyet ember ezen a földön betöltött. Azért mondja Jézus Ker. Szent Jánosról: „Nem támadt az asszonyok szülőttei közt nagyobb Keresztelő Jánosnál.” (Mt 11,11) És épp azért a Szentlélek is már eleve előkészítette Szent János hivatását és felruházta őt mindazokkal a kegyelmekkel és adományokkal, melyeknek Krisztus előfutárát ékesíteniök és magasztos hivatásának betöltésére képesíteniök kellett. Méltó dolog tehát és fölötte hasznos, hogy ezt a nagy szentet elmélkedéseinkben kövessük hivatásának előkészítésétől kezdve mindaddig, míg saját ujjával rá nem mutat a világ üdvösségére, Jézus Krisztusra.

2. Képzeld el Gábor arkangyalt, amint megjelenik Zakariásnak és hírül adja neki, hogy fia fog születni.

3. Kérd Istent, hogy te is mindenben megfelelj hivatásodnak és a Szentlélek kegyelmével közreműködjél.

I. Keresztelő Szent János hivatásának nagysága

Kitűnik hivatásának nagysága mindenekelőtt abból, hogy 1. angyal hirdeti küldetését és adja meg nevét: „Feleséged, Erzsébet fiat szül neked és az ő nevét Jánosnak fogod hívni.” (Lk 1,13) Mindez pedig Isten közvetlen rendelésére történt. 2. Megjelöli az angyal a születendő gyermek életfeladatát; mert örömet fog hozni szüleinek és az egész népnek: „Örömd léssen... és sokan örülnek majd az ő születésén” (Lk 1,14), példaképe lesz az önmehtagadásnak és az életszentségnek: „Nagy leszen az ÚJr előtt; bort és részegítő italt nem iszik és betelik Szentlélekkel már anyja méhétől fogva” (Lk 1,15), Illés szellemében fog fellépni és sokakat vissza fog téríteni Istenhez, a Megváltó utait fogja elkészíteni és „előtte fog járni... alkalmas népet készítendő az Úrnak.” (Lk 1,16-17) 3. Isten, Krisztus a Boldogságos Szűz által megtisztítja őt az áteredő büntől még születése előtt; oly kiváltság, mely alig egy-két embernek volt osztályrésze. (Lk 1,41-44) 4. Csodák kísérik a gyermek fogantatását és születését, agg szülőktől és magtalan anyától kapja az életet, némasággal sújtja az angyal a hitben ingadozó apát, de nyelve megoldódik, mikor fiának születése után kiejti annak nevét: „Azonnal megnyílik szája és nyelve, és szóra, magasztalván az Istent” (Lk 1,64), úgyhogy mindnyájan elteltek félelemmel és kérdezték: „Hát mi lesz ebből a gyermekből?” (Lk 1,66)

Mindezekből 1. tanul meg, hogy sohasem szabad kételkedned a hitben és ingadoznod a bizalomban, ha Isten utai még oly felfoghatatlanok is előtted. Isten némasággal büntette a hitben ingadozó Zakariást, habár vétke valószínűleg nem volt súlyos. Annál nagyobb azoknak a bűné és annál nagyobb büntetés vár rájuk a túlvilágon, akik tudatosan nem akarják elismerni a keresztény vallás természetfölötti eredetét és az Egyház isteni tekintélyét, noha számtalan csoda és bizonyíték erősíti azt minden elfogulatlan és egyenes akaratú ember előtt.

2. Tanul meg, hogy a te életfeladatodat is maga az Isten jelölte ki számodra, ha nem is oly csodálatos és közvetlen módon, mint Szent Jánosnál. Megjelölte életfeladatodat a teremtés által, mikor beleveste lelkedbe alkotó kezével, hogy az ő dicséretére, szolgálatára, szeretetére és az örök boldogságra vagy teremtve. Ugyanezt hirdeti neked egyszülött Fia, Jézus Krisztus által, aki épp azért lett emberré és halt meg érted, hogy tanítson és példát adjon neked és visszahívjon a kárhozat ösvényéről, melyre eltévedtél. De megjelölte Isten életfeladatodat a különös hivatás által is, melyet adott, főleg ha a papi vagy szerzetesi életre hívott. Minden igazi hivatás, de elsősorban a hivatás tökéletesebb életre, Istentől ered. Fontold meg, ha még nem választottál

pályát, nem hív-e Isten téged is nagyobb tökéletességre? Vagy ha választottál már, kérdezd, jól választottál-e, tisztán Istenre és lelkedre való tekintettel? Javítsd meg, amit még javítani tudsz. Kérdezd, megfelelsz-e hivatásodnak, melyet Isten adott? Hányan nem keresik Isten akaratát, mikor pályát választanak, és azért nincsenek ott, ahol Isten őket akarta. E miatt lelkük üdvössége is sokszor veszélyben forog és nem érik el az örök boldogságnak azt a fokát, melyet Isten jóságában nekik szánt, a földön sem teszik meg mindazt a jót, amire őket Isten kegyelme meghívta.

3. Tanuld meg, hogy Isten mindenkinek, akit valamely életpályára igazán meghív, meg is adja azokat a kegyelmeket, melyek hivatásának méltó betöltésére szükségesek. A két főleletpályát, az egyházi pályát és a házasságot, külön szentséggel vezeti be, mely által minden embernek biztosítja a hivatásának megfelelő kegyelmeket. De aki maga tolaodott olyan életpályára, melyre őt Isten nem hívta, az rendes körülmények közt különös oltalmát nem remélheti, habár a szükséges kegyelmeket lelke üdvözítésére tőle sem vonja meg az Isten. Imádsággal iparkodják az ilyen pályatévészett ember bőségesebb kegyelmeket esdeni ki Istentől. Azért hivatásod betöltésénél egyrészt bizalom, másrészt a felelősség érzete töltson el; ne vágyódjál magas hivatalok és állások után, de ha akaratodon kívül ilyenre hív meg az Isten, bízzál segítségében.

4. Tanuld meg, hogy te is Szűz Mária által fogsz feljutni a tökéletesség magaslatára, amint azt B. Grignon Lajos megmondta „Az igazi Mária-tisztelet”-ről írt gyönyörű könyvecskéjében: „Ha Szűz Mária tisztelete minden embernek szükséges örök üdvösségére, akkor még sokkal szükségesebb azoknak, akik különös élettökéletességre vannak hivatva; és nem hiszem, hogy valaki is képes volna Krisztus Urunkkal bensőbbben egyesülni és a Szentlélek sugallatát tökéletes hűséggel követni a nélkül, hogy Szűz Máriával bensőleg ne egyesülne és az ő segítségétől nagymértékben ne függne.”

Kérdezd végre, vajon te is úgy, mint Szent János, öröme szolgálsz-e Istennek és embereknek egyaránt, szüleidnek, családodnak, előljáróidnak, embertársaidnak, az Egyháznak és a társadalomnak? Jegyezd meg, hogy Ker. Szent Jánosban sem tett meg mindent egyedül csak a kegyelem, hanem ő maga is készült nagy hivatásának méltó betöltésére: „A gyermek pedig növekedék és erősödék lélekben, és a pusztákban vala nyilvános fellépésének napjáig, midőn megjelenendő vala Izraelben.” (Lk 1,80) Te se várj mindent Istentől egyedül, hanem gondosan működjél közre az ő kegyelmével.

II. Zakariás hálaéneke

Ez a hálaének két főrészből áll. Az egyikben (Lk 1,68-75) a papi aggastyán hálát ad Istennek, választott népének kegyelemteljes vezetéséért, melyre immár felvirrad az üdvösség napja; a másikban (1,75-79) fiához fordul és hivatásának nagyságát jövendőli meg hálátelt szívvel és örömtől áradozó szavakkal.

A hálaének első része az ádventi gondolatoknak egész sorozatát idézi föl lelkünkben. Isten meglátogatta népét és megváltását eszközölte, mert a Szűz méhének rejtekében ugyan még, de immár köztünk van a világ üdvössége. Meghozta a régen várt szabadulást ellenségeink kezéből, amint azt megígérte, szabadulást a három legnagyobb ellenségtől, a bűntől, sátántól és az örök haláltól. Irgalmasságának és hűségének cselekedete ez: ígéret, eskü, szent szövetség, ily fokozatokban kötötte le magát Isten népével szemben. A cél, melyet elérni akar megváltásával, látogatásával, nem más, mint hogy ellenségeinktől megszabadulva, szentségben és igazságban szolgáljunk neki életünk minden napján. Ez az, amiért az Egyház is imádkozik ádventben: „hogy megtisztult lélekkel szolgálhassunk neki.” Ízleljük meg minden szavát ennek a gyönyörű hálaéneknek, mely lélekben elvezet bennünket a megváltás után epedő pátriárkák és próféták szent serege közé.

A hálaének második részében az apa közvetlenül gyermekéhez fordul és annak magasztos hivatását hirdeti. „Te meg, gyermek! a Magasságbeli prófétájának fogsz hivatni, mert előre mégy az Úr színe előtt, elkészíteni az ő útjait; hogy az üdvösség tudományát add az ő népének, bűneik bocsánatára; a mi Istenünk nagyirgalmú szíve által, mellyel meglátogatott minket a magasságból felkelő; hogy világítson azoknak, kik sötétségben és a halál árnyékában ülnek, hogy lábainkat a békesség útjára igazítsa.” Gyönyörűen festik e szavak nemcsak Szent Jánosnak, de a katolikus papnak is hivatását. Vesse bele lelkébe minden pap, ha naponta elmondja Zakariás hálaénekét, de vesse lelkébe minden hívő is, hogy minden katolikus pap második Ker. Szent János, vagyis Krisztus előfutára a lelkekben. Vesse bele lelkébe mindenekelőtt az, aki a papi pályára lép és közvetlenül a felszentelésre készül: „Te meg, gyermek, a Magasságbeli prófétájának fogsz hivatni”, az leszel a nép, a jók szemében, ajkadon fognak csüngen, hacsak a szó mellett példáddal és szeretetteddel is oktatód őket. Mily magasztos hivatás, mily egyedülálló kiválasztás ez!

„Előre mégy az Úr színe előtt, elkészíteni az ő utait.” Imádságod, miseáldozataid, prédikációd, a szentségek kiszolgáltatása, egész életed és működésed az Úr utainak előkészítése a lelkekben. Az üdvösség tudományát fogod közölni velük és bűneiket meg fogod bocsátani. Szólni fogsz, és talán évtizedes bilincsek, a bűn bilincsei hullanak le a lelkekről, börtönök megnyílnak, halottak feltámadnak új lelki életre. A keresztség, a bűnbánat és a szent kenet szentségében gyakorlod ezt a mennyei hatalmat „Isten nagyirgalmú Szíve által.” Gondolj rá, hogy papi működésed főereje aban áll, hogy lelked Jézus Szívével bensőleg össze legyen kötve. Megígérte az Üdvözítő, hogy az ilyenek még a legkeményebb szíveket is megindítják. Működésed gyönyörű és magasztos célja Krisztuséval azonos: világosságot és békét hozni a világnak. Ezt fogod kérni naponta a szentmisében is: *dona nobis pacem*, add meg nekünk a békét.

Imádság

Mondd el áhítattal a *Benedictus*-t: „Áldott legyen az Úr, Izraelnek Istene, mert rátekintett és megváltást készített az ő népének; és az üdvösség szarvát támasztotta nekünk, Dávidnak, az ő szolgájának házában; amint szólott vala szentjei szája által ősidőktől fogva prófétái által. Szabadulást ellenségeinktől és mindazok kezéből, kik gyűlölnék minket, hogy irgalmasságot cselekedjék atyáinkkal és megemlékezzék az ő szent szövetségéről; az eskürről, melyet esküdött Ábrahám atyánknak, hogy megadja nekünk, hogy ellenségeink kezéből megszabadítva félelem nélkül szolgáljunk neki, jámborságban és igazságban ő előtte, minden napjainkban. Te meg, gyermek! a Magasságbeli prófétájának fogsz hivatni, mert előre mégy az Úr színe előtt, elkészíteni az ő útjait; hogy az üdvösség tudományát add az ő népének, bűneik bocsánatára; a mi Istenünk nagy irgalmú Szíve által, mellyel meglátogatott minket a magasságból felkelő; hogy világítson azoknak, kik sötétségben és a halál árnyékában élnek, hogy lábainkat a békesség útjára igazítsa.”

Szerda. Keresztelő Szent János prédikál a pusztában (I.)⁵

Előgyakorlatok

1. Lásd Keresztelő Szent Jánost durva bűnbánati ruhában, vezeklő övvel ágyékai körül, mint a bűnbánat igazi mintaképét, prédikálni a népnek és Jeruzsálem előkelőinek.
2. Kérd Istent, hogy eljövetele által megtisztult lélekkel szolgálhass neki.

I. Kiknek prédikál Keresztelő Szent János?

Szent Máté írja: „Akkor kiméne hozzá Jeruzsálem és egész Judea és az egész Jordán-vidék.” (Mt 3,5) A farizeusok és szaduceusok közül is sokan meghallgatták szavait, kijöttek a vámosok és katonák is (Lk 3,10-14), sőt maga Heródes király, habár nem is ment ki hozzá, mégis Szent Jánosnak, még mint fogolynak is, szavára sokat megtett és szívesen hallgatta őt. (Mt 6,20)

Tekintsd meg mindezeket a személyeket, a legkülönbébb állású, foglalkozású, rangú és lelkületű embereket. Tekintsd meg szándékuk különféleségét is. Sokan őszinte bűnbánó lélekkel jöttek, Istent keresik és lelkük üdvösségét, előmenetelét. Másokat az újság varázsa vonz vagy mások rábeszélése hajt. Többen alattomos, gonosz szándékkal közelednek, mint később Krisztushoz is, az irigység és a gyűlölet hozza őket ide, hogy kifogásolni valót találjanak a próféta szavaiban és cselekedeteiben.

Ily különféle rangú és lelkületű emberek jönnek ma is a templomokba, a legkülönbébb szándékkal hallgatják meg Isten szavának hirdetőjét. Nem hiányoznak manap sem azok, akiket csak az újdonság, a szavak szépsége vagy eredetisége, bizonyos érzékiség vagy a divat vonz. Szóval a személyt, nem az igazságot keresik. Amint akkor is mondhatni divat volt látni és meghallgatni Keresztelő Szent Jánost, úgy most is divat résztvenni egy-egy nagyobb szónok böjti beszédein, konferenciáin. Inkább szalon vagy színház nekik a templom, mintsem Istennek háza. Nem hiányzanak azok sem, akiket a gyűlölet hoz, és lesik a pap minden szavát, hogy érveket kovácsoljanak ellene és a vallás ellen. Ezek a mi korunk farizeusai. Tiszta szándék vezéreljen bennünket a szentbeszéd meghallgatásában. Igaz, hogy egyik-másik szónok jobban megragadhatja lelkünket, nagyobb hatással lehetnek ránk szavai; hiszen Isten is különféleképp osztotta ki adományait, és azért értek el a szentek olykor oly nagy eredményt. De mindig lelkünk igazi előmenetelét, nem a szónok személyét és egyéniségét kell keresnünk, és meg kell győződve lennünk arról, hogy a legegyszerűbb prédikációból is nagy hasznot meríthetünk, hacsak akarunk. Isten ígéjének szíves meghallgatása kiválasztottságunknak egyik jele.

Tekintsük meg azonban fordítva azt is, hogy mily különféle emberekkel kell érintkeznünk magunknak is, és ha papi vagy szerzetesi hivatást követünk, mily különféle emberekhez kell szólnunk iskolában, szószéken, gyóntatószékben. Érintkezni kell a legellentétebb jellemekkel, a legkülönbébb hajlandóságú emberekkel, katolikusokkal és másvallásúakkal, olyanokkal, akik hisznek, és olyanokkal, akik nem hisznek, buzgókkal, lanyhákkel és teljesen közömbösökkel, hivatalnokokkal és munkásokkal, férfiakkal és nőkkel, felnőttekkel és gyermekekkel, és mindenütt Krisztus jó illatát kell terjesztenünk, mindenkinek mindene kell hogy legyünk, hogy mindenkit megnyerjünk Krisztusnak. (1Kor 9,19-22)

⁵ Ez az elmélkedés elmaradhat, ha az ádventi időszak nem tesz ki négy teljes hetet.

II. Hogyan prédikál Keresztelő Szent János?

Róla mondja az evangélista: „Magának Jánosnak öltözete pedig teveszörből volt és bőrvő csípője körül, eledele pedig sáska volt és erdei méz.” (Mt 3,4) Keresztelő Szent János mindenekelőtt példájával prédikált. Már jó eleve lelkébe véste azt, amit később Krisztus tett: „Cselekedett és tanított.” (ApCsel 1,1) Előbb cselekedett, azután tanított. Mert a szavak megindítanak ugyan, de a példa vonz, és a szó példa nélkül csak üres hang, mely elvész és nem létesít maradandó hatást. Keresztelő Szent János bűnbánatot jött hirdetni és azért maga is a bűnbánatot gyakorolja, bár anyjának méhében megszentelte őt az Isten. Jegyezzük meg, hogy nekünk is példánkkal kell tanítanunk. Hiába a sok szép szó gyermekeinkhez, ha példánk más meggyőződésre vall. Több jó példát a családban, több jó példát az iskolában, több jó példát a hivatalokban, több jó példát a nyilvános életben! Hiába a zengzetes szónoklatok kereszténységről, ha hiányzik a keresztény élet azokban, akik a szónoklatokat tartják. Ha pedig pap vagy és prédikálsz, kétszeresen jegyezd meg ezt az igazságot. Minden prédikációd előtt gyakorold azt az erényt, melyről prédikálsz, legalább is bensőleg, hogy szavaidnak ereje és igazsága legyen. Hidd el, hallgatód észre fogják venni, és a hatás nem marad el.

Keresztelő Szent János továbbá emberi tekintet nélkül prédikál. Ez következik az előbbiből. Mert az, akinek példája elüt szavaitól, az fél az emberek megszólásától, azért hízeleg nekik, nem meri ostromozni hibáikat, kénytelen meghamisítani maguknak az erkölcsi elveknek is tisztaságát. Keresztelő Szent János Heródesnek épp úgy, mint a farizeusoknak, a katonáknak és vámosoknak épp úgy, mint a népnek megmondta a teljes igazságot, és ahol kellett, még a legkeményebb szavaktól sem tartózkodott: „Viperák fajzata, szólott a farizeusokhoz és szaduceusokhoz, ki tanított benneteket futni a jövő harag elől? Teremjétek tehát a bűnbánat méltó gyümölcsét.” (Mt 3,7-8)

De mindemellett szavait az egyesek és a csoportok lelki szükségleteihez és lelki állapotához mérte. Másképp szólott a farizeusokhoz és másképp a vámosokhoz és katonákhoz. Szavai mindenkit szíven találtak. Ilyennek kell lenni a lelkek kezelésének is, egyéninek, a lelki állapothoz és szükségletehez mértnek. Így jár el maga az Isten a lélekkel szemben kegyelmi működésében. A gyermeknevelés a családban, az iskolában, a lelkek kezelése a gyóntatószékben és azon kívül, a prédikáció, az érintkezés az emberekkel nagy tapintatot, ügyességet, okosságot igényel. Az emberek különfélesége, amint azt az első pontban láttuk, teszik ezt egyrészt oly nehezzé, másrészt oly szükségessé. Azért, ha valahol, úgy itt van szükségünk a Szentlélek kegyelmére és felvilágosítására. Kérjük ezt alázatos imádságban. Szokjuk meg, valahányszor emberekkel kell érintkeznünk fontosabb ügyben, kérni Isten segítségét és saját és embertársaink őrzőangyalának közbenjárását. Nem egyszer fogjuk tapasztalni, hogy kellő időben a kellő szó jön majd ajkunkra, a helyes gondolat jut eszünkbe. Vannak, akik e szándéokra naponta elmondják a *Veni Creator*-t.

III. Mit prédikál Szent János?

Prédikációjának részleteit később fogjuk látni. Most csak egyre terjesztjük ki figyelmünket: Keresztelő Szent János Krisztust és csak Krisztust hirdette. Nem magához akarta vonzani a népet, hanem törekedett azt előkészíteni Krisztus eljövetelére. Ez legyen a mi igyekezetünk is mindenben, amit teszünk. Isten dicsősége és Krisztus országának a terjedése legyen a főszándék, melyre felajánljuk naponta minden gondolatunkat, szavunkat, cselekedetünket és szenvedésünket. Akár közvetlenül a lelkek üdvösségén dolgozunk, akár közönséges vagy földi foglalkozás köti le munkánkat, mindent tiszta szándékkal Istenért és a lelkekért tegyünk. Ezzel minden egyes cselekedetünk nemcsak értékben és érdemben fog növekedni Isten előtt, hanem egyúttal apostoli jellegű is lesz és számos lélek örök üdvét vagy tökéletesedését fogja eszközölni.

Legyen törekvésünk tiszta abban az értelemben is, hogy ne magunk akarjuk élvezni az emberek, pártfogoltjaink, lelki gyermekeink, neveltjeink ragaszkodását és szeretetét, hanem csak közvetítőkként tekintsük magunkat, akiknek hivatása az embereket Istenhez vezetni. „Őneki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem.” (Jn 3,30) Ez még a szülői szeretetre is vonatkozik, melynek szintén rendezettnek és alávetve kell lenni Isten legfőbb szeretetének. Akkor nem fog megtörténni, hogy a szülők gyermekeiket Istentől visszatartják, ha ő azokat különös szolgálatára hívja. Megesik olykor, hogy a szülők gyermeküket még a bűn karjaiba is dobják, csak hogy szívéből a hivatás csíráját kiöljék és így látszólag megmentésük maguknak. Csak be ne következzen az a szomorú eset, hogy azt, akit e földön maguknak visszatartottak, Isten jóságos terveinek keresztezése miatt örökre elveszítsék. Nem egy esetben züllésnek indult az az ifjú, akiben szülője kiirtotta az egykori hivatást. Más esetben meg korai halállal elvette Isten a szülőktől azt, akit itt a földön nem akartak neki adni.

Végül jussanak eszünkbe Szent Pál szavai, melyeket a korintusbelieknek írt: „Nem szándékoztam másvalamit tudni köztetek, mint Jézus Krisztust, és pedig a megfeszítettet.” (1Kor 2,2) Ha papok vagyunk, beszédeink, prédikációink tárgya ne világi hiúságok, tetszetős elmefuttatások, bölcselkedések, költői kompozíciók, gazdasági és politikai problémák legyenek, hanem prédikáljuk az evangéliumot, prédikáljuk Krisztust, prédikáljuk a megfeszített Krisztust, de úgy és oly módon, hogy mindenkinek szívét érintse. – Ha szülők, nevelők és tanítók vagyunk, jegyezzük meg, hogy minden profán tudomány, etikett és társadalmi műveltség fölött áll és szükségesebb ezeknél Istennek és akit ő küldött, Krisztusnak az ismerete, mert: „Az az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldöttél, Jézus Krisztust.” (Jn 17,3)

Imádság

Kérjük Istent, hogy példával és szóval egyaránt terjesszük Krisztus ismeretét és szeretetét és Szent János közbenjárása által az ő utait lelkünkben elkészítsük. „Add, Istenem, népednek a lelki öröm kegyelmét és minden hívőd szívét tereld az örök üdvösség ösvényére.” (Az Anyaszentegyház imádsága Keresztelő Szent János ünnepén.)

Csütörtök. Keresztelő Szent János prédikál a pusztában (II.)⁶

Előgyakorlatok

1. Keresztelő Szent János prédikációjának rövid foglalata ez: Tartsatok bűnbánatot és ne dicsekedjétek azzal, hogy Ábrahám fiai vagytok! A fejsze már a fa gyökerére tétetett, és minden fa, mely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik. (Mt 3,8-10)

2. Képzeld el ismét Keresztelő Szent Jánost vezeklő ruhájában, amint hirdeti a népnek: Tartsatok bűnbánatot!

3. Kérd Istentől az igazi bűnbánat kegyelmét, mint a megigazulás és minden tökéletesség nélkülözhetetlen és szilárd alapját.

I. „Tartsatok bűnbánatot!” (A bűnbánat szükséges volta)

Istenhez való minden közeledésünknek kezdete a bűnbánat. A bűn távolít el Istentől, ezért a visszatérés kezdete a bűnnek megutálása, ami a bűnbánat legbensőbb lényegét teszi ki. Nem könnyek, nem külső vezeklések alkotják a bűnbánat lényegét, hanem a bűnnek belső megutálása és az attól való elfordulás. A trienti szent zsinat így határozza meg a bánatot: „a lélek fájdalma és utálata az elkövetett bűnök miatt azzal az erős elhatározással, hogy többé nem vétkezünk”. A bánatnak ebből a benső természetéből fakad, hogy az igazi bűnbánó mindenekelőtt is kész teljesíteni azokat a feltételeket, melyektől a bűnbocsánat függ. Ezek közt legelső az, hogy halálos bűn esetén kész a gyónásra. Kész továbbá kerülni mindazokat a *közeli* alkalmakat, melyek őt rendszerint a bűn elkövetésére szokták vinni: társaságok, kétes jellegű mulatóhelyek, korcsmák, ismeretségek, könyvek, színházak, mozgók, táncok stb. Ha valaki a bűnre vezető *közeli* alkalmat nem kész kerülni, vagyis azt az alkalmat, mely sok, a legtöbb esetben bűnbe ejti, akkor hiányzik lelkében az igazi bánat és erős eltökélés. – Kész a bűnbánó továbbá megragadni mindazokat az eszközöket, melyek a bűn elkerülésére szükségesek: imádság, szentségek felvétele, önmegtagadás. Ezek az eszközök különfélék az egyesekre nézve. – Kész végre eleget tenni bűneiért Istennek és jóvátenni az esetleg okozott anyagi vagy erkölcsi kárt felebarátjának. Az Istennek szolgáltatott elégtételhez sorozhatók azok az önként vállalt önmegtagadások és vezeklések is, melyekre igazi bűnbánók indítatva érzik magukat. Az önmegtagadások és vezeklések célja azonban nemcsak elégtételt nyújtani Istennek a már elkövetett vétkekért, hanem visszatartani magunkat újabb vétkektől, megerősíteni, megedzeni lelkünket a kísértésekkel szemben, eleget tenni más emberek bűneiért, Istentől bővebb kegyelmeket kieszközölni önmagunk és mások számára.

Ez utóbbi igen fontos azokra nézve, akik tökéletességre törekednek. Ezért gyakorolták a szentek oly bőségesen az önmegtagadást. Ennek példáját adja maga a vezeklő Keresztelő Szent János, akit Isten már édesanyjának méhében megszentelt. A szentek kisebb bűnöket és hibákat is nagyon megsirattak és szigorú bűnbánattal készítették elő lelküket Isten nagyobb kegyelmeinek befogadására. Azért kezdte meg Jézus nyilvános tanítását ezekkel a szavakkal: „Tartsatok bűnbánatot, mert elközelgett a mennyek országa.” (Mt 4,17) Az imádság kegyelmének kieszközölésére is kiváló eszköz a bűnbánat. Néha csekély töredelem elég, hogy visszaszerezze a léleknek az elvesztett áhítatot vagy benső vigasztalást. A bűnbánati cselekedetek közé tartozik az ilyen szellemben végzett munka, nemkülönben minden magától adódó szenvedés, fájdalom és kellemetlenség türelmes elviselése. Gyakoroljuk ezeket a bűnbánati cselekedeteket különösen most ádventben, mert nekünk is hirdeti Krisztus önmaga és előhírnöke által: „Tartsatok

⁶ Ez az elmélkedés elmaradhat, ha az ádventi időszak nem tesz ki négy teljes hetet.

bűnbánatot, mert elközelgett a mennyek országal” A bűnbánat megtisztítja a lelket a vétkek salakjától és elkészíti Isten útjait a lélek bensejébe.

II. „Ne mondjátok magatokban: Ábrahám a mi atyánk!” (Bűnbánatot tartani minden embernek egyéni feladata)

A zsidók azzal dicsekedtek, hogy ők Ábrahám fiai és ezzel megigazultaknak tekintették magukat. Ezzel szemben hangoztatja Keresztelő Szent János, hogy nem elég Ábrahámtól származni, hanem amint később Krisztus mondotta: „Ha Ábrahám fiai vagytok, Ábrahám tetteit cselekedjétek.” (Jn 8,39) A bűnbánat minden egyes ember személyes dolga. Nem térhet más meg Istenhez helyettünk, legföljebb imádkozhatik és vezekelhet a mi megtérésünkért. De megtérni, Istenhez fordulni a mi személyes feladatunk. És e nélkül Isten nem üdvözít minket, mert mindenkitől személyes szolgálatot követel. Nem egyszer halljuk napjainkban is lanyha, névleges katolikusok szájából: klerikális családból származom, papok neveltek, mindig papok között forgolódom, szüleim építették a templomot, nagybátyám maga pap, egy nővérem apáca stb. Ők maguk pedig sem templomba nem járnak, sem gyónni, áldozni nem mennek soha, talán még katolikus templomban sem esküdtek és rokonaik, hozzátartozóik vallásosságában sütkérezve azt vélik, hogy lelkük üdvé bíztonságban van. Mennyire tévednek! Még kárhózasabb azoknak a cinizmus, akik csak úgy nevetve vetik oda: Gyónik helyettem a feleségem, az édesanyám! Ezek játszanak lelkük üdvösségével. (Lásd Ez 18,5-13)

De hasonló ehhez az Istennek szentelt személyek viselkedése is, akik rendalapítójuk vagy hivatásuk, papi ruhájuk és egyházi rendjük szentségében bízva nem iparkodnak hivatásuk szentségének megfelelően élni és nem törekednek az állapotukhoz mért tökéletességre feljutni. Sem a rendalapító és rendtársak életszentsége, sem a papi öltöny nem pótolja a személyes szentséget és erényt. Vegyük azért fontolóra, nem maradunk-e el mi is hivatásunk tökéletességétől, ha esetleg a szerzeteséletre vagy papi pályára hívott meg Istennek kegyelme? Nem élösködünk-e nagy elődeink dicsőségéből, érdemeiből? Nem gondoljuk-e, hogy elég, ha egy szentnek vagy magának az Üdvözítőnek vagy szentséges Anyjának nevét viseljük? „Nem mindaz, aki mondja nekem: Uram, Uram! megyen be mennyek országába; hanem aki Atyám akaratát cselekszi, ki mennyekben vagyon.” (Mt 7,21) és ha nem is hívott meg Isten a szerzetesi életre vagy az egyházi rendbe, nem érzük-e be olykor a kereszténynek, a katolikusnak pusztá nevével? Nem dicsekszünk-e önmagunk és mások előtt azzal, hogy kongreganisták, társulatosak vagyunk? – és nem élünk kongregációnk, társulatunk szellemében és szabályai szerint. Nem az érem és a beiratkozás, hanem a tökéletes keresztény élet teszi ki a valódi katolikus embert. Vessük bele szívünkbe az Egyház imádságát, mikor a szentek érdemeire tekintve Istenhez könyörög, hogy dicsőségüknek örvendhessünk, de egyúttal hősies erényeik példáját is kövessük (Sziénai Szent Katalin, Szent Tekla és más szentek ünnepén).

III. „A fejsze már a fák gyökerére tétetett.” (A bűnbánat elhalasztása veszélyes)

Szent Jánosnak e szavai elsősorban a zsidó népet érintették. Az isteni kegyelemmel való oly gyakori és állandó visszaélés után már a pusztában Mózes vezetése alatt, később a bírúk és királyok idejében, majd a babiloni fogság után fokozott mértékben egészen Krisztus eljöveteléig, mindezen visszaélések után joggal mondta Keresztelő Szent János: A fejsze már a fa gyökerére tétetett. Vagyis ha azt a legnagyobb kegyelmet is visszautasítjátok, melyet Isten a Megváltó eljövetelével nyújt nektek, akkor már csak a kivágatás vár rátok. Ugyanaz, amit Krisztus mondott: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, mely megöli a prófétákat és megkövezed azokat, kik hozzád küldettek, hánszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk egybegyűjti csibéit szárnyai alá, és te nem akartad! Íme, pusztán hagyatik nektek a ti házatok.” (Mt 23,37-38) És máshelyütt: „Elvétetik tőletek az Isten országa és oly népnek adatik, mely meghozza annak

gyümölcsét.” (Mt 21,43) Isten választott népét hűtlensége és a kegyelmekkel való visszaélése miatt valóban el is vetette. Komoly intelem ez mindenkire nézve, aki halasztja megtérését és visszaél Isten kegyelmével, akár súlyos bűnben leledzik, akár a lanyhaságnak adja át magát.

A megtérés elhalasztása három okból veszélyes. Először is senki sem tudja, hogy mikor éri őt útól a halál. Jaj annak, akit halálos bűn állapotában talál; a kárhozatnak rabja lesz örökre. „Minden fát, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágnak és tűzre vetnek.” (Mt 3,10) De jaj annak is, akit a lanyhaság puha ágyából ragad ki halál; ha esetleg nem is kárhozik el, de mily bizonytalan reményekkel néz elébe az örök Bíró ítéletének, és legjobb esetben mily hosszú és fájdalmas tisztuláson kell keresztülmennie minden érdem nélkül. – Másodszor senki sem tudja, hogy mikor telik be számára az isteni kegyelmek mértéke. Akik a kegyelmekkel folyton visszaélnak, azoktól megvonja Isten rendkívüli segítségét és csak a közönséges kegyelmeket hagyja meg nekik. Ezekkel üdvözülhetnek ugyan, ha közreműködnek, de minden valószínűség szerint nem fognak közreműködni, miután már a nagyobb kegyelmeket is megvetették; és így megátalkodnak a gonoszban vagy megrögzenek lanyhaságukban. Ez Isten igazságos ítélete: „Elmozdítom gyertyatartódat helyéről, ha bűnbánatot nem tartasz.” (Jel 2,5) – Veszélyes a bűnbánat elhalasztása harmadszor azért is, mert a bűnben és lanyhaságban töltött élet csupa veszteség. A halálos bűn elveszi összes érdemeinket és képtelenné tesz új érdemek szerzésére; a lanyhaság pedig éppen abban áll hogy alig teszünk valamit, ami jutalmat érdemelne, s amit teszünk, azt is megrontja a nem egyenes szándék, a kedvetlenség és az akarat renyhésége. Tekintsünk lelkünkbe és nézzük, mit mulasztottunk el már eddig is lanyhaságunkkal, bűneinkkel. Nem változott-e meg ránk nézve Isten eredeti jóságos terve, szándéka? Talán nagy dologra választott ki, de mi visszaéltünk jóságával, azért megváltoztatta tervét és másnak adta a nekünk szánt kegyelmeket. Gondoljunk a terméketlen fügefára (Lk 13,6-9), melyet kivágással fenyeget gazdája; de a kertész kérésére még vár egy évig, ha netalán mégis gyümölcsöt terem. Az ádventi idő ránk nézve a kegyelem idejének meghosszabbítása: azért legyünk buzgók és tegyük jóvá azt, amit még jóvátehetünk.

Imádság

Forduljunk megváltó Istenünk irgalmas Szívéhez és kérjük őt, fogadja még most is kegyesen őszinte bűnbánatunkat, megtérésünket. Hiszen azért jön, hogy üdvözítsen minket: „Íme, jön üdvözíteni a nemzeteket.” (Adv. második vas. intr.) De ígérjük is meg, hogy ezentúl buzgók leszünk az ő szolgálatában, nehogy megvetett irgalmassága helyébe igazságossága lépjen. Keresztelő Szent János szavai szerint: „Kezében van szórólapátja, és majd megtisztítja szérűjét és összegyűjti búzáját a csűrbe, a pelyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel” (Mt 3,12) és „minden fát, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágnak és tűzre vetnek”. (Uo. 10)

Péntek. A zsidók küldöttsége Keresztelő Szent Jánosnál

Előgyakorlatok

1. A zsidók küldöttséget menesztenek Keresztelő Szent Jánoshoz és kérdik tőle: Te ki vagy? Ő pedig megvallja, hogy nem ő a Messiás, hanem csak a pusztában kiáltó szava: Készítsétek el az Úrnak utait. És hozzáteszi: De közöttetek áll, akit ti nem ismertek.
2. Szemléld a zsidók küldöttségét Keresztelő Szent János előtt.
3. Kérd a kegyelmet, hogy Keresztelő Szent János alázatosságát követve és szavait szívedbe befogadva méltóképp készülj az Úr eljövételére.

I. Keresztelő Szent János alázatos önvallomása

A zsidók papokat és levitákat küldenek Keresztelő Szent Jánoshoz, hogy megtudakolják tőle, vajon ő-e az ígért Messiás. Mert szentségének híre annyira elterjedt, hogy némelyek az Üdvözítőnek tartották őt. Erre Szent János a leghatározottabb „nem”-mel válaszol, mert nem is válaszolhatott másképp. Minden más felelet Lucifer büszkeségét rejtette volna magába; az pedig senkitől sem állott távolabb, mint Keresztelő Szent Jánostól. A zsidók azonban tovább kérdezik: Hát Illés vagy? Ezt is tagadja. Pedig állíthatta volna is. Mert habár nem volt személyesen Illés próféta, mégis Illés szellemével és erejével lépett fel s ily értelemben hirdette róla már az angyal és erősítette meg később maga Krisztus: „Ha el akarjátok fogadni, ő Illés, akinek el kell jönnie.” (Mt 11,14. Vö. Mt 17,12-13)

Kérdik tovább a zsidók: A Próféta vagy? Ezt is tagadja. Nem volt ugyanis az a nagy „próféta”, akit Mózes ígért a népnek; ezt állítani ugyanaz lett volna, mint magához ragadni a messiási méltóságot. De azért mondhatta volna, hogy próféta, mert hiszen ő volt a legnagyobb próféta, róla jövendölte már édesatyja, Zakariás: „Te meg a Magasságbeli prófétájának fogsz hivatni” és róla mondta ismét Krisztus, hogy ő „prófétánál is nagyobb”. (Mt 11,9) De Keresztelő Szent János nem kereste az emberek dicsőítését, ő saját szemében kicsiny volt és azért a kérdésre: „Ki vagy, hogy feleletet vigyünk azoknak, kik minket küldöttek?” (Jn 1,22), csak azt válaszolja: „Én vagyok a pusztában kiáltónak szava.” (Jn 1,23) Ennél szerényebb, alázatosabb választ senki sem adhatott volna. A szó nem önálló valami, hanem egész léte attól függ, aki azt kibocsátja; a szó elmúlik, és csak hatása marad meg: „Egyenesítsétek az Úr útját.” Így Szent János is magát csak Isten szavának tekintette, önmagának teljes semmiségét, teremtett lényének egész függő voltát mély alázattal elismerte és azt vallotta már most, amit később tanítványai előtt hangoztatott: „Őneki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem.” (Jn 3,30) A szó elvész, de megmarad az, akit hirdetett, Krisztus. Magasztos Szent Jánosnak ez az alázatossága, mely őt igazán szentté és az ószövetség legnagyobb prófétájává teszi.

Sokkal jobban illik azonban ez az alázatosság hozzád, aki még távol állasz Keresztelő Szent János kegyelemadományaitól, magasztos hivatásától és életszentségétől. Hányszor ragadsz magadhoz oly kitüntetés, dicséretet, mely téged meg sem illet. Nemcsak hogy az emberek hiú tiszteletét nem távolítod el magadtól, hanem azt még keresed is és neheztelsz, ha nem adják meg. Mily távol állsz még Keresztelő Szent János szellemétől! És mily kevéssé ismered el saját semmiségedet Isten előtt! Természetes tehetségeidet, esetleges jócselekedeteidet, munkáid sikerét nyíltan vagy burkoltan önmagadnak tulajdonítod. Mások fölé helyezkedel, mintha magadnak köszönnél mindent. Még gyónásaidban sem teszel magadról egészen őszinte vallomást. Gyakorold főleg most ádventben az igazi szívbeli alázatosságot, mert a pusztában kiáltó szava hirdeti neked is: „Készítsétek az Úr útját, minden völgyet töltsetek ki és minden hegyet hordjatok le.” (Vö. Lk 3,5) Ezt akarjuk megfontolni a második pontban.

II. A pusztában kiáltó szava: Készítsétek az Úr útját

Ahol Izaiás prófétának e szavait olvassuk (Iz 40,5), ott kifejtve találjuk egyúttal, hogy miképp kell elkészítenünk az Úr utait. „Minden völgyet be kell tölteni és minden hegyet le kell hordani; ami görbe, az legyen egyenes, és ami göröngyös, az legyen sima.” (Vö. Lk 3,5)

1. *Minden völgyet be kell tölteni.* Völgy a lelki életben a lélek ellapályosodása, erőtlensége, restsége és tunyasága. Völgy a lelki életben maga a bűn mocsara és posványa. Ezzel szemben lelkünket ádventben, de máskor is bizalomra, örömrre kell hangolnunk, reményteljes vágyakozás töltse be szívünket a mennyei javak után és adjon erőt, rugalmasságot lelkünknek, hogy nagy tettekre vállalkozzunk Isten szolgálatában. Lelkesedés nélkül nincs tetterő, a bátortalanság megölője minden erénynek.

2. *Minden hegyet le kell hordani.* Hegy a lelki életben a büszkeség, az önteltség, a hiúság, az önszeretet. Ezzel fölemelkedik az ember minden fölé, ami szent, önmaga akar lenni önmagának törvény és cél; kevély göggel ítéletet mond mindenre, saját értelmét tekinti a mindenség egyedül hivatott bírójának. Ebből a gögből minden emberben lakozik valami. Ezek a hegyek a lelki életben. Büszkeség és büszkeségből fakadó engedetlenség, hitetlenség, megvetés, ez az, amit le kell hordanunk, hogy el legyen készítve az út Isten számára, ha lelkünkbe akar jönni.

3. *Ami görbe, az legyen egyenes.* Görbe a lelki életben a nem egyenes, a nem tiszta szándék. Görbe mindaz, ami nem őszinte, ami tekervényes, politikus, hazug. Teli a mai világ hazugsággal és nem őszinte lelkülettel. Még a legszentebb erkölcsi elvek is cégérül szolgálnak a legnagyobb igazságtalanságok elkövetésére egyének és nemzetek ellen. Hazugsággal teli a magán- és a társadalmi élet. Őszinte, érdeknélküli jóindulat, szeretet, jótékonyosság sok, nagyon sok ember előtt ismeretlen fogalom. Még a tökéletes élet iskoláiba, a szerzetesházakba is beférkőzik olykor ez a szellem. Mily kevés az őszinte sok ember Isten iránt az imádságban, önmaga iránt bűneinek, gyengéinek beismerésében, lelkivezetője iránt a gyónásban. Pedig csak az egyenesszívűség hozza meg nekünk a lelki békét, a karácsonyi szent békét, melyet az angyal a jóakarátú embereknek ígért, vagyis azoknak, akik egyenes szívvel keresik Istent.

4. *Ami göröngyös, az legyen sima.* Göröngyös mindaz, ami ellenkezik a szeretettel. A szeretet uralkodjék szívünkben, de uralkodjék külső modorunkban is. Hiába szeretünk szívünkben és kívánunk jót, ha külsőleg szeretetlenül viselkedünk, durvák, érzéketlenek, türelmetlenek és modortalanok vagyunk. A szeretetnek kedvességgel kell párosulnia, és nagy tévedés azt hinni, hogy az erénynek eltaszítónak és modortalannak kell lennie.

III. Közöttetek áll, akit ti nem ismertek

Keresztelő Szent János alázatos önvallomását a büszke és világias felfogású farizeusok képtelenek voltak a maga értéke és nagysága szerint megérteni. Azért kérdezik tőle: „Miért keresztelsz tehát, ha te nem vagy a Krisztus, sem Illés, sem a Próféta?” (Jn 1,25) Keresztelő Szent János azt válaszolja nekik: „Én vízzel keresztelek; de köztetek áll az, kit ti nem ismertek. Ő az, ki utánam jövendő, ki megelőzött engem, kinek nem vagyok méltó saruszíját megoldani. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog titeket megkeresztelni.” (Jn 1,26.27; Lk 3,16; Mt 3,11)

„Köztetek áll, kit ti nem ismertek.” Ez a szó előzménye már annak, amit az evangélista megírt: „Tulajdonába jöve, de övéi őt be nem fogadják” (Jn 1,11), és a végleges elpártolásnak, mely nemsokára bekövetkezett. Pedig mily fontos lett volna a zsidókra nézve ismerni azt, aki köztük állott! Mert ő az, akit prófétáik hirdettek évszázadok óta; ő az, akit egész történetük előkészített; ő az, akire minden szertartásuk utalt; szóval ő „Izrael reménysége”. (ApCsel 28,20) Ő az, aki Szentlélekkel és tűzzel keresztel, vagyis nemcsak külső szertartással int bűnbánatra, hanem a belső megigazulás és szentség kegyelmét is megadja: „mert a törvény Mózes által adatott; a malaszt és igazság Jézus Krisztus által lett” (Jn 1,17), és „más név az embereknek nem

adatott, amelyben üdvözlünk kellene”. (ApCsel 4,12) Bűnös vakságuk okozta, hogy nem ismerték fel azt, aki köztük állott.

Ez a bűnös vakság, a közömbösség az igazsággal szemben, a büszke elvetése mindannak, ami az emberi értelmet meghaladja, az ellenszenv mindazzal szemben, ami természetfölötti, ez az okozója mai nap is annak, hogy oly sokan nem ismerik azt, aki már közöttünk áll két évezred óta. Nem látják a napot, mely már 20 század óta az egész földkerekségnek világít. Ez az okozója annak, hogy a katolikus Egyházat igazságának legszembetűnőbb jegyei mellett is sokan nem ismerik, bár fellépésével az egész világra fényt áraszt.

Bűnös közömbösség az oka annak is, hogy még sok katolikus, sok Istennek szentelt személy, pap és szerzetes sem ismeri Krisztust az Oltáriszentségben, bár köztünk lakozik, köztünk él, naponta kezünkbe vesszük, szívünkbe, nyelvünkre fogadjuk. Mert kétféle megismerés lehetséges. Az egyik pusztán hitbeli megismerése Krisztus jelenlétének, a másik gyakorlati, tapasztalati megismerése az ő jelenléte édességének, az ő szellemének, gondolatainak, legbensőbb érzelmeinek és szándékainak. Ez utóbbi megismerés hiányzik sok katolikus és papi lélekből is. Közömbösség oka végre annak is, hogy oly sok hívő egyáltalán nem ismeri azokat a kegyelmi kincseket, amelyeket az Egyház magában foglal, nem ismeri a kegyelemeszközöket, a szentségeket, a szentmisét, a gyakori áldozás élőnyeit, a búcsúkat és szentelményeket, a szertartásokat, a dogmák szépségét, az Egyház imádságait, a hatalmas nevelő erőt, mely tanításában, aszkézisében és liturgiájában rejlik.

Törekedjél tehetséged szerint megismerni Krisztust, megismerni őt főleg a vele való benső érintkezés és társalgás által. Ez az ismeret többet ér, mint a világ összes tudománya. Elmélkedés, imádság és a gyakori szentáldozás fogja legjobban megismertetni veled Jézust, ő maga fogja kinyilatkoztatni magát neked, fel fogja tárni előtted szent Szívének kincseit, be fog vezetni Szíve szentélyébe. Ennek az ismeretnek előfeltétele azonban a vágy és a szeretet: „Ha valaki szomjazik, jöjjön énhozzám, és igyék” (Jn 7,37), „aki engem szeret,... azt én is szeretem és kijelentem neki magamat”. (Jn 14,21) Törekedjél megismerni Krisztus Egyházát is kegyelemeszközeivel együtt, bővítsd ismereteidet a vallásos élet terén, de ne felejtsd el soha, hogy minden ismeret csak akkor ér valamit Isten előtt, ha az ismeretnek megfelel a gyakorlat is. Törekedjél végre másokat is az igazság megismerésére, Jézus és Egyháza ismeretére vezérelni imádság, jópélda és buzgólkodás által. A Krisztust szerető szív nem lehet közömbös azzal szemben, hogy még oly sokan nem ismerik szeretetreméltó, egyedüli Üdvözítőjüket. Ez a vágy Krisztust megismertetni lelkesíti az Imaapostolság tagjait is. Lépj te is közéjük!

Imádság

„Ó emberek Üdvözítője, Krisztus Jézus, akinek műve a mi megváltásunk, akinek követése a mi egész tökéletességünk, nyisd meg nekem, könyörgöm, szentséges Szívedet, az élet kapuját és az élő vizek forrását, hogy általa a te ismeretedre eljussak és az igazi erény vizét igyam, mely kioltja lelkemben a földi dolgok minden vágyát.” (Alvarez de Paz.) – „Ó Jézus szentséges Szíve, önts ki áldásaid bőségét az Egyházra, Szentséges Atyánkra és az egész papságra; adj kitartást az igazaknak, térítsd meg a bűnösöket, világosítsd meg a hitetleneket, légy segítségére a haldoklóknak, szabadítsd meg a tisztítóútzben szenvedő lelkeket és terjeszd ki minden szívre a te szereteted uralmát.”

Szombat. Keresztelő Szent János rámutat Krisztusra

Előgyakorlatok

1. Képzeld el Ker. Szent Jánost, amint Krisztusra rámutat és mondja: Íme, az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűnét.
2. Kérd a kegyelmet, hogy belássad, mit köszönsz Üdvözítődnak, és hogy ajándékaira magadat mindjobban méltóvá tegyed.

I. „Íme, az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűnét.” (Jn 1,29)

Ker. Szent János a legnagyobb próféta azért, mert nemcsak a távolból szemlélte lélekben az Üdvözítőt, nemcsak megjövendölte eljövételét, hanem saját szemével látta és rámutatott, közvetlenül hozzá vezérelte azokat, akik várták eljövételét. A zsidók küldöttségét követő napon látta maga felé jönni Jézust, rámutatott és mondta: „Íme, az Isten Báránya, íme, ki elveszi a világ bűnét.” (Jn 1,29) Jobban nem is jellemezhetné volna azt, akinek előfutára volt, mint ezzel a névvel: Isten Báránya, ki elveszi a világ bűnét. Ez fejezi ki legjobban Jézus egész küldetését, megtestesülésének célját, emberi természetének sajátos jellegét. Ő Istennek Báránya. Bárány azért, mert kezdettől fogva áldozatra van kiszemelve: „A világra bejövén így szól: Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem.” (Zsid 10,5) Bárány azért, mert ártatlan és türelmes: „Viszik, mint a juhok leölésre, és mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját.” (Iz 53,7) Ő elveszi a világ bűnét. Azért jött. „Nem jöttem az igazakat hívni, mondja, hanem a bűnösöket.” (Mt 9,13) Már neve is ezt fejezi ki; azért mondja az arkangyal Józsefnek: „Nevét Jézusnak fogod hívni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” (Mt 1,21)

Mi a világ bűne, melytől megszabadítani, melyet magára vállalni jött az isteni Bárány? Ez a bűn mindenekelőtt az átéredő bűn, mely minden emberre átszállt, Ádám bűne, akiben mindnyájan vétkeztünk. (Róm 5,12) Ez a bűn továbbá a megszámlálhatatlan sok személyes bűn Kain testvérgyilkosságától kezdve az Antikrisztus bűnéig és végig az utolsó ember utolsó bűnéig. Ez mind a világ bűne, benne vannak a te bűneid is. És mily nagy ez a bűn! Oly nagy, hogy senki sem volt képes érte eleget tenni; Isten Fiának kellett jönni, hogy azt elvegye. És mily súlyos! Oly súlyos, hogy a kárhozat mélységébe nyomja le az egész emberiséget, ha nem jön az Üdvözítő, nem jön a Szabadító. Ezt a bűnt veszi el az isteni Bárány, elveszi mindenkiről, elveszi rólad is, hacsak akarod; elveszi már előre minden jövődöd nemzedékről, mely megváltásának kegyelmét vissza nem utasítja. Elveszi saját önmegsemmisülése, fáradsága, szenvedése és halála által, elveszi oly bőséges irgalommal, hogy még a haldokló bűnösnek utolsó bánatkönyve is elég neki, hogy egy hosszú élet minden szennyét lemossa lelkéről.

Ezt a szót hallod te is oly gyakran, mikor a szentáldozáshoz járulsz: Íme, Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit. Gondold meg, hogy a szentáldozás orvosság, mellyel az isteni orvos lelked sebeit gyógyítani jön. Igaz ugyan, hogy súlyos vétek állapotában nem szabad ehhez a szentséghez közeledned; de ha töredelmes gyónásban megtisztítottad lelkedet, akkor éppen ez az isteni orvosság gyógyít meg végleg a bűn betegségétől, törli le annak maradványait, erősít meg a visszaesés ellen. Ha pedig csak kisebb bűnök terhelik lelkedet, akkor a szentáldozás nemcsak hogy nem tilos számodra, hanem ellenkezőleg az a gyógyszer, melyet Isten nyújt, hogy megtisztulj bűneidről. A szentáldozás nem az erény jutalma, hanem a bűn orvossága. *Mundi medela factus es*, a világ orvossága lettél, mondja a Megváltóról az ádventi himnusz *ad medelam percipiendam* imádkozza a pap áldozás előtt: légy üdvösséges orvosságom! Vedd tehát gyakran magadhoz ezt az isteni orvosszert. Naponta vétkezem, azért naponta magamhoz veszem az orvosságot is, mondja Szent Ambrus. Járulj a szentséghez hő vággyal megtisztulni minden undokságtól és mondd Aquinói Szent Tamással: „Oda járulok, mint beteg az élet orvosához,

mint tisztátalan az irgalom forrásához, mint vak az örök fényesség világosságához, mint szegény és nyomorult a menny és föld Urához. Kérem tehát végtelen bőséges irgalmadat, gyógyítsd meg kegyelmesen betegségemet, mosogasd undokságomat, világosítsd meg vakságomat, gazdagítsd szegénységemet, ruházd mezítelen voltomat.” Különösen most ádventben minden szentáldozásod előkészület legyen a karácsonyi szentáldozásra. Azért áldozás után könyörögj az Egyházzal: „Irgalmadhoz esedezünk, Uram, hogy ez az isteni táplálék a bűntől megtisztultan elkészítsen minket a jövődő ünnepekre.” (Áld. u. ima ádv. 3. vas.)

II. „És mi mindnyájan az ő teljességéből vettünk malasztot malasztért.” (Jn 1,16)

Szent János evangélista írja ezeket a szavakat, mielőtt megkezdí Jézus földi életének leírását. Méltán fűzzük elmélkedésünkben ezeket a szavakat az előbbiekhez, mert az isteni Bárány az, aki a bűnbocsánattal együtt minden más kegyelmet is meghozott nekünk. Ez a megfontolás előkészíti a megtestesülés titkának elmélkedéseit.

Az ő gazdagságának és irgalmának bőségéből, az ő teljességéből merítettünk mi mindnyájan. „Örömmel meríttek majd vizet a Szabadító forrásaiból”, mondja egy ádventi antifóna vonatkozásban Izaiás próféta szavaira. (Iz 12,3) Őbenne lakozik ugyanis az istenségnek egész teljessége; mert Jézus Isten és ember. Megvan benne az istenség végtelen tökéletessége, melynek minden teremtmény csak gyenge visszfénye. Így mindent, amink csak van, az ő teljességéből kaptunk a természet és a kegyelem rendjében. De mint ember is teljes ő a megszentelő kegyellemmel. Reánk nézve felfoghatatlan, bizonyos értelemben végtelen bőségben áradt ki Krisztus lelkére az isteni kegyelem és minden ember csak az ő bőségéből, az ő érdemei által és az ő közvetítésével részesülhet az istengyermekség kiváltságában. Őbenne megvannak az erények és adományok mérhetetlen kincsei, az érdemek egész tárházának ő a birtokosa, minden természetes nagyság és kiválóság megtalálható benne, mert ő az emberiség remeke. (Zsolt 44) Azért valamennyien az ő teljességéből, bőségéből merítettünk. És ezekből a kegyelmi kincsekből bőkezűen osztogat ő mindenkinek, aki csak kitarja lelkét, hogy befogadja ajándékát. Mert Szíve teli jósággal és adakozó szeretettel.

Mindent, amink csak van, tőle nyertünk: bűnbocsánatot, üdvösséget, szentséget, kiválasztást, hivatást, kitartást; ami jó csak van bennünk és rajtunk, és ami jó csak történt általunk, minden tőle veszi eredetét, mert „nálam nélkül semmit sem tehettek”. (Jn 15,5) Oly bőségesen osztja ki jótéteményeit, kegyelmeit, hogy ezekhez a szavakhoz: „mi mindnyájan az ő teljességéből vettünk”, hozzáfűzi az evangélista: „Malasztot malasztért.” Mindezeket a kegyelmeket eljövételével hozta meg nekünk. De kegyelmeinek árja folyton folyik és minden karácsonyi ünnep megelevenítője első eljövételének. Azért nekünk is folyton ki kell tárnunk lelkünket kegyelmeinek befogadására, főleg most az ádventi időben. Hálátelt megemlékezés és a már nyert kegyelmek buzgó felhasználása, vágy és imádság újabb kegyelmekért, bűnbánat, szívünk megtisztítása minden a kegyellemmel ellenkező hajlamtól, bűntől, alázatosság, bizalom és kölcsönös szeretet lélekben és cselekedetben, ez készíti elő lelkünket, amint azt a megelőző elmélkedésekben láttuk, az Üdvözítő kegyelemteljes eljövételére. Újítsuk fel és erősítsük meg ebbeli jóféléteinket.

Imádság

„Sion népe, íme az Úr jön, hogy üdvözítse a nemzeteket, és hallatja szavának dicsőségét szívetek örömeiben.” (Adv. 2. vas. introit.) Halljuk mi is az ő szavát, kegyelmének hívását, és örvendezzen lelkünk üdvözítő Istenünkben. Adjunk hálát minden kegyelemért, mellyel lelkünket elkészíti eljövételére itt a földön a hit és kegyelem által és egykori eljövételére az égben, színének látásában. Azért hálátelt szívvel imádkozzuk együtt a Szent Szűzzel: „Magasztalja az én lelkem az Urat, és örvendez az én szívem megváltó Istenem felett... mert

nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas... és irgalma nemzedékről-nemzedékre azokon van, akik őt félik.” (Lk 1,46-50)

Ádvent harmadik hete – „Prope est Dominus.” Az Úr közel van.

Vasárnap. Lelki öröm Jézus közeli eljövetele fölött

Előgyakorlatok

1. Képzeld el, mintha Szent Pál szájából hallanád ezeket a szavakat: „Örüljetek az Úrban mindig, újra mondom, örüljetek. Ismerje meg mindenki szelídségeteket; az Úr közel van.” (Fil 4,4-5)

2. „Kérünk, Uram, hallgass könyörgésünkre és látogatásod kegyelmével világosítsd meg lelkünk sötétségét.” (Az Egyház imádsága ádvent harmadik vasárnapján.) Kérd Istentől az igazi lelki öröm kegyelmét.

I. A lelki öröm fontossága

Kitűnik a lelki öröm fontossága: 1. Szent Pál ismételt szavaiból és beható buzdításából a lelki örömről: „Örüljetek, újra mondom, örüljetek”, írja a filippibelieknek. – 2. Az Egyház sem szűnik meg inteni híveit a lelki örömről; azért most is, ádvent kellő közepén, a bűnbánati időszakban, örömről int és az egész ádventet bizonyos örömteljes érzület lengi át. A nagybőjtben is külön vasárnapot szentel arra, hogy a híveket a lelki örömről buzdítsa. – 3. Az emberi lélek öröm nélkül nem lehet meg. A szomorúság nem hazája a léleknek; a lélek hazája, légköre az öröm. Azért, ha szent öröme nincs, keres magának világi örömeket, mert öröm nélkül nem élhet. Mily fontos azért, hogy szent öröm töltse be lelkünket! – 4. Ha öröm lakozik lelkünkben, minden sokkal könnyebb Isten szolgálatában. Könnyebb legyőzni a kísértéseket, de kevesebb is a kísértés; könnyebb gyakorolni az erényt, könnyebb dolgozni Isten- és a lelkekért, könnyebb teljesíteni hivatásbeli kötelemeinket, könnyebb meghozni az áldozatokat, melyeket az élet és Isten szolgálata megkíván, könnyebb szenvedni, könnyebb fölemelkedni a szentség és hősiesség magaslataira. – 5. Csak az az erény tökéletes, melyet könnyedséggel, örömmel gyakorlunk. Ez a könnyedség és öröm azonban nem zárja ki az érzéki természet ellenszegülését, mert a lelki öröm székhelye nem az érzéki vágyóképeség, hanem az akarat. – 6. Istennek is csak az az ajándék tetszik, melyet örömmel hozunk: *Hilarem datorem diligit Deus* (2Kor 9,7), a jókedvű adakozót szereti az Isten. – Ezzel összefügg, hogy 7. az érdem is nagyobb ott, ahol a lelki öröm élte minden cselekedetet; mert hogyan volna nagyobb érdem abban a cselekedetben, melyet örvendő ajánlunk fel Istennek, mint abban, melyet csak kellestlenül vagy legalább is kevés készséggel végzünk. – Azért intenek 8. a szentek is példájukkal, tanításukkal a lelki örömről.

Ezt az örömet, mely oly fontos a lelki életben, mint minden más kegyelmet, imádság által kell megszerezni. Megszerzése azonban nem lehetséges önmegtagadás és a szív kellő tisztasága nélkül. Mert épp a meg nem fékezett szenvedélyek okozzák legtöbb esetben a lélek szomorúságát. Elősegíti a lelki öröm megszerzését az elmélkedés is, melyben a lelki örömről tárgyát állítjuk szemünk elé. Ez a megfontolás egyúttal feltárja előttünk, hogy miben áll az igazi lelki öröm.

II. A lelki öröm tárgya

Isten és mindaz, ami Istennel összefügg. Azért írja Szent Pál: „Örüljétek az *Úrban*.” Istenben pedig különféle szempontból örülhetünk. Az ádventi időszakban, annak sajátos jellege szerint a lelki öröm tárgya: *Dominus prope est* (Fil 4,5), az Úr közel van. Az ádvent harmadik hetében a jól elkészült lélek már alig várja az Úr jövetelét; az Egyház is mind sürgetőbb kérésekkel ostromolja Istent, hogy siettesse már eljövetelét: *festina, ne tardaveris*, siess, ne késlekedjél. Ebben a hő vágyában megvigasztalja az epedő lelket a szó: *Dominus prope est*, már közel van az Úr. Ez örömének főtárgya. Erre utal a mai evangélium is, melyben a zsidók küldöttségét állítja elének az evangélista, és mi Ker. Szent János szájából halljuk: Én csak vízzel keresztelek; de már közöttetek áll az, aki utánam jő. (Jn 1,26.27)

„Közel vagy te, Uram, és minden utad igazság”, mondja a zsoltár. (Zsolt 118,151) Ez a szó fejt ki bővebben mai örömünk tárgyát. Igazság itt annyi, mint szeretet és irgalom. Krisztus közeli eljövetele megörvendeztet bennünket, mert 1. áldást hoz ránk: *benedixisti, Domine, terram tuam* (Ps. 84. Introit. és Offert.), megáldottad, Uram, a te országotat – 2. elhárítja tőlünk a szolgaságot: *avertisti captivitatem Jacob* – 3. bűnbocsánatot hirdet: *remisisti iniquitatem plebis tuae*. Azért mondja összefoglalólag a szentmisének áldozási szakasza Izaiás próféta szavaival: „Mondjátok a kislelkűeknek: Bátorság! Ne féljétek! Íme, a mi Istenünk maga jön és szabadulást hoz nekünk.” (Vö. Iz 35,4)

Isten közelsége négyféle módon örvendeztethet meg bennünket ebben az életben. Közel van Isten hozzánk 1. szívünkben, ennek a közelségnek a megérzése a legmélyesegesebb lelki öröm; de öröm már érezni azt is, hogy *közelít* az Úr szívünk hajléka felé. – Közel van Isten hozzánk 2. az Oltáriszentségben és még közelebb a szentáldozásban. Több joggal mondhatjuk, mint Mózes a zsidókról: „Nincs is más ilyen nagy nemzet, melyhez istenei oly közel lennének, mint amilyen közel mihozzánk van a mi Istenünk, valahányszor kérjük.” (MTörv 4,7) – Közel van az Isten, 3. ha arra tekintünk, mily rövid az élet. Csak pár év még és látni fogjuk az Istent. – Közel van végre az Isten 4. akkor, mikor meghallgatja imáinkat. Ez is örömünk egyik tárgya. Hiszen maga Krisztus mondja: „Kérjétek és megnyeritek, hogy örömtök teljes legyen.” (Jn 16,24)

III. A lelki öröm tulajdonságai

1. A lelki öröm mindenekelőtt szerény és alázatos. „Ismerje meg mindenki a szelídségteket” (Fil 4,5), fűzi hozzá Szent Pál apostol, mikor híveit felszólítja, hogy az *Úrban* örvendjenek. De ez a felszólítás nem is anynyira parancs, mint inkább figyelmünk felhívása a szent öröm természetszerű hatására. A lelki öröm nem hangos, nem zajos, nem kicsapongó, mint a világi öröm.

2. „Ne aggódjatok”, folytatja az Apostol és Izaiás próféta is felszólít: „Bátorság! Ne féljétek!” Ez a lelki öröm második hatása és tulajdonsága: bizalommal, barátsággal, gyermekded odaadással tölti be a lelket Isten iránt.

3. A lelki öröm imádságra készítet, bensőséges, nem szórakoztat el, nem von el Istentől. „Mindenben terjesszétek a kéréseiteket az Isten elé imádságban és könyörgésben hálaadással.” (Fil 4,6) Ebből ered

4. a béke, mely a lelki öröm elválaszthatatlan kísérője, az a béke, melyet a világ nem képes megadni (Jn 14,27), melyet csakis Krisztus ad azoknak, akik az ő eljövetelének örvendenek: „S az Istennek ez a békéje, amely meghalad minden értelmet, megőrzi szíveteket és elméteket Krisztus Jézusban.” (Fil 4,7)

Imádság

„Közel van az Úr mindazokhoz, akik őt őszintén segítségül hívják” (Zsolt 144,18), mondja a zsoltár. Azért szívünk egész bensőségével imádkozzunk az Egyházzal: „Kérünk, Uram, hallgass könyörgésünkre és látogatásod kegyelmével világosítsd meg lelkünk sötétségét.” „Uram, ki a kerubok fölött ülsz, mutasd meg hatalmadat és jöjj, aki Izraelt kormányzod, hallgass ránk, mutasd meg hatalmadat és jöjj, szabadíts meg minket!” (Ps. 79. Graduale)

Hétfő. Az Ige megtestesülése (I.)

Előgyakorlatok

1. Lássuk a legfelségesebb Szentháromságot, amint a maga örökkévalóságában az égből letekint a földre és ott látja a bűnbe és nyomorba süllyedt emberi nemet és öröktől fogva elhatározza annak megváltását. Lássuk az egész földkerekséget a legkülönbélebb népekkel és nemzetekkel, amint sóhajt és nyög a bűn átka alatt és eped a Megváltó után. Lássuk Názáretet Szűz Mária szobácskájával, amint a Szent Szűz ott imádkozik és megjelenik előtte Gábor arkangyal.

2. Kérjük a kegyelmet, hogy az Ige megtestesülésének titkát és magát a megtestesült Igét, az ő Szívének legbensőbb indulatait, szándékait mindjobban megismerjük, hogy őt annál jobban szeressük és hűségesebben kövessük.

I. A világ szomorú állapota a megváltás előtt

Szemléljük a három isteni Személyt, amint letekintenek a világra. Ott látják a földkerekség népeit a bűn végtelen nyomorában és boldogtalanságában. Oly különfélék a szokásaik, különféle a ruházatuk és testalkatuk, különféle még arcuk színe is. Némelyek nevetnek, mások sírnak, de valamennyien Boldogtalanok, mert örömük és fájdalmuk egyaránt a bűnből fakad. Könnyekkel szemükben születnek és könnyekkel szemükben halnak meg és szállnak alá a kárhozat örök sírjába, Isten örök boldogságra teremtette az embert és természetfölötti étellel ruházta őt fel, a megszentelő kegyelemmel. De az áteredő bűn tönkretette Istennek ezt az első tervét és testi-lelki nyomorba taszította az emberiséget. „Utaikon romlás és a szerencsétlenség; a béke útját nem ismerik, szemük előtt nincs Isten félelme.” (Zsolt 13,3) Boldogtalanok az életben, boldogtalanok a halálban, boldogtalanok az örökkévalóságban. „Lenéz az Úr a mennyből az emberek fiaira, hogy lássa, van-e okos, ki az Istennel gondol.” (Zsolt 13,2) „Nézi szilárd lakóhelyéről a föld megannyi lakóját. Egytől-egyig ő alkotta szívüket, ismeri minden tettüket.” (Zsolt 32,14- 15) Mily távol áll tőle ez a szív, mily Istentől elrugaszkodott, mily idegen! És mégis Istenért van teremtve és nélküle boldog nem lehet.

Mit beszélnek az emberek fiai? Legtöbbször rosszat, olykor jót is, szent dolgot alig valaha. „Hiábavalóságot mond kiki felebarátjának, álnok ajakkal, kétszínűen szólnak.” (Zsolt 11,3) „Torkuk nyitott sír, nyelvük járása álnok, kígyóméreg van ajkukon, szájuk telve keserű átokkal.” (Zsolt 13,3) „Nyelvünkkel diadalmaskodunk, velünk van az ajkunk: úrrá ki lesz rajtunk?” (Zsolt 11,5) Istenkáromlások folynak szájukból, tisztátalan és szeretetlen beszédek hangzanak el ajkukról, szertelen kacagástól visszhangoznak lakomáik (Bölcs 14,28), kacagás a bor okozta mámorban, örömpohár, melyben keserű ürömcsepp vegyül, kacagás, mely csak eltitkolt zokogás, kacagás, mely csak pár pillanatig tart, hogy helyet adjon örökké tartó sírásnak és könnyhullatásnak.

Mit tesznek? Háború és gyilkolás napirenden vannak, paráznság és lopás, szegények elnyomása és lázadás a gazdagok ellen; a gonoszság és igazságtalanság válogatott raktára egész életük. „Balgák mindazok az emberek, kikben nincsen Isten ismerete, kik nem tudták a látható jókból megismerni azt, aki vagyon, s a műveket szemlélve nem ismerték fel az alkotót, hanem a tüzet, vagy a szelet vagy az iramló levegőt vagy a csillagok körét vagy a vízárt vagy a napot s a holdat tartották világot kormányzó isteneknek!... Boldogtalanok azok és holt dolgokba vetik reményüket, kik emberi kéz művét hívják isteneknek: a mesterséges alkotást aranyból, ezüsből, az állatok képeit vagy haszontalan követ, régi kéz munkáját... És nem érik be azzal, hogy megtévedtek Isten ismeretében, hanem a tudatlanság nagy háborúságában élnek, és mindezt a sok rosszat még béke gyanánt magasztalják! Mert mikor gyermekeiket feláldozzák, vagy titkos

szertartásokat végeznek, vagy eszeveszett vad tivornyákat űznek, nem ügyelnek sem az élet, sem a házasság tisztaságára; az egyik a másikat irigységből megöli, vagy házasságtöréssel keseríti. Mindezek összekeverednek náluk: vérengzés, gyilkosság, lopás és csalárdság, vesztegetés és hűtlenség, lázadás és hamis eskü, a jók zaklatása, a megfélemlítés Istenről, a lelkek fertőzése, természetellenes paráznaság, a házasság állhatatlansága, házasságtörés és kicsapongás; mert a névvel sem illetendő bálványok imádása minden gonosznak oka, kezdete és bevégezése.” (Bölcs 13,1-2.10; 14,22-27)

Így ír a Bölcsesség könyve a pogányok cselekedeteiről. A bálványimádás esztelenségének és nevetséges voltának hű képét festi Szent Ágoston az „Isten városáról” szóló művében (De civ. Dei IV. 10. ss.) és a pogányság utálatosságát senki jobban nem ecsetelte, mint Szent Pál a rómaiakhoz írt levelében. (Róm 1,23-31; 3,9-18. Vö.: August, Confess. VII. 18.)

Ez a világ állapota manapság is, amennyiben még távol áll Krisztustól, vagy újból eltávolodott tőle. Ez volna az én állapotom is, ha nem jött volna Üdvözítő. Tudomány, művészet, a szabad természet, a mindenség, az emberi szellem, a lángész, a szenvedély, a nemzet, a faj, a haladás: ezek a modern bálványok, melyek előtt imádó hódolattal borulnak le az emberek és nemzetek. Ó tekintsünk bele az Istentől eltávolodott emberiségnek egész aljasságába, esztelenségébe és boldogtalanságába! Kívánhatom-e még a világ örömeit, vágyódhatom-e utánuk? Én is ott állok a bűnáradatnak közepette, nem mint szemlélő, hanem mint küzdő. Engem is magával akar ragadni az ár. Ki lesz megmentőm, erősségem? Az, akiről az Egyház mondja: „Mit használt volna születnünk, ha nem adatott volna, aki üdvözítsen!” De talán hivatásomnál fogva magam is mentő vagyok. Mily mélységes részvétnek kell betöltenie szívemet, mily hatalmas lángokra kell lobbannia keblemben a buzgóságnak a lelkek iránt, ha szemem előtt látom a bűn nyomorának rettentő képét, a szerencsétlenségnek azt a tátongó mélységét, melybe az emberek nap-nap után vetik magukat! Hiszen testvéreim ők, kiválasztva mint én Isten örök látására és a mennyország boldogságára, megváltva ugyanazzal a drága váltságdíjjal, Krisztus vérével, képesítve ugyanarra az istengyermekségre, melynek én birtokosa vagyok a megszentelő kegyelem által.

II. Isten elhatározza az emberi nem megváltását

Így áll a nyomorba süllyedt emberiség képe a Szentháromság szeme előtt. „Letekint szent magasságából, lenéz az Úr a földre a mennyből, hogy meghallja a foglyok jajgatását, és megmentse azokat, akiket halálra szántak; hogy hirdessék a Sionon az Úr nevét, és Jeruzsálemben az ő dicséretét, amikor majd egybegyűlnek a népek s a királyok, hogy az Úrnak szolgáljanak.” (Zsolt 101,20-23) A kegyelemnek, az irgalomnak tekintete ez. A földkerekség sóhajtozik a bűn nyomása és súlya alatt, az igazak ádventi vágyakban epednek a megváltás után, imádságban felsóhajtanak az ég felé: „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszégyenüljek!” (Zsolt 24)

És Isten megkönyörül rajtuk. Végtelen szeretete és irgalma elhatározza, hogy megmenti az eltévedt és véginségbe jutott emberi nemet, magához fogadja a nagy tékozló fiút, a bűnhalált halt apák gyermekei már ne pusztuljanak el, hanem egy új, Istentől alapított birodalomban egyesüljenek, melyben a föld összes királyai és fejedelmei imádni fogják Istent; ne haljanak meg, hanem éljenek és hirdessék irgalmának nagy tetteit. Ezért elhatározza, hogy a második isteni Személy emberré lesz és feláldozza magát a világ bűneiért, szenvedésével és halálával megváltja az emberiséget és helyreállítja Isten dicsőségét. „Hogy az ördög csalárdsága miatt el ne vesszen a földkerekség, szeretettől indítva orvossága lettél a beteg világnak; hogy a világ közös vétékét kiengeszteljed, a szűzi méh szentélyéből tiszta áldozatként lépsz a kereszt elé.” (Ádventi himnusz.)

Mint zöldellő pálmaliget a sivatagban, mint bájos sziget a tenger közepén, úgy tűnik föl a vétek tág birodalmában, ebben a nagy bűnáradatban Názáret a Szent Szűz kis hajlékával. Itt

nyugszik meg szeretettel Isten szeme. Van hely a világon, melyre örömmel letekinthet. Názáret a bájos idill a nagy embertragédiában. Nem Róma, nem Athén, nem Jeruzsálem fölött nyugszik meg Isten tekintete, hanem Názáret és annak kis hajléka fölött. Mily mások a Szent Szűz gondolatai, mint az őt környező világiéi, mily mások érzelmei, mily más egész viselkedése! Csodáljuk megjelenésének szerénységét, a tisztaságot, mely szeméből sugárzik, az alázatosságot, mely bájjal önti el egész mivoltát. A kegyelem teljessége kiárad lelkéből külsejére és fennkölt mennyei szépséget áraszt egész lényére.

Mit tesz a Szent Szűz? Hallgat és imádkozik – imádkozik a világ megváltásáért. Magamat is imáiba ajánlom. Amit most teszek, az már akkor üdvösségemre szolgált Isten előrelátásában. Mostani közreműködésem mértéke szerint hozott már akkor áldást lelkemre Szűz Mária imádsága. Tőlem függ, hogy ez az imádság napról-napra hatásosabb, gyümölcsözőbb legyen lelkem üdvösségére és tökéletesedésére. Ó, imádkozzál értem, te választott edénye a kegyelemnek, arája a Szentléleknek!

Mit imádkozik Szűz Mária? „Harmatozzatok, egek, onnan felülről és csepegjék a felhők az Igazat, nyílják meg a föld és teremje a szabadítót!” (Iz 45,8) „Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat és add meg nekünk szabadításodat!” (Zsolt 84,8) Mily hatalmas ez az imádság! Áthatol az egeken. Ő azt mondja: Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat! És Isten megkönyörül a világon és válaszol: Váltsuk meg az embert! A Szent Szűz imádkozik: Add meg nekünk szabadításodat! És Isten az Üdvözítővel ajándékozza meg a bűnös földet. Ő csak azt kéri, hogy szolgálója lehessen a jövő Megváltónak és Isten kiválasztja, hogy az ő egyszülött Fiának édesanyja legyen. Ez a tisztaság, az alázatosság hatalma.

Imádság

Borulj le Isten előtt és imádkozd a Szent Szűzzel egyetemben: „Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat és add meg nekünk szabadításodat!” Gondolj a világ összes népeire és országaira, gondolj a pogányokra és tévhitűekre, gondolj a bűnösökre, gondolj az Anyaszentegyház minden szükségletére, gondolj azokra, akik Isten országának terjesztésén fáradoznak, gondolj saját lelkedre és a hozzád tartozókéra, egyesítsd imádat az összes szentek és igazak, de főleg a Boldogságos Szent Szűz imájával és mondd ismételten: „Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat és add meg nekünk szabadításodat!” Amen.

Kedd. Az Ige megtestesülése (II.)

Előgyakorlatok

1. Képzeld el újra a Szentháromságot, amint mennyei trónjáról letekint a földkerekségre, látja a bűnös emberi nem nyomorát és elküldi Gábor arkangyalt Názáretbe a Szent Szűzhöz, hogy vele a megtestesülés tervét közölje.

2. Kérd a kegyelmet, hogy az imént megtestesült Igét, szívének legbensőbb indulatait és szándékait mindig jobban megismerjed, hogy őt annál jobban szeressed és hűségesebben kövessed.

I. Az angyali üzenet

Amikor bekövetkezett az idők teljessége, elküldte Isten Gábor arkangyalt Szűz Máriához, hogy vele az Üdvözítő édesanyjává való kiválasztását közölje. Mert valamint Isten nem üdvözít senkit sem akarata ellenére, úgy az egész emberi nem megváltását is az ember beleegyezésétől tette függővé. Az arkangyal megjelenik a Szűz előtt. Tekintsd meg, mily tisztelettel lép oda hozzá és mily hódolattal üdvözli. Soha ilyen üdvözlést nem küldött még az ég a földnek. Azt mondja: „Üdvözlégy, malasztal teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között!” (Lk 1,28) Fontold meg, ízeled meg ennek az égi üdvözlésnek minden szavát! Üdvözlégy, mondja, az ég maga üdvözöl téged énáltalam, Isten békecsókja ez a világnak, melynek legszebb virága te vagy. Malasztal vagy teljes, mert Isten némiképp kimerítette mindenhatóságát, hogy téged kitüntessen és gazdagítson, te szeplőtelen, te mindig tiszta Szűz, te választott edénye Istennek, te jövőbeli édesanyja a Megváltónak. Az Úr van teveled, az örök Atya mint egyedül szeretett, minden teremtett lény fölött kedvelt lányával, a Fiú mint azzal, akinek szűzi méhébe akar leszállani, hogy a tied legyen egészen és örökre, a Szentlélek mint választott menyasszonyával, akinek tiszta testében akarja létrehozni szeretetének legszebb remekművét, az Istenembert magát. Áldott vagy te az asszonyok között, igen, áldott vagy valamennyi között, mert saját bensődben fogod hordani Teremtődöt, akit ég és föld nem képesek befogadni, és szűzességed sérelme nélkül viseled az istenanyai méltóságot és világra hozod azt, aki az Atyától született öröktől fogva. Ó Boldogságos Szűz Mária, én is üdvözöllek az angyallal, akinek üdvözlése soha többé el nem némul az egész örökkévalóságon át: „Íme, mostantól boldognak hirdetem engem minden nemzedék.” (Lk 1,48)

Ó, csodáld az isteni kegyelem végtelen leereszkedését és örvendj, hogy oly nagy dolgot művelt a te égi anyád lelkében és testében! Ő lett kiválasztva arra, hogy valamennyi teremtmény között a legszorosabb összeköttetésben legyen Istennel, édesanyja legyen Isten egyszülött Fiának. „Boldog a méh, mely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál!” (Lk 11,27) De még boldogabbak azok, „kik az Isten igéjét hallgatják, és megőrzik azt.” (uo. 28) Ezeket nevezem igazán anyámnak, testvéremnek, mondja maga az Üdvözítő. (Mt 12,50) „Mert az Isten anyja maga is boldog ugyan azért, hogy az Ige megtestesülésének közvetítője volt a földön, de még sokkal boldogabb azért, hogy az ő szeretetét szívében megőrizte örökre.” (Szent Béda)

Csodáld azért leginkább fönséges erényeit, melyekkel nagy hivatására lelkét előkészítette. Csodáld hitét, csodáld alázatosságát, csodáld tisztaságát, csodáld imádságos lelkületét, csodáld mindenekelőtt szeretetét Isten iránt, mely kék égboltozat gyanánt ragyog többi erénye fölött és harmatával, meleg sugaraival élteti, táplálja azok virágait. A szeretet az emberek iránt és a vágy a Megváltó eljövetele után adja ajkára a leghőbb imákat. Így kell neked is elkészíteni lelkedet, ha szívedbe akarod fogadni Üdvözítődöt a szentáldozásban.

Csodáld a Szent Szűz okosságát, mellyel az angyal üzenetét fogadta. Hallja az égi hirnök szavát, de nem adja mindjárt beleegyezését, gondolkodik, mit is jelentsen a köszöntés. (Lk 1,29)

Szemét nem vakítja el az istenanyai méltóság fénye. A fény mögött felismeri a keresztet, mely az istenanyasággal együtt jár, és ami neki a fő, megfejtve akarja látni a rejtélyt, hogy hogyan lesz megegyeztethető az angyal szava szüzességi fogadalmával. (Lk 1,34) Mert szüzessége teljes sértetlenségét többre becsüli, mint az istenanyaság magasztos kitüntetését. Azért ne engedd meg te se soha, hogy akár a legkisebb szándékos véték is elhomályosítsa lelked tündöklő csillagát, tisztaságodat. Iparkodjál inkább utánozni az angyalokat és magát égi anyádat, zárd el szemed, füled és érzékeid összes kapuit, hogy azokon át be ne jusson semmi, ami lelked szépségét beszennyezhetné. Ha pedig a tökéletes szüzi tisztaságra hívott meg Isten kegyelme, akkor örvendj, hogy e tekintetben is közelebbről követheted égi anyádat, de ne feledd el, hogy maga a fogadalom még nem jelenti az erény tökéletességét, hanem annak hűséges betartása és erélyes védelme minden ellenkező gerjedelemmel szemben.

Csodáld végre a Szent Szűz mély aláztatosságát és teljes megnyugvását Isten akaratában, mikor az angyal felvilágosító szavát hallja. Ez feltárja előtte Isten csodálatos tervét és megérteti vele, hogy szűz is marad és anya is lesz. Ő azonban csak szolgálónak nevezi magát akkor, amikor beleegyezésétől függ, hogy az ég királynője legyen. „Íme, az Úr szolgálóleánya”, mondja; és belátván Isten akaratát, a legmélyeségsébb megadással, de szeretettel is és bizalommal hozzáfűzi: „Legyen nekem a te igéd szerint.” (Lk 1,38)

II. A megtestesülés titka

Ebben a pillanatban végbemegy Szűz Máriában a legnagyobb titok, melynek ég és föld valaha szemtanúja volt; mert „az Ige testté lőn, és miköztünk lakozék.” (Jn 1,14) Ezzel megtette Isten Igéje a nagy lépést az örökkévalóság dicsőséges honából a földi élet nyomorúságába: „Kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját és emberekhez hasonló lett.” (Fil 2,7)

1. Első következménye a megtestesülésnek az volt, hogy Isten *valóban emberré lett*. Nem változtatta át isteni természetét emberi természetté, mert az lehetetlen. Nem is vegyült össze az istenség az emberi természettel oly módon, hogy a kettőből egy lett volna, mert ez is ellenkezik az isteni természet végtelen tökéletességével, mely kizár minden változást és összekeveredést. Isten megmaradt Istennek, de a második isteni Személy, az Ige, magához emelte az emberi természetet személyes egységben úgy, hogy Jézus Krisztusban egy személy, az isteni, két természetnek lett birtokosa, az isteni és az emberi természetnek. Ennek a személyes egyesülésnek eredménye az „Istenember”. „Csodálatos titok lesz nyilvánvalóvá a mai napon”, éneklí az Egyház karácsony nyolcadnapján, „Isten emberré lett; ami volt, az megmaradt, és ami nem volt, azt magára vette, nem szenvedvén sem összevegyülést, sem szétválást”.

2. Ebből következik másodszor, hogy Jézus Krisztusban Isten igazán a *mi testvérünk és vérrokonunk lett*. Mert a szó teljes értelmében igaz, hogy Ádám fiai közül egyik valóban Isten. Ez az emberi természet és az emberi nem legnagyobb felmagasztalása, amelyet csak el lehet képzelni; ez mindegyikünknek egyénileg is a legmagasztosabb kitüntetés: Isten a mi rokonunk, Isten egy közülünk. „Semmiképen sem az angyalokat karolta fel, hanem Ábrahám ivadékát karolta fel.” (Zsid 2,16) De ez egyúttal Istennek legmélyebb, legszeretetteljesebb leereszkedése hozzánk, teremtményeihez, nemcsak teremtményeihez, hanem a bűn által megbántóihoz, ellenségeihez, dicsőségének lábbal tipróihoz, a véték mocskától megfertőzött beszennyezett, a kárhozatra kiszemelt, elítélt nemzedékhez. „Amikor még bűnösök voltunk, halt meg Krisztus miérettünk.” (Róm 5,8-9) Mennyire kell becsülnünk ezt az isteni méltóságot önmagunkban és másokban, melyre a megtestesült Isten Fia fölemelt bennünket! Ez egészen más méltóság, mint az, melyről a modern hitetlen világ álmodozik, mely isteníti az embert, de saját véges és vétkes természetében. Lucifer szavát: Lesztek, mint az istenek! valóra váltotta Isten, de egész más értelemben, és Ádám bűnét, mely által Istenhez akart hasonló lenni, jóvá teszi azáltal, hogy ő lesz hasonló Ádámhoz.

3. A megtestesülés által harmadszor igaz lesz valóban, hogy *Isten születik*, Isten fázik, Isten szenved, Isten éhez, Isten meghal. Igaz lesz az, hogy a Kezdetnélküli születik, a Boldogság szenved, az Élet, a Halhatatlan meghal. Ó, mily csodálatos dolgokat művelt Isten azáltal, hogy a mi halandó természetünket magára vette!

Ha pedig Jézusnak emberi természetére tekintünk, melyet a megtestesülésnél felvett, ez minden tekintetben teljes volt és tökéletes. Jézusnak emberi teste s emberi lelke volt, minden emberi képességgel és tehetséggel felruházva. Istennel való személyes egyesülése és megváltói hivatása folytán Jézus emberi teste és lelke a természet és a kegyelem legkiváltságosabb adományában részesült. Teste maga, mint a Szentlélek remekműve, a legtökéletesebb emberi test volt valamennyi emberi test között; lelkét az értelem és az akarat minden kiváltsága ékesítette. Értelmének teljes használatával bírt életének első pillanatától kezdve, a szenvedélyek és érzelmek tökéletes alárendeltségben követték az akarat parancsát, nem előzték meg azt soha önkénytelen gerjedelmeikkel. A megszentelő kegyelem, a lélekbe beleöntött erények, a Szentlélek adományai határnélküli bőségben áradtak ki Jézus emberi lelkére. Teste, lelke és emberi természetének minden része Istennel való egyesülése miatt imádásra méltó; minden egyes cselekedete, gondolata végtelenül érdemszerző Isten előtt. Isten látása megilleti őt, mint az Isten egyszülött Fiát, Isten minden tudása és mindenhatósága átmegy némiképp emberségére is, a csodatevő hatalom természetszerű folyamánya egyesülésének Istennel. Azért született király ő és főpap és feje az egész emberi nemnek. Bizonyos tekintetben végtelen tökéletességeit azonban életében csak fokozatosan és az isteni gondviselés által meghatározott korlátok közt nyilvánította; az Isten látásának végtelenül boldogító hatását lelkének alsóbb részére felfüggesztette, hogy képes legyen szenvedni érettünk; a dicsőségről, mely megillette volna testében is, a királyi hatalomról, mely az övé volt a föld összes népei fölött, lemondott, hogy szenvedő, alázatos alakban jelenjen meg közöttünk a világ megváltására.

Örvendj és imádd imént megtestesült Üdvözítődöt, örülj szent embersége magasztos kiváltságainak, köszönd meg irgalmát, mellyel hozzád leereszkedett, és el ne feledd soha, hogy benne testvéred lett az Isten. Ily bizalommal, ily szeretettel és odaadással közeledjél hozzá mindig. Ezt még jobban meg fogod érteni, ha megfontolod, hogy mi Jézus életprogramja.

III. Jézus életprogramja

Hogy mutatkozik be Jézus, amikor először megjelenik a földön? Ember lesz, már ez is Istennek végtelen leereszkedése. De nemcsak ember, hanem halandó, szenvedésre képes ember lesz, gyermek lesz. És nem a föld fejedelmeinek leányai, nem Rómának előkelő matrónái, nem Görögország hercegnői, nem Perzsiának gazdag fejedelemasszonyai, nem a zsidók magasrangú hölgyei közül választja ki magának édesanyját. Nem jön királyi fényvel, nem jön földi dicsőséggel. A szerény názáreti szűznek akar gyermeke lenni, az ismeretlennek, a szegénynek, hogy már életének első pillanata is hirdesse a világnak az ő megváltási programját, a szegénységet, a szenvedést. Alázatossággal, szegénysége által és szenvedésével akarja megváltani a büszkeség által nyomorba dőlt emberi nemet. Példát akar adni követőinek, hogy hol keressék az igazi nagyságot Isten előtt, nem a földi hatalomban és gazdagságban, hanem az alázatos odaadásban.

Ennek megfelel első imádsága is, mellyel belép a földi életbe: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem; égő- és bűnázatok nem tetszettek neked. Akkor mondtam: Íme, eljövök... hogy megcselekedjem, ó Isten, a te akaratodat.” (Zsid 10,5-7) Földi életének első ténykedése önmagának teljes felajánlása volt mennyei Atyja kezébe a világ megváltására. Előre látja egész életét és annak minden mozzanatát, minden fáradtságot, keserűséget és szenvedést, a keresztet és a halált. Látja minden ember bűnét, látja a világ bűneit valamennyit. Mindezt magára vállalja: „Íme, eljövök, hogy megcselekedjem, ó Isten, akaratodat.” Rád is gondolt abban a pillanatban, a te bűneidet is magára vállalta, teérted is eljött eleget tenni Istennek. Ó,

légy hű követésében, add te is át magadat neki! Kövésd őt alázatosságban, engedelmisségben, önfeláldozásban, szegénységben, amint állásod és életkörülményeid megengedik. Minél mélyebben belemerülsz e tekintetben Jézus lelkületébe, annál közelebb állsz isteni Szívéhez. Ennek a Szívnek első dobbanása ezen a földön neked szólt, neked szól azóta Szívének minden dobbanása földi életében, halálában, mennyei dicsőségében. Szóljon a te szíved dobbanása is neki ettől a naptól kezdve, neki szóljon szíved dobbanása életben és halálban, örömben és fájdalomban, hogy egyszer neki szóljon az örökkévalóság boldogságában. (Vö. B. Grignon Lajos, Az igazi Mária-tisztelet, külső áhítatgyakorlatok, negyedik gyakorlat.)

Imádság

Szűz Mária keze által ajánld föl magadat isteni Üdvözítődnak az ő tökéletes követésére és imádkozd el ebben a szellemben Szent Ignác följajánló imádságát: „Vedd, Uram, és fogadd el minden szabadságomat, emlékezetemet, értelmemet és egész akaratomat, mindenemet, amim van és amivel rendelkezem; te adtad nekem mindezt; neked, Uram, adom mindezt vissza. Minden a tied, akaratod szerint rendelkezéssel velük. Add nekem szeretetedet és kegyelmedet, mert ez nekem elég.”

Szerda. A megtestesülés titkának következményei miránk nézve

Előgyakorlatok

1. Képzeld el ismét a Szentháromságot, amint letekint az égből a nyomorba süllyedt emberi nemre és elküldi Gábor arkangyalt a Boldogságos Szűzhöz, hogy vele a megváltás tervét közölje. Szemléld a Boldogságos Szűzet, amint beleegyezését adja az Ige megtestesüléséhez.

2. Kérd Istent, adja meg neked a kegyelmet, hogy imént megtestesült Üdvözítődét és szívének legbensőbb érzelmeit, szándékait tökéletesen megismerjed, őt napról-napra jobban szeressed és hűségesebben kövessed.

I. Mi következik a megtestesülés titkából ránk nézve, ha Jézusra tekintünk?

Jézus főleg két okból lett emberré. Az első ok az, hogy helyreállítsa mennyei Atyjának, Istennek dicsőségét, melyet a bűn lerontott. A bűn az ember kevélységének fölemelkedése Isten ellen; azért megalázta magát Jézus, hogy jóvátegye az ember kevélységét. Második ok az, hogy bennünket megváltson, felszabadítson a bűn járma alól, újból Isten gyermekeivé és a mennyország örököséivé tegyen. Ez a kettős ok voltaképp csak egy; mert Isten dicsőségét éppen a mi megváltásunk által állította helyre, amint azt főpapi imádságában szenvedése előtt kifejezte. „Én téged megdicsőítettem a földön, a munkát elvégeztem, melyet rám bízál, hogy azt megtegyem... megismertettem nevedet az emberekkel.” (Jn 17,4-6) A megváltás a következő mozzanatokat foglalja magában: elégtételt nyújt az emberek bűneiért és számukra Isten kegyelmét újból kiérdemli, megmutatja nekik az utat Istenhez példa és oktatás által, létesíti közöttük az üdvösség intézményét, az Egyházat, mely őket az örök élet útján vezérli. Ezért jött Jézus a földre, mint megváltó és üdvözítő, mint főpap és tanító, mint példakép és egyházalapító. Ez volt megtestesülésének célja. – Mi következik mindebből miránk nézve?

1. Az első következtetés, melyet le kell vonnunk, ha a megtestesülés nagy titkát és célját szemléljük, a hála Isten és az Üdvözítő iránt. Ennek a hálnak szívünk mélyéből kell fakadnia; mert hacsak némileg megértettük, mily végtelen nyomorból ragadott ki bennünket Isten keze az Üdvözítő által, akkor belátjuk, hogy hálánknak nem lehet sem mértéke, sem határa, hanem csak ebben a szóban nyerhet kifejezést: „Mivel viszonzom az Úrnak mindazt, amit velem cselekedett?” (Zsolt 115) „Térj vissza, lelkem, nyugalmadba, mert az Úr jót tett veled. Megmentett engem a haláltól, szememet a könnyhullatástól, lábamat az elbukástól.” (Zsolt 114) „Mit használt volna születnünk, ha nem adatott volna, aki megváltson?” De ez a hála az Üdvözítő iránt nem szavakban mutatkozik elsősorban, sem egyedül érzelmekben, hanem mindenekelőtt azoknak a kegyelmeknek hűséges felhasználásában, melyeket megtestesülése, élete és halála által nekünk megszerzett. Mutatkozik az általa elrendelt kegyelemeszközök nagyrabecsülésében, szent tanításának és isteni példájának tökéletes követésében. Szóval a keresztény életre, a tökéletességre, az életszentségre való törekvésben nyilatkozik meg leginkább.

2. Ha a megtestesülésnek első okára tekintünk, Isten dicsőségének helyreállítására, akkor új kötelesség háramlik ránk. Nekünk is közre kell működnünk a Megváltóval Isten dicsőségének helyreállításában. És ezt annál inkább kell megtennünk, mert mi magunk bűnösök vagyunk. A bűnbánat által Istent a mi részünkről is meg kell engesztelnünk. Legjobb módja az engesztelésnek pedig ismét nem az önként vállalt külső önsanyargatások, habár ezek is hasznosak, hanem a megváltás kegyelmének buzgó felhasználása és a szent élet, melyet az engesztelés szelleme hat át saját és más emberek bűneinek szemlélésénél, akik a megváltás nagy

kegyelmeit semmibe sem veszik. Az élet kellemetlenségeit is ebben a szellemben kell elviselnünk; ezzel közreműködünk Isten dicsőségének helyreállításában.

3. Végre, ha a megtestesülés második okát tekintjük, az emberi nem megváltását, akkor az a kötelesség háramlik ránk, hogy Jézusnak világot megváltó munkájában segédkezzünk. Igaz, hogy Jézus önmaga teljesen eleget tett mindennek, ami a világ megváltására szükséges volt; de az általa megszerzett kegyelmek hova fordítása az emberek közreműködésétől függ. Imádság, áldozat és főleg szent élet által kell leesdenünk Isten bővebb kegyelmeit embertársainkra, az egész világra. Jópélda, szó és cselekedet által legyünk környezetünk apostolai, teremtsünk magunk körül bizonyos szent légkört, melyet mindenki magába szív, aki velünk érintkezik. Legyünk mi is megváltói a világnak!

Főleg ha a papi vagy szerzetesi életre hívott meg Isten különös kegyelme, nyílik számunkra bőséges alkalom mind Isten dicsőségének helyreállításában, mind a világ megváltásában közreműködni. Maga a szerzetesi élet, ha annak kötelességeit teljesítjük, bő forrása az engesztelő cselekedeteknek. A papi hivatás, az egyházi zsolozsma, a szentmise, a lelkek gondozása mindmegannyi alkalom Jézussal közreműködni megtestesülése céljainak megvalósításában. Azért éljen bennünk a lelkek szeretete és lankadhatatlan buzgalom Isten dicsőségének előmozdításában.

II. Mi következik a megtestesülés titkából ránk nézve, ha Szűz Máriára tekintünk?

1. *A megtestesülés titka alapja az egész Mária-tiszteletnek.* Szűz Máriát istenanyai méltósága teszi mindenekelőtt tiszteletreméltóvá előttünk. De ez az, ami egyúttal az ő legbensőbb viszonyát is feltárja lelkünkhöz. Szűz Mária valóban közreműködött az Isten Fiának megtestesülésében. Az ő beleegyezésétől függött, hogy a Megváltó leszáll-e a földre vagy sem. Az ő szava hívta le Istent az égből, az ő szent méhe volt Isten első hajléka a földön, az ő szűzi véréből alkotta a Szentlélek Isten Fiának emberi testét. Azért Isten után neki köszönjük megváltásunkat, amelyben ő kiválókép közreműködött. De épp azért elv gyanánt tekintik sokan azt, hogy valamint csak Szűz Mária által ereszkedett le Isten mihozzánk, úgy mi is csak ő általa emelkedhetünk fel Istenhez. Amint csak ő általa jött le hozzánk Isten első ízben személyesen, úgy csak ő általa száll le szívünkbe másodízben is kegyelmével. Szűz Mária a mindenható közbenjáró és minden kegyelem közvetítője, kiosztója. Azért a lelki tökéletességnek és erénynek megszerzésére az ő igazi tisztelete a legegyszerűsebb, a legbiztosabb, a legkönnyebb, a legegyszerűsebb út. Ő a „forma Dei”, az istenképző forma, melyből mint második Krisztus kerülünk ki, tökéletesítve, istenítve, Jézus mintájára átalakítva. Ez főleg Boldog Grignon Lajos véleménye a tökéletes Mária-tiszteletéről írt könyvében. (Különösen: Az igazi Mária-tisztelet hatásai, ötödik hatás.)

2. *Miben áll ez a tökéletes Mária-tisztelet?* Elsősorban abban, hogy magunkat neki teljesen átszolgáltatók egész valónkkal, testestül-lelkestül, minden képességünkkel és tehetségünkkel, minden jócselekedetünkkel és érdemünkkel. Ezeket mind az ő kezébe tesszük le, hogy ő azokat megtisztítsa, ékesítse, tökéletesítse, bemutassa isteni Fiának. Önmagunknak ez a teljes átszolgáltatása a tökéletes Mária-tisztelet alapja, Végezzünk másodszer mindent ővele, őbenne, ő általa és őérette, vagyis kövessük szüntelen az ő példáját, képe lebegjen mindig lelkünk előtt, ajánljunk fel mindent ő általa Istennek, tegyünk mindent szeretetből iránta, legyünk a szeretet rabszolgái, uralkodjék ő teljesen szívünk fölött, lelkünk fölött, hogy így ő általa Krisztus uralkodjék bennünk és mi Krisztusba átalakuljunk. Mert nincs ellentét az ő tisztelete és Jézus tökéletes szeretete között; hiszen ő a legegyszerűsebb út, mely Jézushoz vezet.

3. Vessünk még egy pillantást arra a *hasonlatosságra*, mely fennáll *Szűz Mária és Krisztus papja között.* Szűz Mária az égből lehívja az Isten Fiát és ez lakást vesz tiszta méhében. Jézus papja is lehívja Isten Fiát a magas égből az oltárra, és ő lakást vesz szívében naponta a szentáldozásban. Szűz Mária életet adott Jézusnak saját testében, a pap életet ad Jézusnak a

lelkekben, amikor elveti bennük az isteni ígének magvát. Azért tisztelje leginkább Jézus papja az Isten anyját, mert ő szorul rá leginkább anyai pártfogására, hogy tisztjét méltóképp betöltse. Fogadja naponta Megváltóját a szentáldozásban mintegy az ő kezéből; mert tökéletesebb, Isten előtt kedvesebb, biztosabb, könnyebb és édesebb Szűz Mária által közeledni Jézushoz. Mélyen véssse bele lelkébe a katolikus pap, de minden hívő is Berchmans Szent János szavát: Addig nem biztosítottam üdvösségemet, míg gyengéd áhítatra nem tettem szert Szűz Mária iránt.

Imádság

Mondd el áhítattal azt a gyönyörű imádságot, melyet oly sok nagy Mária-tisztelő imádkozott: „Ó Jézus, aki élsz Szűz Máriában, jöjj és élj mibennünk szentséged szellemében, erősséged teljességében, erényeid igazságában, utaid tökéletességében, titkaid egységében és uralkodjál szellemed erejével minden ellenséges hatalom fölött Atyád dicsőségére. Amen.”

Csütörtök. Hogyan készítette elő Isten kegyelme Szűz Máriát magasztos hivatására?⁷

Előgyakorlatok

1. Halljad Izaiás prófétának szavát, amint hirdeti a népeknek: „Íme, a Szűz méhében fogan és fiút szül; neve Emmánuel lesz.” (Iz 7,14)
2. Kérd Istent, hogy Szűz Mária által mindig jobban átalakulj Krisztusba.

I. Szűz Mária az ószövetségben

Amikor Isten öröktől fogva előrelátta az emberi nem bűnbeesését, egyúttal öröktől fogva el is határozta annak megváltását. És amikor isteni tekintete ráesett a jövőbeli Megváltóra, a Megváltó mellett ott állott szeme előtt kezdettől fogva édesanyjának képe is. Ez Szűz Mária örök kiválasztása Isten megváltási tervében. Amit Isten így öröktől fogva elhatározott és előre látott, azt a bűnbeesés után az első emberpárnak azonnal ki is hirdette. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé”, szölt Isten a kígyóhoz összüleink jelenlétében, „ivadékod és ivadéka közé. Az széttiporja fejedet, te pedig a sarka után leselkedel.” (Ter 3,15) Izaiás próféta pedig mint külön isteni jelre hivatkozik, amikor mondja: „Ezért az Úr maga ad majd nektek jelt: Íme, a Szűz méhében fogan és fiút szül; neve Emmanuel lesz.” Eszter és Judit Szűz Máriának voltak előképei. Valamint Eszter könyörgése folytán a zsidó nép megszabadult a végveszedelemből mely Ámán részéről fenyegette, úgy Szűz Mária közvetítése által az egész világ meg fog szabadulni a bűn és kárhozat veszedelméből, melybe az ördög csábítása sodorta. Valamint Judit Holofernes kezéből szabadította meg népét, úgy Szűz Mária a sátán kezéből ragadja ki a végpusztulásnak indult emberi nemet. A frígyszekrény, Gedeon gyapja szintén Szűz Máriát jelzik és hirdetik. Ádámtól kezdve végig az összes nemzedékeken át előkészítette Isten jövőbeli édesanyjának testét, hogy az olyan legyen, amint az végtelenül magasztos hivatásának és annak a léleknek megfelel, melyet Isten a kegyelem teljességével akart megáldani. Így készítette el Isten szentséges anyjának hivatását az ószövetségben.

Tanuljunk ebből bizni Isten kegyelmében, aki a mi utainkat is elkészíti és gondviselésével körülvevett, még mielőtt születünk. „Íme, tenyeremre rajzoltalak téged”, mondja Izaiás prófétánál (Iz 49,16), Jeremiás által pedig hirdeti: „Örök szeretettel szeretlek téged, azért könyörületességemben magamhoz vontalak téged.” (Jer 31,3) Már a természet rendjében is öröktől fogva gondoskodott Isten rólunk. Öröktől fogva ott állott szeme előtt az a búzakalász, melyet mai napi táplálásodra hozott létre gondviselő keze. Öröktől fogva neked szánta azt az örömet, mely ma megörvendeztetni szívedet, hacsak szent és tiszta. De még sokkal többet tett a természetfölötti rendben. Már régen elkészítette lelked utait kegyelmeivel, sugallataival, a külső események gondos irányításával lelked javára. Hány büntől, talán a végleges elkárhozástól óvott meg az ő szeretettel teljes gondoskodása, mely nem engedett oly körülmények közé jutnod, hogy elveszítsed lelked üdvösségét. Azért ismerd föl mindenben Isten kezét, még abban is, ami fájdalmas és szenvedést jelent; ismerd föl Isten kezét akkor is, mikor nem oly világosak előtted tervei és szándékai. Hány ember számára volt rövid földi élet az örök élet bölcsője, míg hosszabb élet a földön kárhozatba vitte volna őket. „Isten közreműködött mindent azok javára, akik őt szeretik”, mondja Szent Pál. (Róm 8,28)

⁷ Ez az elmélkedés elmaradhat, ha az ádventi időszak nem tesz ki négy teljes hetet.

II. Szűz Mária kiváltságai

Amikor Isten Szűz Máriát kiválasztotta egyszülött Fiának édesanyjává, egyúttal eltökélte azt is, hogy méltó anyja lesz az Üdvözítőnek. Azért életének első pillanatától kezdve a kegyelmek és adományok, a kiváltságok egész özönével halmozta el lelkét. Ezek közül első volt szeplőtelen fogantatása. Szűz Máriának ez a kiváltsága azt jelenti, hogy Jézus érdemeire való tekintettel Isten a Szent Szűz lelkét létének első pillanatától kezdve fölékesítette a megszentelő kegyelemmel, vagyis nem volt oly pillanat, melyben Szűz Mária lelke ne lett volna Isten előtt az öröm és a szeretet tárgya. Az áteredő bűn, melynek következtében minden ember lelke létének kezdetén meg van fosztva a megszentelő kegyelemtől, Szűz Mária lelkét nem érintette.

Isten egyúttal oly mértékben öntötte bele a Szent Szűz lelkébe mindjárt fogantatása pillanatában a megszentelő kegyelmet, hogy a szentek véleménye szerint annak bősége már akkor meghaladta az összes szentek és angyalok kegyelmi mértékét, mellyel most a mennyországban rendelkeznek. Sőt, az Isten által megállapított rend szerint semilyen pusztaság teremtésénél Szűz Máriánál nagyobb kegyelmi bőséget be sem fogadhat. Ezért nevezzük a Boldogságos Szűzet malaszttal, kegyelemmel teljesnek.

Az áteredő büntől való mentességgel együttjárt az a kiváltság, hogy Szűz Máriában a test minden hajlamával együtt teljesen alá volt vetve a léleknek és akaratnak. Ennek parancsa nélkül semilyen indulat az alsó vágyóképességben nem keletkezhetett, az akarat pedig tökéletesen követte a kegyelemtől megvilágosított értelmet. Így Szűz Máriának egész benseje tökéletes rendnek és összhangnak örvendett, melyet semmiféle rendetlenség soha meg nem zavart. Ebből folyik Szűz Mária bűnmentessége. Mert nemcsak az áteredő büntől óvta őt meg Isten kegyelme, hanem minden személyes büntől és erkölcsi tökéletlenségtől is.

A megszentelő kegyelemmel együtt az erények és lelki adományok, főleg a Szentlélek hét adománya, ugyanazzal a bőséggel és teljességgel gazdagították a Boldogságos Szűz lelkét. De a rendkívüli adományok is, melyek a lelket közvetlenül nem tökéletesítik ugyan, de mégis az életszentség díszéhez tartoznak, mint a csodatételek és a jövendölés adománya, mindezek Szűz Máriát is ékesítették, habár alázatosságában nem igen vette igénybe azokat földi életében. Egyáltalán minden lelki adomány, mely valaha szentet ékesített, Szűz Máriának is, és pedig sokkal nagyobb mértékben meg volt adva; mert lehetetlen elképzelni, hogy a lelki adományok kiosztásában Isten édesanyjával szemben szűkebb kezű lett volna, mint szolgálóival szemben. Mindenekelőtt az imádság kegyelme a legnagyobb mértékben és a legmagasabb fokban díszítette őt, akit az „áhitat jeles edényének” és a „bölcesség székének” nevezünk. És ha Keresztelő Szent János még anyjának méhében megnyerte értelmének szabad használatát, akkor méltán feltételezhetjük, hogy Szűz Mária életének első pillanatától kezdve rendelkezett vele, hogy életének minden pillanata tudatosan Istennek legyen szentelve és ne legyen időpont, melyben érdemeit Isten előtt ne gazdagíthatta volna.

Mindezekkel a kegyelmekkel és adományokkal pedig a Boldogságos Szűz a legtökéletesebben közreműködött. Így készítette elő Isten az ő lelkét és így készült ő maga arra a pillanatra, melyben a világ Megváltóját, az Isten Fiát méhébe fogadta.

Tanuld ebből megbecsülni Isten adományait, főleg a megszentelő kegyelmet. Őrizd meg szívedben minden kísértéssel szemben, gyarapítsd és fokozd magadban jócselekedeteket és a szentségek gyakori vétele által. Iparkodjál folytonos elővigyázat, lelkiismeretvizsgálat és állandó önmegtágadás által elérni azt, hogy benned is, amennyire az itt a földön lehetséges, minden szenvedély és gerjedelem az ész és az akarat parancsának, irányításának alá legyen vetve. Készítsd el lelkedet, főleg most ádventben Isten bővebb kegyelmeinek befogadására és járulj mindig a leggondosabb előkészülettel és a legtisztább szívvel Üdvözítőhöz a szentáldozásban.

III. Szűz Mária élete az Ige megtestesülése előtt

A hagyomány azt tartja, hogy szülei Szűz Máriát a templom szolgálatára szentelték kiskorától fogva. Így egész élete, eljegyzéséig Szent Józseffel, Isten közvetlen közelében és közvetlen szolgálatában folyt le. Imádság és templomi ruhák rendbentartása, részvétel az istentiszteleteken és a szent helyek ékességének gondozása, ez volt mindennapi foglalkozása a Messiás jövendőbeli édesanyjának. Mily szerény külső foglalkozás, de mily értékes Isten előtt! Szűz Máriának mindenegyes cselekedete jobban tetszett Istennek, kedvesebb volt előtte, mint a szentek összes nagy tettei. A kegyelem bősége és a szeretet nagysága adták meg cselekedeteinek azt a megfoghatatlan értékét. A magányban, a templom árnyékában, a szent falak védelmé alatt növekedett föl Istennek ez a lilioma. Valószínűleg már gyermekkorában fogadott örök szüzességet Istennek; ő volt az első, aki ennek a fogadalomnak értékét Isten előtt felfogta és megértette.

Tanuld ebből megbecsülni a magánynak, a visszavonultságnak, a szerény házi vagy templomi munkának, de egyúttal az imádságnak is, az összeszedettségnek az értékét. Tanuld értékelni a tökéletes tisztaságot és a szerzetesi életet. A magány, a visszavonultság, az imádság, a lelkigyakorlat, az alázatos foglalkozások a legjobb előkészület nagyobb munkákra, magasabb feladatok elvégzésére Isten szolgálatában. Ez a legjobb előkészület minden fontos hivatásra, küldetésre, sőt Isten benső, nagyobb kegyelmeinek megszerzésére is.

Imádság

„Istenünk, te azt akartad, hogy Igéd az angyal üzenetére a Boldogságos Szűz Mária méhében testet öltjön; azért hisszük, hogy ő valóban Istennek Anyja, és alázattal könyörgünk, hogy az ő közbenjárására segítségére találjunk.” (Az Egyház imádsága ádventben.) – Üdvözlégy, Mária.

Péntek. Szűz Mária eljegyzése Szent Józseffel

Ha a megelőző elmélkedés az ádventi időszak rövidege miatt elmaradt, akkor ezen a napon Szűz Máriának Erzsébetnél tett látogatásáról elmélkedünk (lásd a negyedik hét második elmélkedését) és csak azután eljegyzéséről Szent Józseffel.

Előgyakorlatok.

1. Képzeld el, amint Szűz Mária tiszta kezét odanyújtja Szent Józsefnek örök szűzi frigyre.
2. Kérd Istent, hogy ebben a titokban is mindjobban megismerjed az ő szándékait életed egész berendezésében.

I. Isten terve Szűz Mária eljegyzésével

Isten több oknál fogva úgy rendelte el, hogy Szűz Mária Szent Józseffel valódi, habár szűzi tiszta házassági frigyre lépjen. A szentatyák többek közt ezeket az okokat sorolják fel. Szűz Mária nehéz hivatásában erős támaszra szorult; szüksége volt valakire, aki a Szentcsalád fenntartója, védője legyen. Szűz Mária szüzessége maga is védelmet igényelt minden gyanúsítással szemben. Tanúra volt szükség, aki Jézus szűzi fogantatása mellett szóljon. Jézus jó hírneve is megkövetelte, nehogy azt higgyék az emberek, hogy házasságtörésből származott. De Jézusnak Dávidtól való leszármazása is világosabb fényben tűnik fel Szent József személyének közbeléptével. Így tehát a Boldogságos Szűz, felismerve Isten akaratát, melyet az vele bizonyára vagy belső felvilágosítás, vagy külső jel, vagy azok szava által tudatott, kiknek gondjaira, irányítására volt bízva, szent frigyre nyújtotta oda kezét annak, aki a zsidó törvény szerint kiszemelt vőlegénye volt. Tudta, hogy ez szüzességi fogadalmát érinteni nem fogja, mert vőlegénye maga is ugyanabban az elhatározásban volt, mint ő.

Szűz Mária házassági frigye Szent Józseffel valódi házasság volt ugyan, mert megadta a kölcsönös jogokat, de ők ezekkel nem éltek. Ez a tény, hogy Szűz Mária igazi házasságot kötött Szent Józseffel, sokkal dicsőbb fényben tünteti fel ennek állását és helyzetét az Isten Anyjával és ő általa a Megváltóval szemben. Egyébként Szent Ágoston szava szerint ebben a szűzi frigyen az igazi házasság minden java megtalálható volt: a hűség, a szentség, a gyermek. Mert Isten, akinek gondviselése úgy akarta, hogy Jézus egy férfinak eljegyzett, habár szűztiszta anyától szülessék, ezzel Szűz Mária közvetítésével egyúttal Szent Józsefnek is ajándékozta az isteni gyermeket. Szűz Mária tiszta frigye Szent Józseffel Isten terve szerint feltétele volt Jézus megtestesülésének.

Csodáljuk Isten gondviselését, ki a látszólag ellentétes dolgokat is meg tudja egyeztetni az őt szeretők javára. Fontoljuk meg egyúttal, hogy Isten tervében a házasság szent dolog, nemcsak József és Szűz Mária házassága, hanem minden Istenben kötött házasság. Szent dolog azonban csak akkor, ha a keresztény házasság hármassága megtalálható benne: a hűség, a szentség, a gyermek. A hűség ellen vét, aki megtöri a házassági frigyet; a szentség ellen vét, aki nem katolikus módon esküszik; a gyermek ellen vét, aki azt házassági frigyéből bűnös módon kizárja.

Mindemellett a házas állapot nem a legtökéletesebb, mert rendszerint kisebb-nagyobb akadálya annak, hogy az ember teljesen Istennek éljen. „Akinek nincs felesége, arra gondol, ami az Úré” – mondja Szent Pál, feltéve természetesen, hogy valaki Istenért marad nőtlen, „Akinek pedig felesége van... , meg van osztva. Mind a férjetlen asszony, mind a szűz arra gondol, ami az Úré, hogy testben és lélekben szent legyen. Aki azonban férjnél van, arra gondol, ami a világé, hogyan tessék férjének.” (1Kor 7,32-34)

Szűz Máriánál és Szent Józsefnél ez nem volt így; önálló összeköttetésüknek egyedüli célja maga az Isten volt és Istennek egyszülött Fia; azért frigyük nem zavarta őket meg abban, hogy

kizárólag Istenéi legyenek. Ezt kell utánozniok a keresztény házastársaknak is, amint azt a szentek tették, akik házasságban éltek. Házassági kötelemeik teljesítése mellett lelküket szabadon tartották, hogy Istent osztatlan szívvel szolgálhassák.

De jól mondja Szent Ágoston, hogy azok is, akik Istenért lemondanak a házaseletről, voltaképp nincsenek menyegző nélkül. Nekik is van jegyesük, és az maga Jézus, az Isten Fia, a lelkek páratlan szépségű jegyese, A keresztény szűz nem Veszta-szűz, akit csak kényszer és keserű lemondás kárhóztat arra, hogy egyedül éljen; a keresztény szűzet a szeretet és az öröm viszi magasabb jegyes karjaiba. Lelki gyermekei is vannak, akik egykoron égi koronáját ékesítik, akiket ő szült a mennyország számára. Ezek sokasága már a földön elfeledteti vele, hogy lemondott a család legszebb öröméről, a gyerekekről. Őt, aki a kevésről lemondott, egész sokaság hívja lelkiatyjának, lelkianyjának. Ez a százszoros jutalma azoknak, kik Istenért mindent elhagytak.

II. Szent József Szűz Mária jegyese

A hagyomány úgy tartja, hogy Szent József csodálatos módon lett Szűz Mária jegyese. Mindegyik ifjú, aki igényt támasztott Szűz Mária kezére, vesszőt fektetett le a templomban. Ezek közül csak Szent József virágzott ki. Így adta Isten az emberek tudtára, hogy kit választott ki jövődöbeli édesanyja jegyeséül a földön. Szent József minden tökéletességét ebbe a szöba foglalja a Szentírás: „igaz ember volt”. (Mt 1,19) Igaz ember, vagyis olyan, amilyennek az embernek lennie kell Isten előtt, olyan, amilyent követel az ember rendeltetése, Istenhez való viszonya. Szent József állása a kegyelem rendjében a legnagyobb Szűz Máriáé után. Senki közelebb nem állott Isten Fiához Szűz Mária után, mint ő. Ennek a hivatásnak megfeleltek Isten kegyelemadományai is. Tiszteljük ezeket Szent Józsefben és forduljunk hatalmas pártfogásához, aki oly közel állott Szűz Máriához és Jézushoz.

Vegyük fontolóra, hogy Szent József minden kiváltságát Szűz Máriához való viszonyának köszöni, valamint Szűz Mária a maga részéről mindent Jézushoz való viszonyának köszön. Szent József volt az első Mária-tisztelő, ő ismerte meg először azokat a mérhetetlen kegyelemadományokat, melyeket Isten szentséges Anyjával közölt. Azért ő példaképünk és vezérünk az igazi Mária-tiszteletben. De egyúttal mi is mondhatjuk, amint már meg is fontoltuk, hogy mindent, amink csak van a kegyelem rendjében, Szűz Mária közvetítésével nyertünk meg. Azért szolgáltassuk át magunkat Szent József példájára egészen öneki, legyünk egész lélekkel szolgálói, gyermekei és jegyezzük el bizonyos tekintetben lelkünket Szűz Máriának, hogy őáltala egészen Jézuséi legyünk.

Szent József csodálatos kiválasztása Szűz Mária jegyeséül szeme elé állítja mindenkinek, aki a házaseletre lép, mily fontos dolog az Isten akarata szerinti választás. Sokan a házasságot célnak tekintik, nem eszköznek. A házasság pedig, mint minden teremtett dolog, csak eszköz lelkünk üdvözítésére. Azért csak az lépjen házasságra, aki komoly megfontolás után erre érzi hivatva magát Istentől és érzi magában az erőt, hogy hivatása kötelemeinek, melyek olykor nem könnyűek, megfelelni képes lesz. Hány hivatás tökéletesebb életre elvész csak azért, mert a házaselet látszólagos bája előli a szívekben a magasabb hivatás csíráit. És ha meg is van a hivatás a házaseletre, hány ballépés a házastárs megválasztásában! Imádságnak és komoly megfontolásnak kell megelőznie a választást; ha valamely lelki ügyet, úgy ezt kell megbeszélni a lelkivezetővel, a gyóntatóval, főleg akkor, ha kétség merül fel, vajon lelkünkre előnyös lesz-e a választás, melyet tervbe vettünk? Sokat az álszégyen, még többet a könnyelműség és szenvedély tart vissza, hogy nyíltan beszéljenek és tanácsot kérjenek; pedig leginkább itt fontos a jó tanács. Mennyit vétenek e tekintetben oktalan rábeszéléssel, sőt kényszerrel a szülők, kiket csak a földi, a világi szempontok irányítanak. Így születnek meg a vegyes házasságok, melyeket az Egyház annyira helytelenít és ellenez, a tisztán polgári házasságkötések, a rossz, vallástalan katolikusokkal kötött házasságok, melyeknek vége oly gyakran az elválás és sokszor az örök

kárhozat. Szűz Mária tiszta élete Szent József társaságában egyúttal a jegyesi élet tisztaságára is figyelmeztet.

Imádság

Összegezd megfontolásaidat Szűz Mária eljegyzéséről Szent Józseffel és gondold el újra, mily mérhetetlen kegyelemforrás nyílt meg Szent József számára azáltal, hogy Isten őt Szűz Mária jegyesévé kiválasztotta. A benső társalgás Szűz Máriával, az ő elragadó példája, imádsága, mellyel szűzi jegyesét Istennek ajánlotta, szerény, de annál hathatósabb buzdításai, a természetfölötti szeretetkötelék, mely kettőjüket egymáshoz fűzte, mindez páratlan előny volt Szent József lelki életében minden más szent fölött. Szűz Mária által pedig oly része lett Jézusban, mint senkinek a világon, ami a kegyelemforrások bőségét ismét megfoghatatlan mértékben gyarapította számára. Az együttlét Jézussal, melynek alapja volt az eljegyzés Szűz Máriával, az erények és a szemlélődés legmagasabb fokára emelték föl Szent Józsefet.

Örvendj ennek és köszöntsd ezt a nagy szentet, aki a te lelkednek is pártfogója, és kérd őt, hogy Szűz Mária által főleg most az ádventi időben egészen átalakulj üdvözítő Istenedbe, Jézusba. „Szűzi lelkek őre és atyja, dicsőséges Szent József, akinek hűséges őrizetére bízta Isten magát az ártatlanságot, Jézus Krisztust, és a szüzek szűzét, Máriát! Erre a két drága zálogra, Jézusra és Máriára kérlek és könyörgök, segíts meg, hogy minden tisztátalanságtól menten, szeplőtelen elmével, tiszta szívvel, szűzi testtel mindig tökéletes tisztaságban szolgáljak Jézusnak és Máriának. Amen.” – „Szent József, a szentséges Szív tisztelőinek mintaképe és védője, könyörögj érettünk!”

Szombat. Szent József aggodalma és megnyugtatója az angyal által

Előgyakorlatok

1. Szemléld, amint az angyal az aggodalmakkal küszködő Szent Józsefet Jézus szűzi fogantatásáról felvilágosítja és ezekkel a szavakkal vigasztalja: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát; mert ami őbenne fogantatott, a Szentlélektől van. És fiat fog szülni, kit Jézusnak fogsz nevezni; mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” (Mt 1,20-21)

2. Kérd Istent, hogy az ő gondviselése iránt mindig nagyobb és nagyobb bizalommal teljél el és örömben és szenvedésben egyaránt az ő atyai keze vezetésére bízzad magad.

I. Szent József aggodalma

1. Szent József nemsokára a Szent Szűz eljegyzése után észrevette rajta a csodálatos elváltozást és mivel a megtestesülés titkát még nem ismerte, a leggyötrőbb aggodalmak szállották meg szívét. Egyrészt menyasszonya erényében nem mert kételkedni, szentsége ismeretes volt előtte, másrészt magyarázatot sem talált, mely megfejtette volna előtte a rejtélyt. Szűz Mária pedig hallgatott. Hallgatott alázatosságból, mert nem akarta még jegyesével sem tudatni, Isten különös intelme nélkül, azt a nagy dolgot, melyet benne a kEgyelem művelt. Nem szólott, habár előre látta Szent József fájdalmát és maga is érezte azt. Istenre bízta, hogy mikor látja jónak eloszlanni a kételyt jegyese szívében. Addig tűrt és imádkozott.

Mily csodálatraméltó Szűz Mária hallgatása! Csak egy szavába került volna felvilágosítani jegyesét, de nem tette meg. Alázatossága erre nem volt képes. És te hogyan cselekszel? Nem dicsekedel-e jótulajdonságaiddal, igaz vagy vélt tehetségeiddel, jótetteiddel, erényeiddel? Nem szeretsz-e beszélni a kegyelmekről, melyekkel esetleg imádságodban megáld az Isten? És ha igazságtalan gyanúba kerülsz véletlenül, nem sietsz-e azonnal elhárítani magadtól minden balvéleményt még akkor is, ha semmi jelentősebb kár sem származnék hallgatásodból? Szűz Mária nem így cselekedett, habár pusztán emberi okoskodással mérlegelve a dolgot, minden a mellett látszott szólani, hogy felvilágosítsa aggódó jegyesét. Iparkodjál őt némileg követni hősies alázatosságában.

2. Lásd azonban Istennek sajátos vezetőjét is, aki leghívebb szolgálóinak, akiket legjobban szeret, olykor a legnagyobb megpróbáltatásokat, szenvedéseket küldi. Nem kímélte meg ezektől szentséges Anyját és annak tiszta jegyesét sem. A leggyötrőbb lelki fájdalmakon kellett átmenniök, míg végre az angyal eloszlatta Szent József aggodalmát. Ne gondold tehát te se, hogy szenvedések nélkül élhetsz, hanem készülj azokra. Olykor épp azok részéről jön a szenvedés, akiktől legkevésbé vártad volna. Akkor nem szabad mondanod: Minden egyebet eltűrök, csak ezt nem! Szűz Mária sem tett így, Szent József sem. Mindenkinek az a kereszt tűnik fel legnehezebbnek, amelyet épp visel. De Isten egyedül tudja, hogy kinek mi felel meg, és miért engedi meg épp azt és nem amazt.

II. Szent József elhatározása

1. Ezek között az aggodalmak között Szent József arra az elhatározásra jutott, hogy Szűz Máriát csendben elbocsátja. Hírnevét kímélni akarta, maga is meg volt győződve ártatlanságáról, de mint igaz ember a törvénynek is eleget akart tenni. Kimondhatatlan fájdalommal szánta rá magát erre az elhatározásra. Mily gyöngéd Szent József eljárása menyasszonyával szemben! A házasságtörésre a halálbüntetés volt kiszabva. A férj a hűtlen asszonyt nyilvános

elbocsátólevéllel eltaszíthatta magától. Szent József mindebből semmit sem tesz meg. Oka az, hogy ő nem ítéli el Szűz Máriát, hanem lelke megfejthetetlen rejtély elé van állítva.

Mily óvatos Szent József, mily tartózkodó ítéletében, habár látszólag minden Szűz Mária ellen vall. Tanulságodra és okulásodra szolgál ez, miképp kell viselkedned még akkor is, ha felebarátod bűne látszólag kézzelfogható. Mindenekelőtt felebarátod hibájával nem is kell törődnöd, ha nem vagy előljárója. Ez számtalan esetben felment felebarátod hibájának minden kutatásától. Ha ilyenkor akarátod ellenére felkerekedik lelkedben a hajlam ítélni felebarátod fölött, ezzel a rövid szóval visszautasíthatod: Nem vagyok felebarátom bírója! Sok esetben, ha a hiba külsőleg nyilvánvaló is, felebarátod szándékát mégis mentheted, mert az legtöbbször ismeretlen előtted. Ha hivatalod magával hozza, hogy a mutatkozó hibákat megfeddened, büntetned kell, tartózkodjál minden keménységtől, szívtelenségtől. A szigor helyes lehet, de a keménység nem helyes. Főleg saját ügyedben, a személyes sérelmeknél, járd el nagylelkűen. Ez Krisztus szelleme és a keresztény lelkület követelménye.

2. Érezd át egyúttal Szűz Mária fájalmát is, aki sejtette Szent József tervét. Mily mélyeszes szenvedés hatotta át gyengéden érző szívét! Fájt elválni jegyesétől, akit bensőleg tisztelt és szeretett. Fájt, hogy csak valamiképp is megbotránkozta akaratlanul nemes lelkét. Ez vigasztaljon, ha netalán félreértések, igaztalan ítéletek, rágalmak fel akarják dúlni lelked egyensúlyát és keserűséggel töltik el szívedet. Üdvösségesek gyakran az ilyen lelki szenvedések, mert megtisztítják szívedet és elvonják az emberek rendetlen szeretetétől. Szűz Máriánál ugyan ez nem volt szükséges, de Isten nála is megengedte, hogy keresztülmenjen a szenvedésen, érdemének gyarapítására és a mi vigasztalásunkra. A családi kereszt is a szenvedések egyik faja. Ennek enyhítésére engedte meg Isten a családi keresztet a legszentebb jegyespárnál is, Szent Józsefnél és Szűz Máriánál.

III. Az angyal megjelenése

Isten gondviselése nem engedte meg, hogy az aggodalom és a gyanú végleg feldúlja a szent jegyespár békéjét és szétszakítsa a legszentebb köteléket közöttük, melyet Isten keze maga fűzött. Azért csodálatos módon közbelép. Angyalt küld, hogy felvilágosítsa Szent Józsefet a titokról, melyet még nem ismer. Valószínűleg ugyanaz az angyal volt, aki a Szent Szűznek is hírül hozta Isten szándékát, a megtestesülés titkának hírnöke, Gábor arkangyal. Éjjel megjelenik álmában Szent Józsefnek és ezeket a szavakat mondja: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát. Mert ami őbenne fogantatott, a Szentlélektől van. És fiat fog szülni, kit Jézusnak fogsz nevezni; mert ő szabadítja meg népét bűneitől.”

Hogyan változik meg egyszerre minden Szent József lelkében! Megszűnik az aggodalom és szent öröm szállja meg szívét. A gyanú helyett mély tisztelet foglal helyet lelkében; csak egy dolog bántja, hogy akaratlanul is kételkedett jegyesének szentségében. Másrészt érdemtelennek tartja magát, hogy ily áldott személynek jegyese legyen. Csak Szűz Mária szava hozza meg neki a végleges békét, mikor felemeli a lábaihoz boruló és bocsánatot kérő Szent Józsefet és tudatja vele, hogy szent frigyük Isten akarata szerint van és ő mindenben engedelmes hitvestársa akar lenni. Így váltotta fel a legmélyebb fájalmat a legbensőbb öröm. Ez Isten útja. A fájalmat az öröm, az örömet a fájdalom követi. Ebből a kettős fonálból van szöve a mi életünk is. Mindkettőnek arra kell szolgálnia, hogy szívünkben minél hamarabb és minél tökéletesebben megszülessék Krisztus, az Üdvözítő.

Az öröm, melyet Isten Szent Józsefnek juttatott az angyal megjelenése és felvilágosítása által, sokkal nagyobb volt annál, melyet akárcsak várhatott vagy remélhetett volna. Nemcsak hogy megszabadítja aggodalmától, töprengésétől, lelki küzdelmétől és visszaadja neki szentséges menyasszonyát, hanem tudomására is hozza, hogy ez a szűz, akit Isten neki szánt élettársul, az Isten Anyja maga, az áldott az asszonyok között, az ég jövőjének királynéja. Tudomására hozza éppen ezáltal azt is, hogy ő maga a Megváltónak nevelőatyja és a mennyei

Atya helyettese a földön, hogy a gyermek, nem ugyan a természet szerint, de a bensőséges természetfölötti kötelék által, mely őt a Szent Szűzhöz fűzi, egyúttal az ő gyermeke is, akivel szemben az apa szerepét kell betöltenie. Ő lesz Szűz Mária után valamennyi ember között az, aki legközelebb áll az emberré lett Igéhez. Mily édes érzés tölthette el Szent József szívét; elfeledtette vele minden előbbi fájdalmát! Így vigasztal az Isten. De hozzád is közel áll Jézus szentségi jelenlétével az Oltáriszentségben, látogatásával a szentáldozásban, közel áll különösen akkor, ha az oltár szolgálatára választott ki és kezedre bízta magát naponta. Azért mondd az Egyházzal: „Boldog férfiú vagy te, Boldogságos Szent József, mert neked megadatott, hogy Istent, kit sok király látni vágyott, de nem látott, hallani, de nem hallott, ne csak lássad és halljad, hanem hordozzad, megőleljed, ruházzad és őrizzed!” De gondolj egyúttal magadra is, hogy te vagy az a boldog ember, mert nemcsak kezedben hordozod, hanem szívedbe is fogadod a világ üdvösségét.

Imádság

„Jézusnak fogod őt nevezni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” Imádkozzál Szent Józsefhez, hogy az a boldogság töltse be a te szívedet is, melyet ő érzett, mikor az angyal ezeket a szavakat intézte hozzá. Kérd őt, hogy a te lelkedet is az a vágy fogja el az Üdvözítő eljövetele után, melyet ő tapasztalt, mikor megtudta, hogy már csak rövid idő és szemével látni fogja a Megváltót. Te pedig különös tekintettel légy ezekre a szavakra: „mert ő szabadítja meg népét bűneitől”. Ez rád nézve oly fontos és szükséges, mert szíved teli van még bűnnel, tökéletlenséggel és a világ hiúságával. Azért fejezd be imádságodat az Egyház könyörgésével: „Siess, Uram, kérünk, ne késlekedjél és mennyei hatalmad segítségét nyújtsd nekünk, hogy a te eljöveteled vigasztalásai felemeljék azokat, kik a te kegyességében bíznak. Mondja az Úr dicséretét szám és minden ember áldja az ő szent nevét. Gerjeszd fel, Uram, kérünk, hatalmadat és jöjj, hogy akik a te kegyességében bíznak, minden bajtól hamarabb megszabaduljanak.” (Az Egyház imádsága az ádventi kántorböjt szerdáján és péntekén.)

Ádvent negyedik hete – „Mane videbitis gloriam eius.” Holnap látni fogjátok dicsőségét.

Vasárnap. A világ vágyakozása az Üdvözítő után⁸

Előgyakorlatok

1. Halljad a világ sóhaját, melynek kifejezője Izaiás próféta: „Harmatozzatok, egek, onnan felülről és csepegjék a felhők az igazat; nyíljék meg a föld és teremje a szabadítót.” (Introitus ádv. 4. vas.)

2. Kérd Istent az Anyaszentegyházzal: „Gerjeszd fel, Uram, kérünk, hatalmadat, és jöjj; siess segítségünkre nagy erősséggel, s amit bűneink visszatartóztatnak, azt siettesse kegyelmed segítségével elnéző irgalmad.” (Egyházi ima ádvent 4. vasárnapján.)

I. Izrael népének vágya a Megváltó után

Olvasd áhítattal és elmélkedve a zsoltárok és próféták szavait, melyeket az Egyház is felvett ádventi szertartásaiba. Ezek feltárják előtted az igazak vágyakozását az Üdvözítő után. „Jöjj, ragyogtasd fel nekünk arcodat, Uram, ki a kerubok felett trónolsz, és szabadok leszünk.” (Vö. Zsolt 79) „Eredj fel magas hegyre, te, ki Sionnak jó hírt viszel; emeld fel szavadat, ne félj! Mondd Júda városainak: Íme, a ti Istenetek! Íme, az Úr Isten hatalommal jő, és karja uralkodásra kész; íme, vele jő jutalma, és előtte zsákmánya. Mint a pásztor, legelteti nyáját; karjával összegyűjti a bárányokat s ölébe emeli.” (Iz 40,9-11) „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat; nyíljék meg a föld és teremje a szabadítót.” (Iz 45,8)

Ezeknek a szavaknak hallatára gerjeszd föl magadban is mindig jobban a vágyat az Üdvözítő lelki eljövetele után szívedben. Ezt ugyan az ádventi időszak alatt már sokszor megtetted, de a vágnak napról-napra növekednie kell, hogy annál bőségesebben részesülj az Úr eljövetelének kegyelmeiben. Ez a vágy az Üdvözítő eljövetele után egyértelmű a vágygal lelki megtisztulásod és tökéletesedésed után. Egyértelmű a vágygal Krisztust mindig bensőbben megismerni, melegebben szeretni, hűségesebben követni. Egyértelmű a vágygal magadat akár szenvedés és önmegtágadás árán is hozzá mindig hasonlóbbá tenni. Egyértelmű a vágygal az Oltáriszentség után, akár lélekben, akár valóságban veszed magadhoz az Úr testét. Egyértelmű az Istennel való benső egyesülés és az ő akarataival való tökéletes megegyezés vágyával. Mindezek nélkül Krisztus nem születhetik meg szívedben. És ha még nem érzed magadban ezt a vágyat oly mértékben, amint szeretnéd, legalább a vágnak vágya legyen meg szívedben a Zsoltáros szava szerint: „Kívánja lelkem óhajtani igazságaidat.” (Zsolt 118) Végezz ezen a héten gyakran lelki áldozást és látogasd meg az Oltáriszentséget, imádkozzál kettőzött buzgalommal és áhítattal és járulj, ha lehet, többször a szentáldozáshoz,

II. A pogány világ előkészítése az Üdvözítő eljövetelére.

A pogány világban is élt még a paradicsomi ígélet emléke és Isten fokozatosan elkészítette a pogányokat a Megváltó eljövetelére. Részben a bűnök nagysága és sokasága fokozta bennük a vágyat a szabadító után; részben a zsidó népnek adott jövendölések, melyek köztük is ismertté

⁸ Ez az elmélkedés elmaradhat, ha az ádventi időszak nem tesz ki négy teljes hetet.

váltak, megerősítették reményüket az Üdvözítőben, akinek a hagyomány szerint jönnie kellett. A zsidó nép fogsága, a négy világbirodalom, a zsidók szétszóródása a pogányok közé a Krisztus előtti utolsó századokban, a római birodalom egysége és az ezáltal teremtett béke az utolsó évtizedben, a szibillák szava, mindez előkészítette a pogányokat és az egész világot a várva-várt Üdvözítő eljövételére. Círus, perzsa király, maga is előképe volt a Megváltónak.

„Így szól az Úr felkentemhez, Círushoz, kinek jobbát megfogtam, hogy színe előtt meghódoltassam a nemzeteket és megfutamítsam a királyokat, megnyissam előtte az ajtókat és a kapuk ne maradjanak zárva: Én előtted megyek, s a föld nagyjait megalázom; összetöröm az ércskapukat és összezúzom a vasreteszeket; és neked adom az elrejtett kincseket és a rejtkehelyek eldugott javait, hogy megtudjad: Én vagyok az Úr, ki neveden szólítalak, Izrael Istene. Szolgámért, Jákobért, és választottamért, Izraelért szólítottalak neveden és adtam dicső nevet neked, noha nem ismertél engem. Én vagyok az Úr, és senki más, rajtam kívül Isten nincsen! Felőveztelek, noha nem ismertél engem, hogy megtudják napkeleten és napnyugaton: Rajtam kívül nincsen más!” (Iz 45,1-6)

A Círusnak megjövendőlt győzelem és diadal pontos bekövetkeztéből minden nép megismerhette, hogy Izrael Istene az igaz Isten, és hogy a Megváltó el fog jönni, akinek Círus csak előképe volt.

Iparkodjál imádságod, áldozataid és alamizsnáid által a pogányok üdvösségét elősegíteni, akiknek az Üdvözítő ugyan meg lett ígérve és el is jött, de akik saját és mások bűnei következtében még mindig „a sötétségben és a halál árnyékában ülnek”. Adj hálát, hogy Isten téged ebből a sötétségből kiszólított és az ő „csodálatos világosságába hívott”. (1Pt 2,9) Azért kettőzött buzgósággal imádkozzál, hogy Izaiás szavai minden pogány népre nézve minél előbb beteljesedjenek: „A nép, mely sötétben járt, nagy fényességet lát; azok számára, kik a halál árnyékának országában laknak, világosság támad.” (Iz 9,2) Boldog lennél, ha téged magad hívna meg az Isten, hogy a pogányoknak ezt a világosságot meghozzad.

III. Milyen lesz a Megváltó és az ő országa?

Olvasd még a próféták következő szavait is, melyek a Megváltó személyét és országának dicsőségét festik le:

„Vessző kél majd Jessze törzsökéből, és virág nő ki gyökeréből. És rajta leszen majd az Úr lelke: a bölcsesség és az értelem lelke, a tanács és az erősség lelke, a tudás és a jámborság lelke, és eltölti őt az Úr félelmének lelke. Nem a szerint ítéld majd, amit a szem lát, és nem a szerint ítélsz, amit a fül hall, hanem igazságosan ítéld majd a szegények fölött, és méltányosan ítélsz a föld szelídeinek; megveri a földet szája vesszejével, és ajkának lehelletével megöli a gonoszt. Az igazságosság lesz derekának öve, s a hűség csipőjének kötője.” (Iz 11,1-5)

„És leszen: Az utolsó időkben az Úr házának hegye szilárdan áll majd a hegyek tetején, és magasabb lesz a halmoknál; hozzátódnak mind a nemzetek, és odamegyen számos nép, és így szólnak: Rajta! Menjünk fel az Úr hegyére, és Jákob Istenének házához, hogy megtanítson minket utaira, és ösvényein járjunk, mert a Sionról jó a tanítás, és Jeruzsálemből az Úr igéje. És ő tesz majd ítéletet a nemzetek között, és szolgáltat igazságot számos népnek; és ők kardjaikat ekevasakká olvasztják, és lándzsáikat sarlókká. Nemzet nemzet ellen nem emel kardot, és nem tanul többé hadviselést. Jákob háza, jöjjetek, és járjunk az Úr világosságában!” (Iz 2,2-5)

Mindezek a maguk teljességében az Üdvözítőnek csak égi birodalmában valósulnak meg, de részben már földi országában is. Azért irányuljon vágyunk állandóan a mennyországra, de el ne feledjük, hogy ez a vágy, ha igazi, megfelelő életet követel tőlünk a földön. „Ki mehet az Úr hegyére? Ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta.” (Ps. 23. Grad. kántorböjti szerdán) A próféta szavai, melyek Krisztus személyét leírják, felszólítanak bennünket, hogy az ő képét minél tökéletesebben alakítsuk ki magunkban. Legyünk földi országának, az Anyaszentegyháznak, hű alattvalói életünkben, hogy mennyei országának

részesei lehessünk a halál után. Tekintsünk Krisztus földi országának dicsőségére és legyünk állhatatosak szolgálatában. Se anyagi előnyök, se állás, se házasság, se emberi gyengeségek szemlélése meg ne ingassa hűségünket, hogy tőle elpártoljunk. Mert aki Krisztus földi országától elpártol, az elveszíti a mennyországot is. Idézzük vissza emlékezetünkbe azt, amit Szent Ignác mond, amikor Krisztus országáról beszél. Iparkodjunk az ő országának, uralmának terjesztésében magunkban és másokban nemcsak hűségesek lenni, hanem magunkat ki is tüntetni.

Ebbeli vágyunkat, hogy Krisztust tökéletesen kövessük földi életében, fejezzük ki az

imádságban,

melyet hozzá intézünk, kérve kegyelmét, hogy bennünket legmeghittebb barátai és leghűségesebb követői közé felvenni kegyeskedjék, azok közé, akik országának terjesztésében kitűnni vágnak. Ezt kérjük a Boldogságos Szűz Mária közvetítése által.

Hétfő. Szűz Mária látogatása Erzsébetnél

Előgyakorlatok

1. Az angyali üzenet után Szűz Mária sietve felkeresi rokonát, Erzsébetet, és ez köszöntésénél megtelik a Szentlélekkel, felismeri benne az Isten anyját és mély alázattal hódol neki. Szűz Mária pedig három hónapig nála marad. (Lk 1,39-56)
2. Szemléld Szűz Máriát, amint Erzsébetet köszönti.
3. Kérd Istent, hogy Szűz Mária által te is megteljél Szentlélekkel.

I. Szűz Mária felkeresi Erzsébetet és köszönti

1. A Szentlélek és a szeretet indította Szűz Máriát arra, hogy a hosszú utat Názáretből Judeába megtegye. Istennek nagy tervei voltak ezzel az úttal, de Szűz Mária alázatosságában csak arra gondol, hogy szolgálatokat teljesítsen Erzsébetnek. Érezte a Szentlélek sugallatát és követte. Követte gyorsan, követte hűségesen, követte kitartással. „Sietve ment a hegyek közé” – jegyzi meg róla az evangélista, hogy jelezze a készséget, mellyel Isten sugallatát követte. Az út fáradalmas volt, az idő kedvezőtlen. Mindez nem akadályozza, hogy az isteni ösztönzésnek és szeretetének eleget tegyen. – Számodra Isten akarata leginkább az engedelmesség útján, Isten parancsaiban, a rendi szabályokban vagy előjáróid rendelkezéseiben nyilvánul meg. Hogyan követed ezeket? Gyors, készséges, kitartó-e engedelmisséged még akkor is, ha Isten parancsa, a szabály, az előjáró rendelkezése nehezet, fáradtságot, megalázót kíván tőled? Épülj Szűz Mária engedelmes készségén és javítsd meg, ami javítanivalót találsz magadban.

2. Szűz Mária szeme előtt főleg a szeretet lebegett Erzsébet iránt, akinek szolgálatára indult el hazuról. Istennek nagy tervei el voltak rejtve előtte. Azért köszönti először Erzsébetet. Nem arra néz, mit művelt benne Isten kegyelme, csak azt tekinti, hogy Erzsébet az idősebb. – Vajon te is így cselekszel-e hasonló körülmények között? Másnak kiválóságait tekinted-e és elvonod tekintetedet saját magadról? Avagy önmagad csodálatába merülsz-e és lekicsinyled felebarátodat? „Aki közületek nagyobb akar lenni, mondja az Üdvözítő, legyen a ti cselédetek, és aki első akar lenni köztetek, az lesz a ti szolgátok.” (Mt 20,26.27) Erre int Szent Ignác szabályaiban, mikor mondja: „Mindenben törekedjünk és kívánjuk az elsőbbséget másoknak juttatni, mindenkit lélekben magunknál magasabbnak tartunk és külsőleg is mindenkinek állása szerint egyszerűséggel és szerénységgel tiszteletet tanúsítunk.” Ugyanerre int Szent Pál is, mikor mondja: „Előzzétek meg egymást tisztelettel.” (Vö. Róm 12,10) Minden rátartósság ellensége a szívbeli alázatosságnak. Szűz Mária ilyent nem ismert, pedig ő volt az „áldott az asszonyok között”.

3. Tekintsd Szűz Máriát útján mint élő szentségtartót. Benne, szíve alatt nyugszik maga az Isten. Ő igazán „lelki tiszta edénye” az istenségnek, ő az „aranyház”, a tiszta „elefántcsonttorony”, mert mindezek a címek élő szentségtartóként állítják őt lelkünk elé. Szemléld az áhítatot, az összeszedettséget, mely arcán előmlik; szemléld a túlvilági szentséget, mely szeméből kisugárzik; szemléld járásának, mozdulatainak szerénységét, illedelmes voltát, elragadó báját. Így térj vissza te is mindig az áldozópadtól, mikor magadhoz vetted Istenednek testét. Mennyire nem fér meg ezzel a szerénységgel és tisztelettel, ha áldozás után csak rohansz ki a templomból minden hálaadás nélkül, vagy kíváncsian ide-oda tekintgatsz a padban; vagy szerénytelen öltözékben jelensz meg az Úr asztalánál. Ha pedig áldozópap vagy, ne feledd el, hogy mise után még benned van az Úr teste. Christophorus vagy, Krisztust hordod magadban. Azért hálaadásod is megfelelő legyen e nagy titok méltóságának.

II. Erzsébet megtelik Szentlélekkel és felismeri Isten anyját

Szűz Mária, az élő szentségtartó, köszönti Erzsébetet. A benne rejtőző Üdvözítő ebben a pillanatban maga is köszönti előfutárát Erzsébet méhében és megtisztítja őt az áteredő bűntől. Keresztelő Szent János felismeri a Megváltó közelségét, megérzi jelenlétét s felujjong anyja méhében; ez pedig szintén megtelik Szentlélekkel és ezekben a szavakban tör ki: „Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse!” (Lk 1,42) Tekintsd ebben a titokban Jézus csodálatos buzgalmát, aki megragadja a legelső alkalmat arra, hogy megváltói, üdvözítói tevékenységét megkezdjé. Szent János megszentelése üdvözítói ténykedésének első tárgya. Csodáld Jézus működésének módját. Ő az, aki kegyelmeket oszt és megtisztít, bár el van rejtve édesanyja méhében. Így tesz most is, mikor az oltár szekrényében elrejtve, kegyelmeinek sugarait szétküldi az egész világba, kiárasztja főleg azokra, akik hozzá hitben és áhítattal közelednek, őt meglátogatják magányában, elrejttségében. – Jézus hat és működik, mikor megszenteli előfutárát, de Szűz Mária által és az ő közvetítésével osztja kegyelmeit. Szűz Mária hozta Jézust Erzsébet házába és Jézus az ő köszöntéséhez köti kegyelmeinek hatását. Ismerd fel ebben a titokban újból azt a törvényt, melyet Isten felállított a kegyelem rendjében, hogy adományainak közvetítője és kiosztója mindig Szűz Mária legyen.

A gyermek Szent János megszentülése kihat anyjára, Erzsébetre. Ő is megtelik Szentlélekkel. Felismeri a titkot, mely végbement a szüzek legszentebbikében, és mély hódolattal, a legnagyobb alázattal üdvözli benne Isten anyját: „Áldott vagy a te asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse. De hogyan jutok én ahhoz, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? Mert íme, amint fülembé hangzott köszöntésed szava, örömtől repese a magzat méhemben.” (Lk 1,42-44) És hozzáteszi: „Boldog vagy te, ki hittél, mert beteljesedik az, amit mondott neked az Úr.” (Uo. 45) A hit alapja minden további kegyelemnek, melyet Istentől várhatunk; minél elevenebb hitünk, annál bőségesebb kegyelmeket remélhetünk tőle. Hit nélkül nincs remény, nincs szeretet; eleven hit nélkül az erények gyakorlása lanya és erőtlen. Vizsgáld meg magadat, él-e benned a hit, a hit vezérel-e minden vágyadban, elhatározásodban, egész gondolkodásmódodban, világfelfogásodban, hivatásodban. Nem élsz-e csak természetes, tisztán emberi életet? Főleg most ádventben éleszd fel magadban a hit szellemét.

Halljad Szűz Mária válaszát Erzsébet köszöntésére: „Magasztalja az én lelkem az Urat, és örvendez az én szívem megváltó Istenem felett.” (Lk 1,46.47) Ezekhez a szavakhoz Boldog Grignon Lajos hozzáfűzi: „Nem gondolhatsz soha Szűz Máriára a nélkül, hogy Szűz Mária te helyetted ne gondoljon Istenre; nem dicsérheted, nem tisztelheted soha Szűz Máriát a nélkül, hogy ő Istent ne dicsérné és tisztelné. Szűz Mária Isten visszhangja, aki nem mond és nem ismétel mást, mint csak Istent. Ha te Szűz Máriát mondasz, ő Istent mond. Szent Erzsébet dicsérte Szűz Máriát és boldognak nevezte azért, mert hitt; Szűz Mária pedig, Isten hűséges visszhangja, megszólaltatja énekét: Magasztalja az én lelkem az Urat. Amit Szűz Mária ezzel az alkalommal tett, azt teszi ő mindennap; ha őt dicsérjük, szeretjük, tiszteljük, ha neki felajánlunk valamit, Istent dicsérjük, szeretjük, magasztaljuk, tehát Szűz Mária által és Szűz Máriában adományunkat Istennek juttatjuk.”

III. Szűz Mária három hónapig marad Erzsébetnél

A szeretet ösztönözte Szűz Máriát arra, hogy felkeresse rokonát; a szeretet tartotta őt vissza Erzsébet házában. Mintegy három hónapig időzött nála. Ezalatt mindenben szolgálatára volt és jelenlétével megszentelte a házat, hiszen Jézust hordta szíve alatt. Erzsébet háza hasonlított a templomhoz, melyben az Oltáriszentséget őrzik. Amit Jézus Szűz Mária által megkezdett előfutárának lelkében építeni, azt most három hónapon át folytatta és betetőzte. Mily benső társalgás folyt le Jézus és Szent János között láthatatlanul! Mert könnyen elhithetjük, hogy Szent János, aki megérezte Jézus közeledtét, tudatában volt az ő otlétének is. És mily istenes társalgás

folyt le a két boldog anya között, kiknek mindegyike ismerte a csodákat, melyeket Isten bennük művelt!

Leginkább csodálatos azonban Szűz Mária alázatossága. Mint Istennek anyja nem tartja méltóságán alul valónak Erzsébetnek a házban segédkezni mindenben. Már előre megértette vele isteni gyermeke azt, amit később ő maga mint gyermek és ifjú tett Názáretben és amit tett az utolsó vacsorán, mikor tanítványai lábát mosta. Kövesd égi anyádnak és isteni példaképednek alázatos szeretetét. Ez teszi kedvessé lelkedet előttük és képessé arra, hogy áldásukat mindig nagyobb és nagyobb mértékben magadba fogadjad. „Aki első akar lenni köztetek, az lesz a ti szolgátok.” (Mt 20,27)

Szűz Mária pedig, még mielőtt Keresztelő Szent János megszületett volna, visszatért házába Názáretbe. (Lk 1,56)

Imádság

Imádd Jézust hittel és alázattal Szűz Máriában és kérd őt, hogy szentséges Anyja által téged is megszenteljen és minden erényre képessé tegyen. Imádd őt hasonlóképpen az Oltáriszentségben is és mondd befejezésül: „Ó Jézus, aki élsz Szűz Máriában, jöjj és élj mibennünk szentséged szellemében, erősséged teljességében, erényeid igazságában, utaid tökéletességében, titkaid egységében és uralkodjál szellemed erejével minden ellenséges hatalom fölött Atyád dicsőségére. Amen.”

Kedd. Szűz Mária hálaéneke⁹

Előgyakorlatok

1. Képzeld el magad előtt a Boldogságos Szüzet, amint hálaénekét zengi.
2. Kérd a kegyelmet, hogy ennek a hálaéneknek mindenegyes szavát bensőleg megértsed és szívedben átérezzed.

I. Szűz Mária hálaénekének szépsége és ereje

Erre a tárgyra nézve megjegyzi Boldog Grignon Lajos: „Ez az egyedüli imádság, az egyedüli mű, melyet a Szent Szűz szerzett vagy jobban mondva, melyet Jézus szerzett benne, mert ő szólott a Szűz szája által. Ez a legnagyobb dicsőítő áldozat, melyet Istennek a kegyelem rendjében pusztá teremtés bemutatott. Ez egyrészt a legalázatosabb és a leghálateltebb, másrészt a legmagasztosabb és a legfőnségesebb valamennyi hálaének között: oly nagy és rejtett titkokat zár magába, hogy még az angyalok sem ismerik meg. Gerzon, aki oly jámbor és bölcs tanító volt, miután életének jórészét arra fordította, hogy a legnehezebb tárgyokról munkákat írt, teli tudással és jámborsággal, mégis élete végén csak reszketve fogott hozzá a Magnificat magyarázatához, hogy ezzel munkáit megkoronázza. Többek közt azt mondja, hogy a Szent Szűz maga is gyakran imádkozta, különösen hálaadásképpen a szentáldozás után. A tudós Benzonius állítja, hogy a gonoszlelkek rettegnek és futásnak erednek, mikor ezeket a szavakat hallják: Hatalmas dolgokat művelt karja erejével, szétszórta a szívük terveiben kevélykedőket... azért mondja Szent Ambrus: Legyen mindegyikünkben Szűz Mária lelke, hogy magasztalja az Urat; legyen mindegyikünkben Szűz Mária szelleme, hogy örvendezzen Istenben.”

Ily lelki előkészülettel kezdjük meg mi is elmélkedésünket Szűz Mária hálaénekéről, ily lelki előkészülettel imádkozzuk azt, valahányszor elmondjuk, főleg naponta vecsernyekor az egyházi szolozsmában.

II. Szűz Mária hálaénekének tartalma

1. „Magasztalja az én lelkem az Urat”: ez életem célja és örök boldogságom; mert ő az én teremtőm, létem, szentségem és kiválasztásom forrása, ő atyám, jótevőm, Istenem, mindenem.
2. „És örvendez az én szívem megváltó Istenem felett”: örömöm tárgya Isten és nem a világ; mert csak az öröm Istenben tiszta, önzetlen, boldogító és múlhatatlan; a világ öröme pedig mulandó, önző, tisztátalan és nem képes betölteni az ember szívét. örvend lelkem Istenemben, mert ő üdvözít engem és betölti lelkemet minden jóval.
3. „Mert rátekintett szolgálója kicsinységére”: Szűz Mária nagyságával csak alázatossága mérhető össze, azért választotta őt ki Isten minden teremtmény közül és felmagasztalta őt minden teremtmény fölé, úgy, hogy „mostantól boldognak hirdet engem minden nemzedék”. Tekints a jövőbe, tekints az örökkévalóságba: ég és föld boldognak hirdeti őt és a pokol reszket nevének hallatára. Légy te is az ő tisztelője, légy kiváló szolgálója, légy szeretetének rabja. De tégy meg mindent, hogy téged is egykor boldognak nevezhessenek az egész örökkévalóságon át.
4. „Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve”: gondolj vissza Szűz Mária kiválasztására és kiváltságaira. Tizenkét csillag övezi koszorúként fejét, kiváltságainak jelképe gyanánt. Részben már földi életében ékesítették őt, részben mennybe való

⁹ Ez az elmélkedés elmaradhat, ha az ádventi időszak nem tesz ki négy teljes hetet. A jelen elmélkedés ez esetben a megelőzőhöz is kapcsolható.

felvétele után jutottak neki osztályrészül; mindezeknek alapja kiválasztása volt az istenanyai méltóságra; ez az a nagy dolog, melyet neki cselekedett a Hatalmas. De veled is nagy dolgot művelt az Isten. Nagy tetteinek emlékoszlopai a teremtés, megváltás, a kiválasztás, a hivatás, a kitartás a jóban, esetleg megtérés és a különleges kegyelemadományok, melyeket magad ismeresz egyedül. És atyai bőkezűsége még sokkal többet akar juttatni, hacsak hűséges vagy az előbbieket felhasználásában és állhatatosan és alázattal könyörögsz. A mennyországban tartja fenn számodra jótéteményeinek legjavát.

5. „És irgalma nemzedékről-nemzedékre azokon van, akik őt félik”: ez Isten nagy tetteinek igazi forrása, az ő irgalmassága. Istennek semmilyen más tulajdonságát sem emeli ki annyira a Szentírás, mint irgalmasságát. „Az Úr minden útja irgalom és igazság”, „Uram, nagy a te irgalmad”, és „tele van a föld irgalmaddal”. (Zsolt 24,10; 118,156.64; 32,5) Nem érdemünk, hanem az ő mindent megelőző irgalma, forrása minden jónak: „Nem azon múlik, aki akar vagy aki törtet, hanem a könyörülő Istenen.” (Róm 9,16) Ezt az ő nagy irgalmasságát azoknak mutatja meg, akik őt félik és félve szeretik. „Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmadat és üdvösségedet add nekünk.”

6. „Hatalmas dolgokat művelt karja erejével, szétszórta a szívük terveiben kevélykedőket”: Szűz Mária lelke előtt áll Izrael népének egész története. Ott áll szeme előtt a választott nép megmenekülése Egyiptom rabságából, melyről oly fönségesen zeng a 135. zsoltár: „Áldjátok az Urat, ki megverte elsőszülötteiben Egyiptomot és kivezette közülük Izraelt hatalmas kézzel és felemelt karral, ki kettéhasította a Vörös-tengert s átvitte Izraelt a közepén.” Ez előképe volt az egész emberiség megváltásának, mely Jézus megtestesülésével veszi kezdetét. De nemcsak a szabadulás Egyiptomból, a zsidó nép egész vezetése és felszabadítása számtalan ellenség kezéből, mindez magasztalja Isten hatalmát és karjának erősségét, de jelképezi is egyúttal az emberi nem felszabadulását sátán és bűn uralma alól. Erre gondol most Szűz Mária, és talán megelevenül lelkében Izaiás szava: „Kelj fel, kelj fel, öltözzél erőbe, Úrnak karja! Kelj fel, mint a hajdankor napjaiban, a régmúlt nemzedékek idejében. Vajon nem te verted-e meg a kevélyt, nem te sebezted-e meg a sárkányt?” (Iz 51,9)

7. „Hatalmasokat levett a trónról és kicsinyeket felemelt”: már a teremtés hajnalán letaszította az égből a büszke angyalokat és helyüket az emberi nem szentjeivel és üdvözlőjeivel tölti be. Légy azon, hogy alázatosságod által te is közéjük kerülj. Eltaszította az emberi nem büszke fejait, Ádámot és Évát, akik hasonlók akartak lenni Istenhez, és felmagasztalta az alázatos Szüzet és az ő méhének áldott gyümölcsét, aki „szolgai alakot vévén föl, hasonlóvá lett az emberekhez... megalázta magát, engedelmes lett a halálig, és pedig a halálig a keresztfán. Ezért az Isten is igen felmagasztalta őt és oly nevet adott neki, mely minden más név fölött van.” (Fil 2,7-9) Az alázatos Szüzet pedig boldognak hirdeti minden nemzedék. Leverte Isten a büszke Góliátot és felmagasztalta az őbenne bízó Dávidot. Leverte Fáraót és megszabadította Mózeset. Leverte Antiochust és felemelte a Makkabeusokat. Így lesz ez tovább is, de főleg az ítélet napján: „Mert mindaz, aki magát fölmagasztalja, megaláztatik, és aki magát megalázza, fölmagasztaltatik.” (Lk 14,11 – vö. Zsolt 28; Zsolt 36; Iz 2,11-17)

8. „Éhezőket betöltött jókkal és üresen bocsátott el gazdagokat”: az éhezők azok, akik Istent keresik őszinte szívvel, akikről Krisztus mondja: „Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot, mert ők kielégítést nyernek” (Mt 5,6) és a Zsoltáros: „Gazdagok nyomorba juthatnak és éhezhetnek, de akik az Urat keresik, semmi jót sem nélkülöznek.” (Zsolt 33,11) Ezekről a gazdagokról, a világ öntelt bölcseiről és a földi javakba elmerülő hatalmasokról, akik mitsem törődnek az égiekkel, mondja Krisztus, hogy „elrejtetted ezeket a bölcsektől és okosaktól és kinyilatkoztattad a kisdedeknek”. (Mt 11,25)

9. „Felkarolta Izraelt, az ő szolgáját, megemlékezvén irgalmasságáról, amint szólott vala atyáinknak, Ábrahámnak és ivadéknak mindörökre”: ezek közé az alázatosak és éhezők közé tartozott bizonyos értelemben Izrael népe, melyet idegen hatalom elnyomva tartott, mely kicsiny és megvetett volt a föld népei között és csak a Megváltóban bízott. Igaz, hogy később nem

ismerte föl reménységét és elpártolt üdvösségétől; de az igazak lelke, főleg Szűz Mária szíve, őszinte vágyakozással reméltek benne. Ezek miatt és megemlékezvén irgalmasságának ígéreteiről, a szövetségről, melyet népével kötött, karolja fel és veszi oltalmába Isten Izraelt és benne az egész világot. Oltalmába veszi az Egyházat is. Ez hasonló a mustármaghoz, mely kisebb ugyan minden magnál, de mikor felnő, nagyobb minden növénynél és fává lesz, úgy hogy az ég madarai eljönnek és ágain laknak. (Mt 13,31.32) Azért mondja Jézus is: „Ne félj, te kisdéd nyáj! mert tetszett a ti Atyátnak, hogy nektek adja az országot.” (Lk 11,32)

Imádság

Minden kereszténynek kötelessége a Megváltó érzéseit magáévá tenni, hogy benne Krisztus lelkileg megszülessék. Ily értelemben mindenki magáévá teheti a Boldogságos Szűzanya érzelmeit is, melyeket magasztaló énekében kifejezett. (Tárkányi) Imádkozd el Szűz Mária érzéseivel eltelve a Magnificat-ot.

Szerda. Szűz Mária vágyakozása

Előgyakorlatok

1. Állítsd lelked elé a Boldogságos Szent Szűz képét, amint vágyakozással teli szívvel imádkozik: „Siess, ne késlekedjél, jöjj és mutasd meg arcodat!”
2. Kérd Istent, hogy a te szívedet is mindig nagyobb és nagyobb vágy töltse be Jézus lelki eljövetele után.

I. Szűz Mária vágyakozásának első oka

A Boldogságos Szent Szűz kimondhatatlan vágyakozással várta fiának születését. Ha vágyakozása már a megtestesülés előtt olyan nagy volt, úgy ez a vágy mérhetetlenül növekedett, amióta szíve alatt hordotta isteni magzatát. Ez a vágy napról-napra fokozódott és az Úr Jézus születése előtt oly fokot ért el, hogy méltán feltehetjük, hogy természetfölötti segítségre volt szüksége Isten részéről, nehogy lelkének vágyakozása testi életének véget vessen. Mert ha már némely szent mint egy szeretetből és vágyakozásból Isten után meghalt, akkor ennek a vágnak Szűz Máriában még sokkal nagyobbak kellett lennie.

Szűz Mária vágyakozásának természetes és természetfölötti oka volt. Vágyakozásának első oka az anya és a nő természetében rejtett. Szűz Mária a legnemesebb és legmagasztosabb értelemben anya volt: Ő szűzi anya volt, és így még sokkal bensőségesebb kapocs kötötte őt magzatához, mint bármely más anyát. Szíve egészen tiszta volt, emberi természete a legtökéletesebb; azért minden nemes érzés és vágy is a legtökéletesebb mértékben megvolt benne. Ez magyarázza meg nekünk részben vágyakozásának hevét gyermekének születése után.

Mibennünk is rejlenek természetes hajlamok és vágyak, melyek szépek és nemesek. Olykor csak szunnyadnak lelkünkben, de fel kell azokat ébreszteni, hogy tudatosakká és erőteljesebbé, tetterősekké váljanak. Ilyen vágy a tökéletesedési vágy is, elsősorban a vágy a lelki tökéletesség után. Szent Tamás azt állítja, hogy minden ember természeténél fogva hajlik a jó felé. És ez igaz is. Csak tudatosá kell tenni és ápolni ezt a hajlamot, nehogy a másik hajlam, – amelyről a Szentírás mondja, hogy az ember a rosszra hajlik ifjúságától fogva – amelynek székhelye nem a lélek igazi természete, hanem az alsó ember, nehogy ez a másik hajlam felülkerekedjék és elnyomja az elsőt. Lelkünk tökéletessége mintegy lelkünk szülöttje. Azért hasonló vágnak kell betöltenie lelkünket a tökéletesség után, mint aminő az a vágy, amellyel az édesanya vágyódik gyermekének születése után, mint aminő volt a vágy Szűz Mária szívében Jézus után. Sokak véleménye szerint Szűz Mária imádsága és vágyakozása megrövidítette azt az időt, melyet Isten eredetileg meghatározott a Megváltó eljöveteleig. Így a mi vágyakozásunk és imádságunk is siettetheti Isten kegyelmeit, hogy előbb érjük el lelki tökéletességünket. A lelki élet mesterei azt mondják, hogy előmenetelünk nagyrészt ettől a vágytól függ, és ezzel kezdik is tárgyalásaikat, mikor a tökéletességre vezető utat mutatják meg nekünk.

II. Szűz Mária vágyakozásának második oka

Szűz Mária azonban nemcsak mint anya vágyakozott a Megváltó után, hanem mint az emberi nemnek képviselője is a legtökéletesebb értelemben. Senki jobban nem érezte a bűn súlyát, mely az emberi nemre ránehezedett, mint ő. Mert senki jobban nem ismerte a megbántott Isten tökéletességeit, nagyságát, szépségét, szeretetreméltó voltát. Nála jobban senki sem értette meg azt a végtelen szerencsétlenséget és lelki nyomort, melybe a bűn az embert taszította. De senki jobban nem is szerette az embereket, mint saját vérrokonait, testvéreit, kikkel ugyanaz a

természet fűzte őt egybe, mint épp Szűz Mária. Azért leírhatatlan vágy töltötte be szívét annak eljövetele, születése után, aki eltörli az emberiség vétkét és helyreállítja Isten dicsőségét.

Hasonló vágnak kellene betöltenie minden ember lelkét a világ és mindenegyes ember üdvössége és Isten nevének dicsősége után. „Parancsokat adott nekik, kinek-kinek társára nézve.” (Sir 13,12) A buzgóság Isten dicsősége és a házbelieliek lelkiüdvé iránt kell hogy betöltse mindenekelőtt a családokat és főleg a szülőket, elsősorban a családapákat. A buzgóság Isten dicsősége és alattvalóik lelkiüdvé iránt kell, hogy betöltse az államok, a községek, az egyesületek és szervezetek vezetőit, kormányzóit. A buzgóság Isten dicsősége és a nép lelkiüdvé iránt kell, hogy betöltse azok lelkét, akik a nép képviselőiben irányítják az ország vagy a község sorsát. Ennek a buzgóságnak kell élnie főleg az Egyház szolgálataiban, kiknek sajátos hivatása és feladata Isten országának terjesztése és a lelkek üdvösségének gondozása. Kell hogy éljen ez a buzgóság minden keresztény lélekben, mert senki sem lehet közömbös Isten és a lelkek érdekével szemben.

Azért imádkozunk, áldozunk és vezekelnünk kell, szóval és tettel elő kell segítenünk mindazt, ami Isten dicsőségére, az Egyház terjedésére és a lelkek javára szolgál. Mennyit áldozunk az élvezetnek és kedvteléseinknek! Mennyit áldoznak olykor tévhitűek saját téves vallásuk terjesztésére és hitsorsosaiknak fenntartására! És mi mit teszünk? Álljanak lelkünk előtt a mérhetetlen sivatagok és őserdők, a nagyvárosok és gyártelepek, a másvallásúak vidékein és országaiban szétszórt katolikusok mindazzal a feneketlen lelki-testi nyomorral, mely kísérelje a pogányságnak, a hitelenségnek, az elszigeteltségnek, a bűnre vezető közeli alkalomnak, a lelkipásztortól való elhagyatottságnak! Itt nem segíthet a pénz egyedül, itt a személyes áldozatnak kell érvényesülnie. Szülők, ne tartsátok vissza gyermekeiteket, ha Isten hívja őket a lelkek szolgálatára! Ifjak, ne öljétek ki lelketekből a hivatás csíráját, melyet Isten fektetett szívetekbe kora gyermekkortotoktól fogva! Nincs magasabb dolog a világon, mint Istennel közreműködni a lelkek üdvözítésén.

III. Szűz Mária vágyakozásának harmadik oka

Végre Szűz Mária Jézusban, akit a világra volt hozandó, magát Istent szemlélte; saját teremtményét, legnagyobb jótevőjét, lelkének megváltóját és üdvözítőjét ismerte föl benne, azt, akinek ő is mindent köszönhetett a természet és a kegyelem rendjében, azt, aki őt előre megóvta az áteredő bűn minden szennyétől és elhalmozta kegyelmekkel, kiváltságokkal, aki őt kiválasztotta különös és végtelen szeretettel, hogy édesanyja legyen, akinek szájából mintegy hallani véli: Nem te választottál ki engem, hanem én választottalak ki téged, hogy szülöm és édesanyám légy! Ezt látja Szűz Mária a gyermekben, akit világra akar hozni, és ezért eped szíve, várva a pillanatot, amikor emberi alakban szemlélheti Urát, Istent, Üdvözítőjét, Boldogságát. És ez az ő gyermeke lesz! Ki fogja föl ennek a gondolatnak minden gyönyörűségét? Istent látni mint saját gyermekét, teremtményét imádván átölelni, mint méhének magzatát. Üdvözítőjét táplálni saját tiszta testével, ez az öröme tetőpontja, melyre Isten leereszkedő jósága teremtett lényt fölemelhet. Azért vágyakozott Szűz Mária oly epedő vágygal a pillanat után, melyben először lesz része ebben az örömben és saját szolgálataival meghálálhatja azt, amit eddig csak szívének érzéseivel köszönhetett meg.

Így kell vágyódnia a papnak is, mielőtt miséz, a pillanat után, melyben kezében tarthatja Istent és Megváltóját. Mily vágygal kell készülnie első szentmiséjének bemutatására annak, akit az oltár szolgálatára szemelt ki Isten leereszkedő irgalmassága! „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” (Jn 15,16) Az a pap, aki megérti, hogy mi a szentmise, nem fog egy napot sem elmulasztani, hogy ne misézzék. Nem fogja elmulasztani azért, mert vágyódik Urát kezébe venni és szívébe fogadni. Nem fogja elmulasztani azért sem, mert vágyódik a Megváltóval megajándékozni a világot, hiszen minden szentmise számtalan új kegyelmet jelent nemcsak a pap, hanem az egész világ számára is. Ezt csak az utolsó ítélet fogja

a maga teljességében megmutatni. De a hívő is vágyódní fog a gyakrabbi, ha lehetséges, a mindennapi szentáldozás után. Vágyódní fog Üdvözítójét nemcsak egyszer az évben, hanem többször is, havonta is, hetente vagy naponta szívébe fogadni. Valamennyi embert pedig be kell töltenie a vágnak, hogy lelkileg megszülessék benne az Üdvözítő, megszülessék kegyelmével, szellemével, jelenlétének édes közelségével. Kegyelmével születik meg bennünk az Üdvözítő, ha a megszentelő kegyelmet önti lelkünkbe vagy azt növeli. Szellemével születik, ha az ő erényeivel ékesíti föl szívünket, ha az ő gondolatai, az ő szándékai és érzelmei hatják át bensőnkét. Jelenlétével születik, ha közelségének édességét érezteti velünk.

Imádság

Imádkozd áhítattal a karácsony előtti nyolcad esti antifonáit:

„Ó Bölcsesség, mely a Magasságbelinek szájából kiindultál és az egyik végtől a másikig hatsz, erősséggel és szelídséggel rendezel el mindent: jöjj és taníts meg az okosság útjára.

Ó Adonái és Izrael házának Vezére, aki Mózesnek a csipkebokor tüzes lángjában megjelentél és Sina hegyén törvényt adtál neki: jöjj, nyújtsd ki karodat és válts meg minket.

Ó Jessze gyökere, mely ott állsz, mint a népek jele, melynek láttára a királyok betartják szájukat, akit a népek imádnak: jöjj és szabadíts meg, ne késlekedj többé.

Ó Dávid kulcsa és Izrael házának jogara, ki felnyitsz és nincs aki bezárjon, bezársz és nincs aki felnyisson: jöjj és vezesd ki a fogság házából a foglyot, aki a sötétségben és a halál árnyékában ül.

Ó fölkelő sugár, az örök világosság fénye és az igazság napja: jöjj és világosítsd meg azokat, akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek.

Ó királya és vágyakozása a népeknek, szegletkő, aki egyé teszed a kettőt: jöjj és mentsd meg az embert, akit az agyagból alkottál.

Ó Emmánuel, királyunk és törvényhozónk, a népek váraozása és Üdvözítője: jöjj és üdvözíts minket, mi Urunk és Istenünk.” Amen.

Csütörtök. Szűz Mária előkészülete Jézus születésére¹⁰

Előgyakorlatok

1. Állítsd lelked elé ismét a Boldogságos Szent Szűz képét, amint buzgó imádsággal és a legmagasztosabb erények gyakorlásával készül Jézus születésére.
2. Kérd Istent, hogy a legközelebbi előkészületet karácsony ünnepére buzgón végezd.

I. Szűz Mária lelki előkészülete

A Boldogságos Szent Szűz élő hittel, biztos reménnyel és égő szeretettel készült Jézus születésére. A kilenc hónap, mely alatt Jézus benne lakozott, a hitnek folytonos iskolája volt. Szűz Máriát is a hit táplálta, a hit mutatta meg neki, hogy a magzat, melyet méhében hord, az Isten Fia. „Azért a Szent is, mi tőled születik, Isten Fiának fog hivatni” (Lk 1,35), mondotta az angyal, és Szűz Mária hitt. Ez a hit napról-napra növekedett lelkében és a hittel együtt a remény is, mely isteni magzatához fűződött. „Néki adja az Úr Isten Dávidnak, az ő atyjának királyi székét... és királyságának nem lesz vége.” (Uo. 32-33) „Ő szabadítja meg népét bűneitől.” (Mt 1,21) Az angyalnak szava és az, amit Erzsébet mondott: „Be fog teljesedni, amiket mondott neked az Úr” (Lk 1,45), folyton eleven emlékekben maradtak lelkében és növelték a reményt, melyet a kegyelem ültetett szívébe.

A próféták jövendöléseinek olvasása és a benső felvilágosítások napról-napra fokozták ezt a reményt, mely bizalommal teljes várakozássá és vággyal teli bizonyossággá növekedett lelkében. Isten jótéteményeinek szemlélése Izrael történetében és saját életében, a megváltás által kilátásba helyezett nagy kegyelmek égő szeretetre gyullasztották szívét, melyet Isten tökéletességeinek mélységes látása a legmagasabb fokra emelt és a legönzetlenebb odaadásra ösztönzött. Hittel, reménnyel és szeretettel készült Szűz Mária Jézus születésére, és ez a készület annál bensőségebb lett, minél inkább közeledett isteni gyermeke földi megjelenésének napja.

A hit, remény és szeretet gyakorlatain kívül a többi erények is mind előkészítették Szűz Mária szívét a nagy napra. Alázatossága csak fokozódott, amióta Isten anyja lett. A próféták iratai felvilágosították őt arra nézve is, amit később Simeon szájából kifejezetten hallott, hogy a Megváltó anyja a szenvedéseknek anyja lesz. Azért már előre magára vállalta az összes szenvedéseket, melyeket Isten gondviselése neki szánt, és ily szellemben fogadta a hírt is, hogy Betlehembe kell utaznia. Akarata teljesen egyesült Isten és isteni Fia akaratával. Imádó hittel karolta át gyermekének minden szándékát.

Ilyen legyen a mi előkészületünk is a szentáldozásra és a szentmisére. Az Egyház előírja, hogy mindenki megfelelő előkészülettel járuljon az Úr asztalához; a papoknak pedig külön megparancsolja, hogy a szentmise bemutatására lelküket imádsággal készítsék elő. (Pii X. decr. de comm. freq. – C. J. C. can. 810.) A kegyelmi hatás annál nagyobb, minél nagyobb már előzőleg a kegyelem foka a lélekben és minél szorgosabb az előkészület. A távolabbi előkészület a szív tisztaságában áll, a közelebbi az imádságban, összeszedettségben és szent indulatoknak, főleg a vágynak fölgerjesztésében. Mily borzasztó vétek tisztátalan szívvel, a halálos bűn állapotában járulni a szentáldozáshoz vagy bemutatni a szentmiseáldozatot! De mily tiszteletlenség az is, ha kellő előkészület és összeszedettség nélkül járulunk a titkok titkához, a szentek szentjéhez!

Tisztítsuk meg most karácsony előtt szívünket töredelmes és őszinte szentgyónás által, hogy annál tökéletesebben részesüljünk az ünnep kegyelmében.

¹⁰ Ez az elmélkedés elmaradhat, ha az ádventi időszak nem tesz ki négy teljes hetet.

II. Szűz Mária előkészíti a betlehemi utat

A Boldogságos Szűz tudta, hogy Betlehemben kell születnie a Megváltónak. A próféta ezt világosan megjövendölte: „De te, Efráta Betlehemje, kicsiny vagy ugyan Júda ezrei között; mégis belőled származik majd nekem Izraelnek jövendő uralkodója.” (Mik 5,2) Így értelmezték ezt a helyet maguk a zsidók Krisztus korában. (Mt 2,5-6; Jn 7,42) Azért Szűz Mária előtt sem lehetett elrejtve. Így nem lepte meg őt a hír, hogy Augustus császár a népszámlálás alkalmával elrendelte, hogy mindenki nemzetségének fővárosába menjen. Igaz, nagyon kellemetlen volt ez a rendelet a Boldogságos Szűzre és Szent Józsefre, de meg az isteni Gyermekre nézve is. De a Szentcsalád Isten ujját látta benne. Úgy intézte Isten az eseményeket, hogy a próféták jövendölései beteljesedjenek. Amint tehát Szűz Mária megtudta, hogy Betlehembe kell menniök, azonnali engedelmisségével alávetve magát a parancsnak és Isten rendelkezésének, hozzájárított, hogy a legszükségesebb előkészületeket az útra tegye. Szent József is mindent elrendezett, hogy a fáradalmas utat a körülményekhez képest elviselhetőbbé tegye a Szűzanya és az isteni Gyermek számára. Szemléld szeretettel teljes szorgoskodását és előrelátó gondoskodását. De szemléld mindkettőjük engedelmisségét is és megnyugvásukat Isten akaratában.

A parancs pogánytól eredt, aki még hozzá nemzetüknek ellensége és elnyomója volt. Vétkes hiúság volt a parancs indítóoka, a végrehajtás módja ésszerűtlennek látszott és hozzá kemény is volt. Mindez nem képes megingatni az Isten anyjának és hűséges támaszának, Szent Józsefnek engedelmes odaadását. Ők nem a pogányt, nem az ellenséget, nem a parancs indítóokát és célszerűségét, nem a végrehajtás nehézségét és az egybekötött fáradalmakat nézik, ők mindenben csak Istent és annak akaratát látják. Így készülnek bensőleg és külsőleg az útra, melynek célja az volt, hogy Jézus a betlehemi istállóban szülessék a legnagyobb szegénységben és alázatosságban.

Csodáld Isten gondviselő terveit! De tégy egyúttal erős elhatározást arra nézve, hogy te is mindenben, főleg abban, amit az engedelmisség parancsol, Isten útját és rendelkezését akarod látni. A lelki életben igen fontos, hogy magadat egészen Isten gondviselésére és vezetésére bízzad, mely rendszerint a külső körülményekben és az engedelmisség révén nyilvánul meg, de a változó lelki állapotokban is mutatkozik. – Még a kegyelemadományokat illetően is egészen Istenre kell bíznod magad. Ő tudja legjobban, mikor és mily körülmények között kell lelkedben megszületnie az Üdvözítőnek az ő bőségesebb kegyelme, tökéletes hasonlatossága és vigasztaló jelenléte által. Tégy meg mindent, amit megtehetsz, hogy Isten kegyelmét kiérdemeljed; a többit bízd irgalmasságára. „Eljön az Úr és nem késlekedik és megvilágítja a sötétség rejtekeit. – Íme, megjelenik az Úr és nem hazudik; ha kihúzza eljövételét, várd meg őt, mert eljön és nem késlekedik.” (Ádvent 3. és 2. vasárn. antifona)

Imádság

A Boldogságos Szent Szűz és Szent József a legmagasztosabb erények gyakorlásával készültek az útra, melynek célja volt világra hozni a Megváltót. Különösen a Boldogságos Szűz Mária a legnagyobb gonddal készítette elő erre a nagy ténykedésre lelkét. Te is, ha misézni vagy áldozni mész, vagy most közvetlenül karácsony előtt, mikor az ünnep kegyelmeiben részesülni óhajtasz, készítsd szorgalmasan elő lelkedet és imádkozd, amit papjainak előír az Egyház, mielőtt bemutatják a miseáldozatot:

„Figyelj kegyesen könyörgésünkre, ó legirgalmasabb Isten, és világosítsd meg szívünket a Szentlélek kegyelmével, hogy a te titkaidnak méltó kiszolgáltatói legyünk és örök szeretetted szerethessünk téged.

Isten, kinek nyitva áll minden szív és kinek szavára hajlik minden akarat, aki előtt semmiféle titok elrejtve nincs, öntsd belénk Szentlelkedet és tisztítsd meg szívünk gondolatait, hogy tökéletesen szerethessünk és méltóképen dicsérhessünk téged.

Égesd a Szentlélek tüzével bensőnket és szívünket, Uram, hogy testünk érintetlenségében szolgáljunk és szívünk tisztaságával tessünk neked.

Lelkiismeretünket, kérünk, Uram, tisztítsd meg látogatásoddal, hogy ha eljő a te Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus, lakását bennünk elkészítve találja. Amen.”

December 23. Szűz Mária és Szent József útja Betlehembe

Előgyakorlatok

1. Szűz Mária és Szent József a parancsnak engedelmeskedve Názáretből Betlehembe mennek, és mivel a városban nem találnak helyet, barlangban telepednek le, mely az állatoknak szolgált istállóul.
2. Szemléld Szűz Máriát és Szent Józsefet az úton Názáretből Betlehembe.
3. Kérd Istent, hogy ebben a titokban is a megtestesült Igének, aki épp azon van, hogy látható alakban e világon megjelenjen, legbensőbb gondolatait és szándékait megértse és azokat szeretetből iránta egészen a magadévé tegyed.

I. Az út Názáretből Betlehembe

Szemléld Szűz Máriát, amint az erre a célra bérelt állaton Szent József és talán még egy cseléd kíséretében, akik mellette gyalognak, megteszi a hosszú és fáradtságos utat Názáretből Betlehembe. Mint már előbb, úgy most is épülj egész magatartásán és viselkedésén. De épülj Szent Józsefen is, szerénységén és odaadó szeretetén, mellyel szűzi menyasszonyának mindenképp megkönnyíteni iparkodik az út nehézségeit és fáradalmait. Majd ízletes gyümölcszel kedveskedik, hogy jegyesének szomjúságát csillapítsa; majd virágot tép és felajánlja a föld legszebb virágának, a Szűzanyának; majd elkészíti a helyet, melyen meg akarnak pihenni. Mindezt a legodaadóbb szeretettel végzi, nem annyira természetes, mint inkább természetfölötti szeretettel, melyet a Szűz méhében rejtőző Üdvözítő gyullaszt fel szívében. Hiszen minden szeretete és gondoskodása végcéljában csakis az anyai kebelben élő isteni Gyermeknek szól.

Mily viszontszeretettel fogadja mindezeket a kis szeretetszolgálatokat a Boldogságos Szűz, akinek szíve a leghálásabb, a leggyengédebb volt minden emberi szív között! De mily szeretetet sugárzott ki Szent József felé magának az isteni Kisdédnek szíve, aki már most vágyott karjait nyaka köré fonni, hogy így háláját és szeretetét kifejezze iránta. A szeretet megédesített minden fáradtságot, minden nélkülözést, melyet a Szentcsaládnak az úton el kellett viselnie.

A te földi életed is nagy vándorút, melyen a szeretetnek meg kell édesítenie az élet minden bajját, nyomorát és szenvedését. Kérdezd, hogyan felelsz meg ennek a kötelességnek! Megkönnyít-e embertársaidnak az életet vagy ellenkezőleg, megnehezít, keserűvé, elviselhetetlenné teszed-e azt nekik? „Amint akarjátok, hogy cselekedjenek veletek az emberek, ti is hasonlóképpen cselekedjete velük.” (Lk 6,31) Fontold jól meg, hogy szeretetedtől függ, vajon nálad van-e Jézus. Ha a családban, a rendházban, a társulatban a szeretet uralkodik, akkor Jézus is ott van lélekben, amint a Szentcsaládnál ott volt személyesen. Mert „ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20), mondja az Üdvözítő.

Tekintsd Szűz Mária és Szent József mély összeszedettségét, mikor csendben és egyedül imádkoznak, elmerülve a megtestesülés titkába, várva az Üdvözítő látható megjelenésének pillanatát. Tekintsd áhítatukat, mikor közös imádságban zengik a szebbnél-szebb zsoltárokat, melyeket a megváltás nagy titka és sajátos körülményeik adnak ajkukra. Halljad istenes beszédeiket, melyek főképpen a születendő Megváltóra és születésének körülményeire vonatkoznak. Tekintsd nyájasságukat, kedvességüket, mikor másokkal találkoznak és azokat köszöntik. Tekintsd türelmüket, megadásukat, mellyel az út fáradalmait viselik és nem zúgolódnak, mint sok más, a császár parancsa ellen.

Mindez példa legyen számodra, miképpen viselkedjél, ha hivatásodnál fogva utaznod kell vagy saját elhatározásodból zarándokútra keltél. A zarándoklás istenes cselekedet, de csak akkor, ha istenes szellemben megy végbe. Sőt tekintsd egész életedet, amint már mondtuk,

nagy zarándokútnak az ég felé, ahol örökre meg fog születni lelkedben Isten az ő boldogító jelenlétével. Ezen az úton felváltják egymást az imádság és a szeretet gyakorlása. Majd magánosan imádkozol, majd közösen másokkal; majd egyedül vagy, majd emberekkel érintkezel. Akaratodat mások akaratának sokszor alá kell vetned, szenvedéseket és fáradalmakat kell eltűrnöd, de örömeid is vannak, melyeknek főforrása a szívedben és az oltár szekrényében rejlő Isten kell, hogy legyen. Főleg ha a szerzetesi életet választottad, egész földi utadat, mint a Szentcsalád útját Betlehembe, az engedelmesség irányítja; a szerzetesi életben érvényesül leginkább az, hogy mindenre ki van szabva a kellő idő, a közös és a magánimádságra, a munkára és a társalgásra, a szeretet gyakorlására és a tanulásra. Mindezekben az Egyház imádsága lebegjen szemed előtt: „Sokszorosítsd meg fölöttünk irgalmadat, ó Isten, hogy a te kormányzásod és vezetésed által úgy haladjunk át a földi javak között, hogy el ne veszítsük az örökkévalókat.” (Pünk. ut. 3. vas.)

II. Szent József lakást keres Betlehemben

Miután a Szentcsalád megérkezett Betlehembe, Szent Józsefnek első gondja az volt, hogy megfelelő lakást keressen övéinek. Hiszen oly közel volt már annak eljövetele, akire a népek és nemzetek vártak. „Íme, beteljesedtek mindenek, amiket az angyal mondott Szűz Máriáról.” (Dec. 23-i antifona) Azért ideiglenesen letelepíti Szűz Máriát csendes helyen, maga pedig házról-házra megy, de nem talál lakást sehol. Az egyik helyen zárt ajtókra talál, a másikon durván elutasítják, a harmadikon hideg finomsággal értésére adják, hogy számukra nincs hely. Vannak, akik igazat mondanak; vannak, akik hazudnak. És e mellett látja Szent József, hogy a gazdagok mégis csak találnak lakást. Hiába, a pénz nagy szó, több az emberek előtt, mint a Megváltó eljövetele! Igaz, hogy nem tudták a betlehemiek, kit utasítanak vissza, de épp ez volt szeretetlenségük szomorú büntetése. „Aki titeket befogad, engem fogad be, mondta később az Üdvözítő, és aki csak egy pohár hideg vizet ad is inni egynek e legkisebbek közül, bizony, mondom nektek, nem veszti el jutalmát.” (Mt 10,40.42)

Ha a felebarátot, a szegényt megbecsülték és befogadták volna Szent József személyében, közöttük, az ő házukban született volna az Üdvözítő. Ha már Obededom házára a frigyszekrény jelenléte oly nagy áldást hozott, mily áldás szállott volna le ezen a földön és az égben annak fejére, házára, aki az eleven frigyszekrényt, Szűz Máriát, és a törvényhozót magát, az Isten Fiát befogadta volna! Itt teljesedett be az, amit Szent János megírt evangéliumának kezdetén: „Tulajdonába jött, de övéi őt be nem fogadták.” (Jn 1,11) Itt teljesedett be már előre az is, amit később Keresztelő Szent János mondott: „Köztetek áll az, kit ti nem ismertek.” (Jn 1,26) Valószínű, hogy ha ki is lett volna hirdelve a betlehemieknek, amit talán Szent József szavai sejtettek is velük, hogy az Üdvözítő az, aki lakást keres náluk, mégsem hittek volna, amint később, nyilvános életében sem hittek csodáinak.

Fontold meg itt, mily kárhozatos következményekkel jár a keményszívűség, a szeretetlenség, az Isten sugallatainak elhanyagolása, a lelki restség, a hitetlenség. Vess egy pillantást magadba és kérdezd, nincs-e javítanivalód e tekintetben. És ha van, kérd a már-már születendő Üdvözítőt, hogy karácsonyi ajándékként adja áldását jó elhatározásaidra. Szent Józsefnek nem annyira saját sikertelensége, az elszenvedett visszautasítás és megaláztatás fáj, mint inkább az a szomorú kényszerűség, hogy fáradozásának eredménytelenségét közölnie kellett a Szent Szűzzel. Szűz Mária és az isteni Üdvözítő fájdalma és visszautasítása volt a legkeserűbb csepp szenvedésének e poharában. De a Szent Szűz vigasztalja hű jegyesét és megérteti vele, hogy Isten tervei szerint ennek így kellett történnie. Ó, csodáld ezt az isteni nyugalmat, mely a Szűznek keblét betölti és átárad tiszta jegyesének lelkébe is! Ennek a békének, nyugalomnak, megadásnak forrása az a Gyermekek, aki mint a béke fejedelme jön a világra és önmaga intézi sorsát mennyei Atyjának nagyobb tetszése szerint. Ő mondja: „Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek; nem miként a világ adja, adom én nektek.” (Jn 14,27)

III. A Szentcsalád letelepedik a barlangban

Szent József előtt ismeretes volt egy közelben fekvő barlang, mely az állatoknak szolgált istállóul; ennek kellett a lakást pótolnia a Szentcsalád számára. Itt telepednek le. Amíg Szent József bejárta a várost, amíg hírül hozta kutatásának sikertelenségét, amíg kivezette övéit a barlangba és elrendezett mindent, már beesteledett. Leszállott a világra az éj, a „szent éj”, a legszentebb éj, mely valaha a földre borult, az az éj, mely világosságot és békét hozott a világnak.

Miután minden szükséges előkészületet megtettek, a legmélységesebb csendben és áhítatban várták a világ legszentebb pillanatát, melyben meg kellett jelennie annak, aki a népek várakozása és Izrael reménye volt. „Íme, már eljött az idők teljessége, melyben Isten elküldötte Fiát a földre, aki a Szűztől született és alávetette magát a törvénynek, hogy megváltsa azokat, akik a törvény alatt voltak. A túláradó szeretet miatt, mellyel szeretett bennünket az Isten, elküldötte Fiát a bűnös test hasonlatosságában, hogy megváltsa azokat, akik a törvény alatt voltak. Kisdéd fog születni nekünk és Isten, az Erős lesz a neve. Ülni fog ő atyjának, Dávidnak székén és uralkodni. Vállain nyugszik a hatalom. Őbenne megáldatik a föld minden nemzedéke, minden nép szolgálni fog neki.” (Resp. ádv. 4. vas.) Ezt a hatalmas Megváltót várja egyedül a Szent Szűz tiszta jegyesével Betlehemben, az istállóban, az éj csendes magányában.

Imádság

Egyesülj lélekben te is velük és szent összeszedettségben várd az Üdvözítő eljövételét a holnapi napon. Öntsd ki lelkedet hálában és csodálatban, hogy ily utat választott Isten bölcsessége és szeretete a te megváltásodra. De tanuld meg azt is, hogy elszakadva a földi dicsőség és gazdagság hiú szeretetétől, csak az égieket keresd, csak az örökkévalók után áhítózzál.

December 24. Karácsony előestje

Előgyakorlatok

1. Halljad az Egyház szavát a mai napon: „Ma tudjátok meg, hogy eljön az Úr, és holnap látjátok dicsőségét. Holnap eltöröltetik e földnek bűne és uralkodni fog rajtunk a világ Megváltója.”

2. Kérd Istentől a kegyelmet, hogy szívből örvendhess Jézus születésének és szent összeszedettségben várd megjelenését.

I. „Ma tudjátok meg, hogy eljön az Úr, és reggel meglátjátok az ő dicsőségét.”

Ez a lelki hangulat uralkodik a mai napon minden keresztény szívében, a holnapi nap dicsősége: „Ne féljete, holnap kimentek és az Úr veletek lesz. Legyetek szentek, mondja az Úr, mert a holnapi napon leszál hozzátok és elvesz tőletek minden nyomort. Állhatatosak legyetek és látni fogjátok az Úr segítségét magatokon.” (Resp. és ant. kar. vigil.) Mózes intézte először ezeket a szavakat Izrael népéhez a pusztában, mikor Isten csodálatos módon táplálni készült őket a mannával. Izrael útja a sivatagon keresztül az emberi nem 4000 éves útját jelképezi a pogányság és a bűn pusztájában. Táplálék híjában az Úrhoz fohászokodnak és ő kenyeret ad nekik az égből. „Én vagyok az élő kenyér, mely mennyből szállott alá... Nem úgy, mint atyáitok a mannat ették, és meghaltak; aki e kenyeret eszi, örökké élni fog.” (Jn 6,51.59)

Isten dicsősége és hatalma, mely a mannában oly nagyszerűen nyilvánult meg, sokkal fényesebben és nagyszerűbben mutatkozik egyszülött Fiának megtestesülésében és születésében. Ő valóban az élet kenyere. Mily megrendítően nagy Istennek jósága és hatalma, mikor nekünk egyszülött Fiát küldi Üdvözítőül. És amit egyszer tett a betlehemi éjtszakában, azt ismétli napról-napra a szentmisében, mikor leszál hozzánk a földre, hogy elvegyen tőlünk minden bajt és nyomort, és kegyelmének segítségét éreztesse velünk az élet minden viszontagságában. (Áld. u. ima) Mert földi életünk hasonlít a zsidók vándorlásához a pusztában. Főleg karácsony ünnepén különös módon nyilvánul meg Isten hatalma és dicsősége fölöttünk, amikor kegyelme által újra megszületik lelkünkben. Azért mondja az Egyház a mai napon: „Ma tudjátok meg, hogy eljön az Úr, és reggel meglátjátok az ő dicsőségét.”

Valóban mily dicsőséges az ő eljövetele! Az ádventi antifonák mindig újból és újból hangoztatják ezt a dicsőséget. Már ádvent első vasárnapján zengi az Egyház vecsernyére: „Íme, az Úr neve jön a távolból és világossága betölti a földkerekséget.” És hajnali imájában folytatja: „Nézék az éjjeli látomásban és íme, az ég felhőiben jöve az Emberfia és uralom és tisztelet adatott neki és minden nép, nemzetség és nyelv szolgálni fog neki. Az ő hatalma örökkévaló hatalom, mely el nem vétetik, és országa, mely el nem enyészik.” Az angyal hirdeti róla: „Nagy leszen ő, és a Magasságbeli Fiának fog hivatni; és néki adja az Úr Isten Dávidnak, az ő atyjának királyi székét, és országolni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem leszen vége.” (Lk 1,32.33) „Íme, a Szűz méhében fogan és fiat szül és nevét csodálatosnak hívják, Istennek, erősnek”, „íme, az Úr jön és minden szentjei vele együtt és nagy világosság lesz azon a napon”. „Törjenek ki örömben a hegyek, és a halmok szüljék az igazságot, mert a világ világossága, az Úr jó hatalommal.” „Nézétek, mily dicsőséges ő, aki bevonul megváltani a népeket!” (Ádventi versszakok. Offert. és áld. ima a mai napon) Ő az igazság Királya, dicsősége oly más, mint a földi királyok dicsősége. Nem hadseregek, nem arany és ezüst, nem selyem és bársony ékesíti és védi meg az ő trónját; ő az a túlvilági király, akinek országa nem e világból való. Eljött meghozni a békét, melyet oly rég vártak a nemzetek; eljött letörni a bűn hatalmát és felépíteni Isten országát. „Holnap ki fogtok menni és látni fogjátok az Úr fölségét.”

Nyisd meg szívedet te is, hogy ezt az égi békét és szeretetet befogadd. Szent összeszedettségben várd ma az Úr megjelenését, hogy résztvehess holnap kegyelemadományában és egykoron mennyei dicsőségében!

II. „Holnap eltöröltetik e földnek bűne, és uralkodni fog rajtunk a világ Megváltója.”

Ez a karácsonyi ünnep igazi öröme és békéje, a bűntől való megszabadulásnak öröme, a megszabadulásnak attól a tehertől, mely alatt sóhajtozott és nyögött az egész régi világ, mely miatt panaszkodik és sír az ókor minden költője és bölcse, mely miatt keseregnek a Plátók és Szofokleszek, mely miatt könnybe borul az egész emberiségnek szeme. A földnek bűne az a teher, az az ósrégi bűn, mely az emberiség ősatyjától átszármazott rá, az a bűnsokaság, melyet az emberiség maga is felhalmozott személyes vétkei által, az a bűnsokaság, mely második vízözönként ellepte a föld minden talpalatnyi részét, az a bűn, melynek neve bele van írva a világtörténet minden korszakába, olvasható a világtörténelem minden lapján.

Mily nagy az emberiség személyes vétké! A külső fény mellett mily borzasztó Rómának, Hellasznak, a Keletnek bűnyomora! A vízözön előtti emberiségnek és az utána következő nemzedéknek, Szodomának, Izraelnek, Júdának bűne mily mérhetetlenül nagy és súlyos! Nemcsak az egyének vétkeztek, hanem a nemzetek is és az országok, az egész emberi nem. Mily iszonyú súllyal nehezedik rá Ádám nemzedékére személyes vétkének végtelen nagysága és sokasága! (Lásd Bruders, Exerzizienwahrheiten)

Ez a bűn véste bele az ókori ember arcába a meghasonlásnak, a fájdalomnak és a vágnak ama vonásait, melyeket sok antik szobor visszatükröz; ez a bűn vetette rá sötét árnyékát az élet minden örömére és vígságára. Ettől a bűntől szabadította meg a világot az, akinek bölcsője fölött éneklük a holnapi napon: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarátú embereknek!” (Lk 2,14) „Holnap eltöröltetik e földnek bűne, és uralkodni fog fölöttünk a világ Megváltója.”

Uralkodni fog fölöttünk az ő szelíd uralkodásával, amint a Próféta hirdeti róla: „Az Úr lelke van rajtam, mert felkent engem az Úr, elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szelídeknek, meggyógyítsam a megtört szívűeket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, megnyitást a bezártaknak, hogy hirdessem az Úr megengesztelődésének esztendejét és Istenünk bosszújának napját, megvigasztaljak minden gyarlót, koronát szerezzek és adjak Sion gyászolóinak a hamu helyett, örömolajat a gyász helyett, a dicsőség palástját a szomorúság lelke helyett.” (Iz 61,1-3) „Jeruzsálem, hamar jön üdvösséged, miért emésztet föl magad szomorúságodban, vajon nincs-e tanácsadód mert újból erőt vett rajtad a fájdalom? Megváltalak és megszabadítalak, ne félj! Mint az anya gyermekeit, úgy vigasztallak meg benneteket, mondja az Úr. Idegen nem megy át többé Jeruzsálemen, mert azon a napon édességet harmatoznak a hegyek és a halmok túlradnak tejtől és méztől, mondja az Úr. Minden vétkünket leveszi rólunk és a tenger mélységébe veti összes bűneinket.” (Ádv. resp.) „Szóljatok Jeruzsálemnek szívéhez, mert véget ért istentelensége, bocsánatot nyert gonoszsága. És megnyilvánul majd az Úr dicsősége, és meglátja minden test az Isten Üdvözítőjét.” (Áldozási imádság karácsony előestéjén. Vö. Iz 40,2.5; Lk 3,6)

Ezt az Üdvözítőt várja a mai napon az Egyház. Azért imádkozik már ádvent kezdetén: „Az Üdvözítőt várjuk, a mi Urunk Jézus Krisztust, aki megújítja a mi alázatos testünket és hasonlóvá teszi az ő dicsőséges testéhez. Józanul, igazán és ájtatosan éljünk e világon, várván a boldog reménységet és a nagy Isten dicsőségének eljövételét.” (Adv. resp.) Ezt az Üdvözítőt nem várják azok, akiknek szemében nem létezik sem bűn, sem személyes Megváltó, akik megtévelyedott gőgjükben jó és rossz fölött állanak és csak „megváltó eszmékről” szónokolnak. A mi korunk hitetlen embere elvesztette bűnös voltának tudatát, azért nincs is igazi karácsonyi öröme. Az igazi karácsonyi örömmek az alapja a bűntudat. Ezt akarja lelkünkbe belevésni a mai napon az Egyház, amikor újból hangoztatja: „Ma tudjátok meg, hogy eljön az Úr, és holnap látjátok az ő dicsőségét. Holnap eltöröltetik e földnek bűne, és uralkodni fog fölöttünk a világ Megváltója.”

Minél jobban átérzed lelkedben bűnös voltodat, minél nagyobb benned a bizalom és a vágy a Megváltó után, annál teljesebb lesz az örömed a holnapi napon, amikor a kitartással végzett hosszú ádventi előkészület után „az Úr Egyszülöttjének eljövetele által megtisztult lélekkel szolgálhatsz Istennek.” (Az Egyház imádsága ádvent 2. vasárnapján.)

Imádság

Fejezd be elmékedésedet az Egyház mai könyörgésével, mely az egész ádvent jelentőségét újból szemed elé állítja: „Isten, ki bennünket évenként megváltásunk titkának szent várakozásával megörvendezett, add meg, hogy azt, akit mint Megváltót örömmel fogadunk, mint jövődó bírót is nyugodtan szemlélhessük.” Amen.

Karácsony hete – „Ego ipse, qui loquebar, ecce adsum.” Aki szóltam, íme, itt vagyok.

December 25. Karácsony ünnepe: Jézus hármasszülése¹¹

Előgyakorlatok

1. Karácsony az ádventi vágyak teljesülése, az ádventi várakozás beteljesedése. Ahányféle az ádvent, annyiféle a karácsony. Vagy jobban: ahányféle a karácsony, annyiféle az ádvent, mely azt megelőzi s előkészíti.

Karácsony elsősorban Jézus látható eljövételét jelenti, az Isten Fia születését a Szűztől Betlehemben. Ez a karácsony első s eredeti jelentése. De karácsony jelenti azt is, amikor Jézus bármiféle módon lelkünkben megszületik a kegyelem által. Ez a születés ugyan mindennap, sőt minden pillanatban megtörténhetik; de ennek a titokzatos születésnek igazi emlékünnepe azért mégis a karácsony; mert Jézus látható születése Betlehemben közvetlen forrása és alapja az ő titokzatos születésének a lelkekben. Mind a kettőnek végső forrása pedig az ő örök születése az Atyától a Szentháromság ölében.

Karácsony ünnepének jellege ebben a szóban nyer kifejezést: Isten megjelent közöttünk. Ő, akit a századok vártak, akiről a próféták jövendöltek, akit a jelképek előképeztek, – megjelent közöttünk, itt van nálunk, bennünk van, szívünkben lakik: „Íme, aki szólottam, itt vagyok.” (Iz 52,6)

Szemléljük ebben az elmélkedésben Jézus hármasszülését; az Atyától, a Szűztől és az igazak lelkében. Erre a hármasszülésre vonatkozik némileg a három szentmise, melyet az Egyházban a mai ünnepen minden pap bemutat. Az éjféli szentmise az Ige örök születését jelképezi minden idők előtt, a hajnali mise földi születését, a nappali mise születését a lelkekben.

Az elsőről szól a 109. zsoltár: „A méhből a hajnalcsillag előtt nemzettek téged.” A másodikat e szavakkal vezeti be Szent Pál: „Megjelent Üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete.” (Tit 3,4) A harmadikról mondja ugyanaz az apostol: „Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjete benn emberré az ő Lelke által, hogy Krisztus a hit által szívetekben lakjék.” (Ef 3,16-17)

2. Ezeket állítom magam elé az első előgyakorlatban. A másodikban pedig kérem a kegyelmet, hogy Jézus az én lelkemben is megszülessék, én pedig az istengyermekség lelkületével megtelve Jézusnak némiképp új megtestesülése és folytatása legyek a földön.

I. Jézus örök születése az Atyától

Erről zengi a második zsoltár: „Szólt hozzám az Úr: Fiam vagy te, a mai napon nemzettek téged.” A mai nap az örökkévalóság napja, mely sem kezdetet, sem véget nem ismer. A mai nap az az örök tény, mellyel az Atya isteni ölében hordja öröktől fogva a vele egylényű Fiút, akit a Szentlélekben öröktől fogva szeret, s az viszont őt. Ez a Szentháromságnak végtelenül dicsőséges és boldogságos karácsonya.

Merüljünk bele kissé ennek a karácsonynak dicsőséges voltába.

¹¹ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

1. A *Szentháromság titka* tárul itt fel előttünk. Ebben szemlélem az Ige odaadását a mennyei Atya iránt. A Szentháromság személyei között teljes egyenlőség van. Azért igaz értelemben szó nem lehet az Ige alázatáról vagy hálájáról a mennyei Atya iránt. De mégis igaz marad, hogy az Ige az isteni természetet, bár öröktől fogva, de az Atyától kapta. S habár az tökéletességben, méltóságban nem jelent csorbát vagy kisebbedést, mégis az Atya személye az isteni élet forrása, s a Fiú az Atyától meríti az isteni életet. Ezt a tényt a Fiú is elismeri s azért végtelen odaadással és szeretettel egészen az Atyáé. Ezt az elismerést és odaadást lehetne valamiképp az Ige isteni alázatának s hálájának nevezni, mert az istenségben ugyan nincs valódi alázat vagy hála, de alapját képezi annak az alázatnak s hálának, mellyel az emberré lett Fiúisten emberi természetében adózott a mennyei Atyának.

A Fiú örök születése az Atyától ősképe és forrása a mi istenfiúságunknak is a kegyelem által. Ebben a végtelenül dicsőséges születésben látom előképezve az én viszonyomat a mennyei Atyához, egyszülött Fiához és a Szentlélekhez, aki az Atyát és Fiút szeretetben egybefűzi. Szent karácsonyi titkok ezek számomra, ádventi titkok, mikor lelkemet megünneplésükre előkészítem.

2. Ebben a titokban látom az *istengyermekség* mérhetetlenül nagy méltóságát, mellyel a mennyei *Atya* engem megajándékozott. Ezt a méltóságot, ezt az istengyermekséget szentül meg kell őriznem, soha el nem vesztenem, soha be nem szennyeznem, mindig jobban tökéletesítenem. Ennek az istengyermekségnek kell megfelelnie lelkületemnek, mellyel az Atya iránt viseltetem. Ez a lelkület a bizalom, a hála, az odaadás, a pietás, a szeretet lelkülete, a szent szeretetből fakadó gyermeki félelem lelkülete, mellyel irtózom az Atyának minden legkisebb megbántásától, amivel nemtetszését magamra vonnám. Mert így vagyok egészen az övé, amint a Fiú is egészen az Atyáé. Az Atya minden legkisebb akarata s tetszése az én akaratom és tetszésem is.

Ebben a titokban szemlélem viszonyomat a *Fiúhoz*. Ő az én nagy Testvérem, valóban „elszülött a sok testvér közt” (Róm 8,29), az öröktől fogva szülött, akinek istenfiúsága szerint alakította az Atya az én örökbefogadásomat is. Ő mint testvér a nagy példakép, mely szerint alakulnom, melyet követnem, lelkemben lemásolnom kell. Ez a legtökéletesebb szeretet, amellyel imádvá fűződöm nagy Testvéremhez, köt engem össze a Fiúisten személyével.

A *Szentlélek* a kapocs, mely az Atyát a Fiúval összefűzi. Ő a kapocs, mely engem is az Atyához s a Fiúhoz kapcsol. Azért lakik bennem s „szavakba nem foglalható sóhajtásokkal közbejár értem” (vö. Róm 8,26), általa „vettük a gyermekkéfogadás lelkét”. (Vö. Róm 8,15) „Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt bizonyosságot, – mondja Szent Pál – hogy az Istennek fiai vagyunk.” (Róm 8,16) „Mivel pedig fiak vagyunk, az Isten elküldé Fiának Lelkét szívünkbe, ki azt kiáltja: Atya!” (Vö. Gal 4,6) Lelkem tehát a Szentlélek temploma. Azért szentség és áhítat kell, hogy ezt a templomot betöltse. „Uram, szeretem házad ékességét és dicsőséged lakóhelyét”, kell nekem is a Zsoltárossal mondanom (Zsolt 25,8) és szentül örködnöm lelkem szentélye fölött. Embertársamban is ezt a szentélyt kell tekintenem és ezzel a tisztelettel, ezzel a szeretettel feléje közelednem.

II. Jézus földi születése a Szűzanyától Betlehemben

Ez a születés is dicsőséges, dicsőséges az emberi természetre nézve, melyet az isteni Ige a megtestesülésben magára vett. Ennél a születésnél éneklük az angyalok: „Dicsőség a magasságban Istennek és a földön békesség a jóakarátú embereknek!” (Lk 2,14) De ugyanez a születés és maga a megtestesülés egyúttal az isteni Igének legmélyebb megalázkodása, leereszkedése. „Kiüresítette önmagát, mondja Szent Pál, felvette a szolga alakját, emberekhez hasonlóvá lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember.” (Fil 2,7)

1. *Mit ad ebben a szent egyesülésben az isteni Ige az emberi természetnek*, s mit kap viszont tőle? Amint az Atya a Szentháromság titkában mindenét, egész isteni természetét adja a Fiúnak, a Fiú pedig egész fiúi odaadásával az Atyáé, úgy a megtestesülés szent titkában is az isteni Ige

némiképp egész istenségét ajándékozza az emberi természetnek, melyet felvesz, s ez az emberi természet viszont egészen lemond önmagáról, személyiségéről, s tökéletesen beleforr az Ige személyébe, annak mintegy része lesz.

Az Ige Jézus emberi természetének adja minden isteni méltóságát. Amint a királyról minden királyi méltóság átháramlik a királynéra, amint a gazdag úr minden gazdagságának részesévé teszi hitvesét, amint a feleség urának nevét viseli, úgy ez a választott emberi természet is, melyet Krisztus a megtestesülésben magára vett, részese az Ige minden gazdagságának, bölcsességének, mindenhatóságának, szentségének, egész isteni méltóságának. Ez az emberi természet imádásra méltó, minden cselekedete végtelenül érdemszerző, elegendő, hogy ezer világot megváltson olyannyira egy az isteni Igével, hogy minden gondolatát, szavát, tettét az Igének tulajdonítjuk, mert ez a természet nem is személy önmagában, hanem az Ige személyének tulajdonába ment át. Azért mondjuk, hogy Isten születik, Isten sír, Isten fázik, Isten éhez, Isten szenved, Isten hal meg.

2. *Mit ad viszont az emberi természet az isteni Igének?* Adhat-e egyáltalán neki valamit? Olyan dolgot semmi esetre sem, mely az Igét valamiképp tökéletesebbé, gazdagabbá tenné. Hiszen az Ige maga is Isten, aki magában rejt minden gazdagságot és tökéletességet. Mit adhat tehát az emberi természet az Igének?

Azt, amit az Ige isteni természetében épp végtelen tökéletessége miatt nem bírhat: hogy szenvedhessen, hogy szegény legyen, nélkülözzön, fáradságot elviseljen, éhezzen, szomjazzon, verejtékezzen, vérét ontsa s meghaljon. Erre az isteni Igének is emberi természetre volt szüksége, ezt adja neki az emberi természet.

Mily önzetlenül odaadó ez az emberi természet! Minden dicsőség ez isteni Igéé, minden fáradság, megaláztatás és szenvedés az emberi természeté. Csodálat tölti be szívünket a megtestesülés titkának szemlélésénél, s lelkünk szeretetre gyullad Jézus embersége iránt s követésre érzi magát ösztönözve, mert Szent Pál szavát véli hallani lelkében: „Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt, aki megalázta magát s engedelmes lett a halálig, éspedig a halálig a keresztfán.” (Fil 2,5.8)

III. Jézus lelki születése szívünkben

Ez a kegyelem által történik, mely velünk Krisztus életét közli s minket titokzatos testébe bekebelez. Krisztus mintegy újból megszületik bennünk, személyünkben új emberséget vesz fel, s mi az ő folytatása, némileg befejezése leszünk Szent Pál szava szerint: „Örömet szenvedek értetek s kiegészítem testemben azt, ami híja van Krisztus szenvedésének, az ő teste, az Egyház javára.” (Kol 1,24)

Ez a születés is dicsőséges, kimondhatatlanul dicsőséges ránk emberekre nézve. Van-e ennél nagyobb felmagasztalás, mint hogy részünk van magának az Igének életében, s hogy Krisztus élete ömlik lelkünk ereibe s Isten fiainak nemcsak neveztetünk, hanem azok is vagyunk? (Vö. Jn 3,1) Krisztus részéről azonban ez a születés is a legmélyebb leereszkedés, mikor a bűnös emberi nemet egygé teszi magával s testvéreivé, titokzatos testének tagjaivá vesz föl minket, hogy velünk némileg csak egy személyt, egy erkölcsi embert, a „nagy Krisztust” alkossa.

Mit ad ebben az egyesülésben Krisztus nekünk, s mit kap viszont ő tőlünk?

1. Ebben az egyesülésben is *Krisztus némileg saját magát*, érdemeit, istenfiúi méltóságát adja nekünk. Krisztus érdemei, az ő titokzatos testébe való bekebelezésünk által, a megszentelő kegyelemben minden cselekedetünk kimondhatatlanul értékes és érdemszerző Isten előtt. Minden cselekedetünk jutalma a mennyország maga. Ezt a jutalmat Isten az igazságosság címén adja, mert a megigazult és Krisztusban újjászületett ember minden cselekedete igazságosság szerint megérdemli a mennyi jutalmat. A megszentelő kegyelemmel felékesített s Krisztusba beleoltott lélek szépsége, gazdagsága s méltósága pedig ezerszer felülmúlja az angyalok

szépségét és méltóságát, ha azokat csak természetük szerint, nem a megszentelő kegyelem ékességében tekintjük.

2. *De mit adunk mi viszont Krisztusnak* ebben a titokzatos frigyben, melyre vele lelki újjászületésünk által lépünk? Itt is elmondhatjuk, hogy olyan dolgot nem adhatunk neki, mely őt nagyobbá, gazdagabbá tenné. De egy dolgot adhatunk neki.

Ő feltámadása és mennybemenetele után már nem élheti tovább földi életét: az alázat, a szegénység, a munka, a szenvedés életét. Viszont életét folytatni akarja a földön is Atyja dicsőségére a világ végéig. Ezt az életet csak általunk, csak bennünk folytathatja. Nekünk kell a földön továbbélni Krisztusnak lennünk. Értelmünket, akaratunkat, szemünket, ajkunkat, kezünket, lábunkat, szívünket, testünket, lelkünket, mindenünket neki kell adnunk, szolgálatára felajánlanunk, hogy a mi kezünk, szívünk, szánk által tovább dolgozzon, szeressen, tanítson, vigasztaljon s dicsőítse mindenben a mennyei Atyát. Így éli tovább az idők befejeztéig földi áldozatos, szenvedő életét, melyet dicsőségében már nem folytathat.

Sőt az égben sem elégszik meg azzal, hogy csak egyedül dicsőítse, szeresse, imádjá mennyei Atyját, hanem ezer szívvel, ezer ajakkal akarja ezt tenni, annyi emberben s annyi ember által, ahány csak él és élt és élni fog az egész világon, s ahány csak üdvözül s bejut a mennyei boldogságba. Hogy ezt megtehesse, erre van ránk szüksége. Ezt adjuk mi neki, amikor ő titokzatos módon a kegyelem által lelkünkben megszületik s mi viszont ő általa újjászületünk, s vele egy test, egy lélek leszünk a keresztség és az Oltáriszentség által.

Erre a lelki születésre kell készülnünk napról-napra egész életünkön át. De ha ez a lelki születés a kegyelem által minden pillanatban s minden szentség felvétele által meg is ismétlődhetik bennük, annak külön ünnepe mégis karácsony, mely Krisztus történeti, testszerinti születésével együtt titokzatos lelki születésének emlékét is lelkünk elé állítja.

Imádság

Felajánlom magamat Szűz Mária és Szent József keze által Jézusnak, hogy bennem és általam folytassa alázatának, engedelmességének, szeretetének, imádságának és összes erényeinek életét. Kérem őt, legyen nekem mintegy új megtestesülése és némileg kiegészítése az Atya nagyobb dicsőségére. Ő nézzen szemem által, ő szóljon ajkam által, ő járjon, ő dolgozzon, ő szeressen bennem, hogy így általa és vele Isten minél jobban megdicsőüljön bennem. Amen.

December 26. Jézus földi születése¹²

Előgyakorlatok

1. Szemlélem az isteni Kisdedet, amint pólyákba takarva a szegényes jászolból karjait felém tárja, mintha hívna: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én felüdítlek titeket.” (Mt 11,28) „Add nekem, fiam, szívedet!” (Péld 23,26) Szemlélem Szűz Máriát és Szent Józsefet, amint az isteni Gyermecket imádják.

2. Kérem a kegyelmet, hogy az értem emberré lett s most megszületett Istent bensőleg megismerjem, lángolón szeressem és híven kövessem. Vagy, amint a karácsonyi prefáció oly fenségesen énekl: „hogy amikor láthatóan megismerjük az Istent, ez minket a láthatatlan javak szeretetére ragadjon”.

I. Jézus születése

1. Mikor Szent József a Boldogságos Szűzet a barlangban letelepítette, ez annak egyik nyilványszerű elágazásában magános imába mélyedt úgy, mint mikor a lélek a benne jelenlevő Istent megérzi, vagy mint mikor a szentáldozás után az Istent magában tudja. Csakhogy ez az Istenbe-merülés Szűz Máriánál sokkal mélyebb, bensőbb és magasztosabb volt, mint bármely más teremtett lénynél. Nála ez valóságos Istenbe ragadtatás volt. Ebben az elragadtatásban egyesült az édesanya egészen egyedülálló természetes elmélyülése, amikor gyermekének életet akar adni, a lélek misztikus elmélyülésével, amikor őt a benne élő Isten minden képességében fogva tartja.

Ez a kettős elmélyülés oly csodálatos állapotot létesített a Szent Szűz lelkében, melyről még fogalmat is csak nehezen alkothatunk magunknak. Hogy mily hosszú ideig tartott ez a természetes és természetfölötti elragadtatás, nem tudjuk, – de éjfél után annak legszentebb isteni gyümölcse, a gyermek Jézus látható alakban a Szent Szűz ölébe hullott, szüzessége minden sérelme nélkül.

Ó boldog pillanat, melyben a legtisztább földi szemek magának az örök Tisztaságnak szemébe nézhetek először! Senki sem volt méltó előbb meglátni az Istent, mint az, aki minden teremtett lény fölött tisztaszívű volt. (Vö. Mt 5,8)

2. Csak a tisztaszívűek képesek igazán karácsonyt ünnepelni. Az én szívemben is csak akkor lesz karácsony, ha azt a teremtmények rendetlen szeretetétől egészen megtisztítom, lemosok róla minden bűnt, eltávolítok belőle minden a lelket beszenyező, önző szándékot, öncélúságot és egyedül Istennek adok benne helyet. Isten ugyan még a jászolban is megfér, de a szívemben csak akkor fér meg, ha ő egyedül van ott. Erre készültem egész ádventben; most kell előkészületelem gyümölcsét learatnom és a mai szentáldozásomban a számomra megszületett isteni Kisdedet kegyelmeivel együtt szívembe fogadnom.

Ó boldog pillanat, melyben nemcsak lelkileg, hanem szentségileg is hozzám betér az értem emberré lett és megszületett isteni Bölcsesség, a Gyermek, akinek vállán van a fejedelemség! (Vö. Iz 9,6) Egész szívet adok neki, kiüresített szívet adok neki, osztatlan szívet adok neki. Jöjj, isteni Gyermek, vedd birtokba, ami a tied, növekedjél bennem tetszésed szerint és szoríts ki szívemből mindent, ami szent, boldogító jelenléteddel nem fér meg! Átadom magam neked, te légy lelkem feltétlen ura s ne engedd, hogy szívem valaha is másé legyen, mint egyedül csak a tied!

¹² Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

II. Szűz Mária és Szent József imádása

1. Szűz Mária volt a megszületett Kisded első imádója. De kincsét és boldogságát azonnal megosztotta szűzi hitvesével. Hiszen ez a gyermek a kegyelem-kötötte szűzi frigy következtében egészen Szent Józsefé is volt. Némiképpen neki hozta őt a világra szűzi hitvese.

Azért most odahívja Szűz Mária az ő szűzi hitvesét s együtt imádják gyermeküket az éjtszaka csendjében hosszan és mélyen, a hála, szeretet és meghatottság könnyei közt. Mily szegény az értünk emberré lett Isten! – gondolják, és mélységes fájdalom hasítja át szívüket, hogy ennek a gyermekké s az ő gyermeküké lett Istennek nem tudnak többet adni. De megnyugtatja őket ugyanaz a gondolat, mely már a barlangba való letelepülésükkor égi balzsamként enyhítette fájdalmukat: a mennyei Atya, Isten maga így rendelte el s így akarta Fia születését.

De azért ez a meggondolás mégsem oltja ki szívük fájdalmát egészen, mert a mennyei Atya csak az emberek hidegségének általa nem akart feltétele alapján rendelte el így az ő Egyszülöttének világra jövetelét. Az embereknek ez a hidegsége fáj szívüknek.

Beletekintek szívembe. Mit tapasztalok ott? – Mit tapasztalok szentáldozásaimban? Mit tapasztalok Jézus érdekei iránt? Mit tapasztalok Egyháza, annak sikerei, örömei, bánata és szenvedései, üldöztetései iránt? Mit tapasztalok felebarátom iránt, akiben Jézus él, akiben hozzám közeledik, akinek személyében kér tőlem valamit? Mit tapasztalok előjáróim iránt, akik által vezet, int, eligazít és megfedd? Milyen vagyok kegyelmi látogatásaikor, örömben és bánatban? Mily gyümölcsöt terem bennem az elhintett mag? – Mindez az ő karácsonyi fogadtatását jelenti szívemben.

2. Mennyire törekszenek Szűz Mária és Szent József szívük meleg szeretetével pótolni az emberek hidegségét! Ők nemcsak az első imádók, hanem az első engesztelők is. A betlehemi jászolnál születtek meg Szűz Mária és Szent József lelkében az első örökimádó és engesztelő szerzetek és társulatok. Ez a Kisded van ott ma is a szentségi színek alatt, ahol szintén várja az igazak imádását, szeretetét és engesztelését a közömbösek, a hidegszívűek, a bűnösök, a szentségtörők és istenkáromlók, az élvezethajhászók, a restek és lanyhaszívűek helyett. Nem csatlakozom-e én is hozzájuk Szűz Máriával és Szent Józseffel együtt épp a mai ünnepen, amikor oly sok embernél ismét valóság lesz Szent János szava: „Övéi nem fogadák be őt”? (Jn 1,11)

3. És mekkora a hála, mely szívükből a Kisded felé árad! Az egész világ nevében megköszönik a mennyei Atyának ezt az ajándékot. „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) – Mennyire hiányzik ez a hála manapság! Hány keresztény nem ismeri el, nem akarja elismerni, mit köszön ő a kereszténységnek és annak a Gyermeknek, aki által a kereszténységnek minden áldása ránk lejött! Nemcsak természetfölötti, hanem még földi vonatkozásban is. A kereszténységből, Krisztusból élnek, de nem adóznak neki hálájukkal. Készek elpártolni, készek megtagadni hitüket, készek faj- és gépbálványoknak hódolni Krisztus helyett. Készek új megváltókat és üdvözítőket imádni, Krisztus mellé és Krisztus fölé helyezni. Mennyire kell nekem mindezek helyett hálát adnom s hálámat cselekedetekbe öntenem azáltal, hogy Krisztusért és Krisztusból élek egészen!

Ezeket az érzelmeket és elhatározásokat öntöm imádságba, mikor Szűz Máriával és Szent Józseffel együtt lélekben a jászol elé borulok, vagy akár valóságban is a tabernákulum elé térdelek s imádom az értem emberré lett Istent, az én megváltásomért a földön megjelent Üdvözítőt.

Imádság

„Istenünk, ki e legszentebb éjszakát az igaz világosság fényével megvilágosítottad, add, kérünk, hogy annak a világosságnak, melynek titkait itt a földön megismertük, örömeit az égben is élvezhessük. – Legyen kedves előtted, Uram, a mai ünnepi áldozat, hogy kegyelmed bőségével e szent cselekmény által hasonlókká lehessünk ahhoz, ki által természetünk isteni természetteddel egyesült. – Kérünk, Urunk Istenünk, add, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus születését e titkokkal örvendezve ünnepeljük s szent élet által vele egykor tökéletesen egyesülhessünk.” (Egyházi imák az éjféli szentmisén)

December 27. Az angyal jelenése¹³

Előgyakorlatok

1. Elképzelem, amint az angyal nagy fényességben megjelenik a pásztoroknak s mondja: „Nagy örömet hirdetek nektek, mert ma született nektek az Üdvözítő.” (Lk 2,10-11)
2. Kérem az igazi karácsonyi öröm kegyelmét, melyet Jézus tiszta s nagylelkű szeretete biztosít számomra.

I. Az őrtálló pásztorok

Szent Lukács mondja, hogy pásztorok voltak azon a vidéken és szabad ég alatt tanyáztak s őrt álltak az éjszakában nyájuk fölött. (Lk 2,8)

A pásztorokat az egyszerűség, az igénytelenség, az egyenes, őszinte lelkület, a kötelességteljesítés és bizonyosfokú munkától, időtől megedzett kemény külső élet jellemezte. Ez utóbbira többek közt az őrtállás éjszaka idején a szabad ég alatt is figyelmissé tesz minket. Mindmeggannyi tulajdonság, mely őket az angyali látogatásra alkalmassá teszi.

Nem ragaszkodnak földi dolgokhoz, nem merülnek el az ideiglenes javak keresésében, virrasztanak s szívük éber a mennyei látogatás befogadására. Oly közel hozzájuk az ég! Majdnem hogy föléjük hajol. Rajtuk szinte szószerint megvalósul, hogy ez éjjel „méztől áradóak lesznek az egek”.

Ők a jövő Jópásztor előképei. Azért hirdeti nekik az angyal elsőnek a Jópásztor eljövételét. S ők sietnek, hogy neki hódolatukat bemutassák.

Ezek a tulajdonságok s erények tesznek engem is alkalmassá, hogy a betlehemi Kisdedet s általában az égi látogatásokat: az angyalokat, a szenteket, a Szűzanyát, Jézust fogadhassam. A keresztény aszkétika s misztika nem a föllengző, nem a felhős utakon járó lelkekben találja meg igazi talaját, hanem az egyszerű lelkekben, azokban, akikről a Jópásztorra nőtt betlehemi Kisded mondja majd egykoron: „Ne félj, te kiseded nyáj! mert tetszett a ti Atyátoknak hogy nektek adja az országot.” (Lk 12,32)

Elszakadás a földi dolgoktól, bizonyos kemény külső életmód, magvas kötelességteljesítés s figyelés az isteni sugallatokra készíti elő lelkemet Isten nagyobb kegyelmeire: „Adjátok el, amitek van, és adjátok oda alamizsna gyanánt; készítsetek magatoknak meg nem avuló erszényeket, kifogyhatatlan kincset mennyekben, hol a tolvaj hozzá nem fér, és a moly meg nem rontja. Mert ahol kincsetek van, ott lesz a szívetek is.” (Lk 12,33-34)

II. Az örömet hirdető angyal

Az őrtálló pásztoroknak egyszerre csak angyal jelenik meg, s csodálatos égi fény veszi körül őket. Ez az első pillanatban nagy benső megindulást és félelmet kelt lelkükben.

Megfigyelhetjük a kinyilatkoztatás történetében, hogy a természetfölötti jelenések mindig bizonyos hirtelenséggel jönnek és mennek, épp azért, mert nem természetes folyamatok készítik elő azokat. Egy más világ betörése ez a mi természetvilágunkba. Üstökös, mely más csillagrendszerből jön el hozzánk.

A hirtelenség mellett a szent félelem, mely azok közvetlen hatása, jellemzi a mennyei jelenéseket. Így látjuk azt Dánielnél, Zakariásnál, így a feltámadás után a szent asszonyoknál. A

¹³ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

tanítványoknál is a hajóban, mikor Jézus a tengeren közeledik feléjük, és az utolsó vacsora termében, mikor zárt ajtók mögött megjelenik nekik. Így itt is a pásztoroknál, amint az evangélium mondja: „Mégfélemlének nagy félelemmel.” (Lk 2,9)

De ennek a félelemnek is viszont jellemzője, hogy épp oly gyorsan felváltja a béke és az öröm. Mondhatni állandó szó az égi jelenések, az angyalok, Jézus ajkán: „Ne féljete!” Itt is azt mondja az angyal a pásztoroknak: „Ne féljete; mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, mely léssen az egész népnek, minthogy ma született nektek az Üdvözítő, ki az Úr Krisztus, Dávid városában.” (Lk 2,10-11)

Ezzel megjelöli az angyal a karácsonyi öröm igazi tárgyát. Ez nem más, mint az Üdvözítő születése, Isten látogatása a földön, a bűnbocsánat, a mennyei béke kiáradása a világra: „Ma az egész világon méztől áradóak lettek az egek.” (Kar. resp.) Csak az ünnepelhet igazán karácsonyt, aki ezt az örömet megérti, akinek több az ég, mint a föld, több a lélek, mint a test, több a mennyország, mint a földi királyság, több a bűn nyomora, mint földi kincsek elvesztése, több a szív békéje, mint birodalmak meghódítása.

Jelet is ad az angyal, melyen szavai igazságát megismerhetik: „Ez nektek a jel: találni fogtok egy kisedet, pólyákba takarva és jászolba fektetve.” (Lk 2,12) Ezek az újonnan született király jelvényei: az alázat, az engedelmisség és a szegénység. Kised lett az ég ura, pólyák kötik meg mindenható erejét, jászol a trónja. Mert az ő országa nem e világból való. (Vö. Jn 18,36) – Iparkodom megismerni Szíve legbensőbb szándékait és érzelmeit, hogy magam is kövessem és hasonló legyek hozzá.

III. Az Istent dicsőítő angyalok sokasága

„És azonnal menyei sereg sokasága vette körül az angyalt és dicsérte az Istent, mondván: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarátú embereknek!” (Lk 2,13-14) – Mily dicsőséges Istennek ez az eljövetele a földre! Minden földi elrejtettsége mellett, sőt épp ezzel szemben és ennek ellenére mily dicsőséges! Az éjtszaka csendjében, a világ szeme elől elrejtve, istállóba utasítva, jászolba temetve, mégis megmozgatja az égi seregeket és magához vonzza a földön is a jóakarátú embereket. Mintha csak fennhangon hirdetné, hogy nem kell neki a földi dicsőség, nem kell neki a fény és a pompa. Vonzza majd egykor a királyokat is, de nem azért, hogy fényükbe temetkezzék és aranyukban gyönyörködjenek, hanem csak azért, hogy őket is a bűn szolgasága alól felszabadítsa és Megváltójuk legyen. De előbb a pásztorokat, a szegényeket hívja, hogy megmutassa: az ő országa nem a föld hatalmasainak kegyén épül fel, hanem az ő kegyét kell, hogy a föld hatalmasai is keressék.

Ez a rejtett Isten, ez a betlehemi Kisedet utat tör majd magának Heródes ármánykodása, a világ hatalmasainak agyarkodása ellenére is. Utat tör magának a századokon át, és ő lesz a századok halhatatlan királya s országának nem lesz vége. (Vö. 1Tim 1,17; Lk 1,33) Őt nevezik majd csodálatosnak, erősnek, a jövődőség atyjának, a béke fejedelmének. (Vö. Iz 9,6)

Ilyenek Isten művei. Lenézett, alig ismert forrásból fakadnak és hatalmas folyamokká nőnek meg s elárasztják a világot és magukkal ragadják a lelkek ezreit. Mert nem Isten gondolatai a mi gondolataink és a mi utaink nem Isten utai. (Vö. Iz 55,8)

Dicsőség és béke: ez az angyali ének kettős jelszava. Dicsőség az Istennek és békesség az embernek. Ez a karácsonyi éjtszaka kettős szent ajándéka. Istennek dicsőség az, hogy ismét visszaadja a békét a bűn által békétlenné, bolygóvá lett embernek, s az ember abban leli meg békéjét, ha jóakarattal már nem a maga állhatatlan, múltó, hanem egyedül csak Isten örök, múlhatatlan dicsőségét és szent akaratát keresi. Ezt kérem a magam és az egész világ számára az

imádságban.

„Isten, ki e legszentebb éjszakát az igaz világosság fényével megvilágosítottad, add, kérünk, hogy annak a világosságnak örömeit élvezhessük az égben, melynek titkait itt megismertük a földön.” (Éjféli mise könyörgése)

December 28. A pásztorok a jászolnál¹⁴

Előgyakorlatok

1. Elképzelem a pásztorokat, amint a jászolnál térdelnek és az isteni Kisdedet imádják.
2. Kérem a kegyelmet, hogy én is ily őszinte, egyszerű és szerető lélekkel imádjam az értem emberré lett Istent, s neki egész szívemet és szolgálatomat felajánljam.

I. A pásztorok imádása

Az angyal szavára a pásztorok azonnal útnak indulnak. Egymást buzdítják és sietve mennek Betlehembe, hogy lássák, amit az angyal nekik hirdetett.

Viselkedésükből megtanulom az isteni akarat, a sugallatok, az engedelmesség szavának gyors követését, minden jó dolognak lehetőség szerint azonnali, habozás és tétovázás nélküli, bár megfontolt és körültekintő keresztülvitelét. Megfigyelem és megcsodálom a pásztorokban az egyszerű, mély hit bensőségét és elevenségét. Nem kételkednek, nem vonakodnak, nem késlekednek.

Ezért meg is van a megérdemelt jutalmuk: „Megtalálták Máriát és Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet.” (Lk 2,16) Mily bőséges, mily túlradó jutalom! Megtalálták mindazt, ami a legértékesebb, a legnagyobb, a legszebb, a legszentebb, a legjobb a világon: Jézust, Máriát, Szent Józsefet.

Ez a három személy egymástól elválaszthatatlan. Bizonyára Szent József vezette be őket a barlangba Máriához és Jézushoz. Mária pedig „megmutatta neki méhének áldott gyümölcsét” és karjaikba adta a világ reménységét, hogy imádják és szeressék. Mily boldogok ezek az egyszerű pásztorok, akik Augustus császár kincseinél nagyobb kincset hordanak karjukon és szívükben. De nem kevésbé, sőt inkább boldog vagyok én, ha a szentmisében ugyanezt az isteni Kisdedet kezemben tartom s a szentáldozásban szívembe is fogadom. Kivel a világon cserélném fel az én túl nagy boldogságomat?!

II. A pásztorok visszatérnek

A pásztorok az újonnan született Messiás király első apostolai. Még mielőtt a királyok megjelentek volna, Keresztelő Szent János prédikációja előtt, még mielőtt az apostolok kivitték volna a nagy világba a Megváltó evangéliumát, már a pásztorok „elhíresztelték a beszédet, melyet nekik a gyermek felől mondtak”. (Lk 2,17) Mily örömmel, mily lelkesedéssel tették!

Meg is volt az eredménye. Mert „mind, akik hallották, csodálkoznak azokon, miket a pásztorok beszéltek nekik”. (Lk 2,18) Ők maguk pedig lelkükben meggazdagodva tértek haza. Hála tölti be szívüket. Magasztalják és dicsérik az Istent, aki ily csodálatos dolgokat mutatott meg nekik. Hitük még jobban megerősödött, mert beteljesedve látták mindazt, amit az angyal nekik hirdetett és ígért. (Vö. Lk 2,20)

Az isteni működés jele a lelki öröm. Ez megmarad az isteni látogatás után is és békével árasztja el a lelket. Ez az állandó béke a legbiztosabb jele Isten szellemének. „Az Isten országa béke és öröm a Szentlélekben.” (Róm 14,17) De az öröm kiáradni törekszik, a lelki öröm mindig apostoli is. Amint a nagy titok öröme Szűz Máriát is Erzsébethez vitte, úgy a pásztorokat is apostolokká tette. Engem is azzá tesz. S ha nem tesz azzá, akkor még valamiképp önző az

¹⁴ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

örömöm, akkor még nem a tiszta szeretetből fakad. Azon leszek, hogy mindig olyan legyen az örömöm, amilyen a pásztoroké és Szűz Máriáé volt. Ezt kérem Szűz Mária és Szent József közvetítésével az isteni Kisdedtől.

III. Szűz Mária szívében megőrzi a történeteket

Az Istenből fakadó öröm nemcsak apostoli, hanem egyúttal szerény és bensőséges is. Erre int maga Szent Pál. (Vö. Fil 4,5) Ilyen volt Szűz Mária öröme. Mindaz, amit a pásztorok mondtak, a legbensőségesebb örömmel töltötte be lelkét. De ez az öröm nem nyilvánult meg beszélgetésekben vagy szertelen áradásokban, hanem szívébe zárult. Amint a nagy titok Názáretben még szűzi jegyesével szemben is lezárta ajkát, úgy most sem nyitja meg hiú beszédekre, hanem szent megilletődéssel, hálával és szeretettel tölti be szívéét: „Mária megjegyezte mindeme dolgokat, szívében forgatván.” (Lk 2,19)

Szűz Mária itt a szemlélődő lélek példaképe, aki a benne elhintett isteni magot nem hagyja természetlenül elveszni, hanem megőrzi és szüntelenül táplálja vele benső életét. Ez a benső élet külsőleg is megnyilvánul az erényekben, melyeknek a szemlélődés magvát és csíráját rejti magában. A mag pedig soha tétlen nem lehet, hanem lassanként a szemlélt eszmény képmására alakítja át a lelket. Így lesz Szűz Mária nemcsak testileg, hanem lelkileg is Jézus anyja, mert Jézus hű képét lelkében is kialakítja.

Ez Jézus lelki születésének titka a mi szívünkben is. Amint a pásztorok a hit és a szeretet által szívükben magukkal vitték a betlehemi Kisdéd képét és életükben napról-napra jobban kialakították, úgy vigyük mi is magunkkal Jézust az életbe s miután magunkban tökéletesen kialakítottuk, alakítsuk ki az ő képét másokban is. Így leszünk a szentatyák szava szerint kétszeresen is Krisztus szülői: egyrészt, mikor neki a hit, a szeretet és a követés által lelkünkben új életet adunk; másrészt, mikor őt apostoli buzgalmunk által mások szívében is világra hozzuk.

Imádság

„Kérünk, mindenható Isten, add nekünk, akiket megtestesült Igéd új fénye elárasztott, hogy cselekedeteinkben az tündököljön, ami a hit által lelkünkben fényeskedik.” (Hajn. mise könyörg.)

December 29. A karácsonyi szentmisék ünnepi gondolata¹⁵

Előgyakorlatok

1. Hittel szemlélem az Ige örök születését az Atyától s ennek földi vetületét: születését Betlehemben és az emberek szívében.

2. Kérem a kegyelmet, hogy hittel és szeretettel, alázattal és tanulékony lélekkel fogadjam magamba az értem megszületett isteni Bölcsességet.

I. Isten-közelség és Isten-távolság

Az éjféli szentmise introitusa elvezet minket az Ige örök születéséhez az Atyától. Ezzel az ünnepi akkorddal vezeti be az Egyház a karácsonyi liturgiát, és mondhatni az égi karácsonyból kiindulva, érteti meg velünk a látható karácsonyt, a betlehemi éjtszakát, és a lelki karácsonyt, Isten megszületését szívünkben.

„Az Úr mondá nekem, zengi a mise bekezdése: Fiam vagy, én ma szültelek téged.” (Zsolt 2,7) Miért is ármánykodik a világ és harcol, nehogy ez a dicsőséges Király a földön is megszülessék és királyságát ránk is kiterjessze? „Miért agyarkodnak a pogányok, kérdi, és gondolnak a népek hiúságokat?” (Zsolt 2,1) Mintha csak félne az ember, ha Isten az ő közelébe jön. Mintha biztosabbnak, boldogabbnak érezné magát az Isten-távolságban, a nagy idegen országban, a bűn hazájában, tékozló, de meg nem térő fiú módjára. (Vö. Lk 15,13) Mintha csak Heródes módjára földi kincseit féltené az égi királytól; pedig neki szól az egyházi himnusz szava: „Nem veszi el a mulandó országokat, aki azért jön, hogy az égi országot hozza nekünk.”

Szenvedélyeink tesznek minket Heródesekké: büszkeségünk, érzékiségünk, fősვნყնységünk, hatalomvágyunk, mert félünk, hogy Isten elveszi tőlünk, amihez szívünk rendetlenül ragaszkodik. Ez az oka, hogy nem akarjuk, hogy ő uralkodjék rajtunk (vö. Lk 19,14); ezért mondják sokan: Öljük meg az örököszt, és mienk lesz az öröksége (vö. Mt 21,38); ezért nem fogadják be övéi az égből jövő királyt (vö. Jn 1,11). Pedig a boldogság és a szív békéje csak nála található: „Vegyétek magatokra az én igámat, mondja, és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű; és nyugalmat találtak lelketeknek.” (Mt 11,29) Ő egyedül hozza nekünk a karácsonyi békét.

Azért jelenik meg köztünk kisdéd alakjában, hogy elvegye tőlünk ezt a hamis „istenfélelmet”, mely annyira ellentétben áll az istengyermeki lelkülettel. Pedig erre az istengyermekségre születtünk ma, karácsony ünnepén. „Megjelent Üdvözítő Istenünk kegyelme minden embernek, mondja az éjféli szentmise leckéje, Szent Pál szavaival, s arra oktat minket, hogy tagadjuk meg az istentelenséget s a világi vágyakat.” (Tit 2,11-12) A Gyermekek kedvessége elfogadhatóvá teszi a tanítás szigorúságát, s ki ne hinné el az alázat, a szegénység, a keresztség evangéliumát, ha ily kedves Kisdéd példája s ajka hirdeti azt!

Ezért is közelednek hozzá először a pásztorok, az egyszerűek, a kicsinyek. Ők találják meg először azt az Istent, aki a világra jött, hogy szegény lehessen, hogy a szegénység és szívbéli alázat, az egyszerű lélek evangéliumát hirdesse; azt az Istent, aki mondotta: „Hálát adok neked, Atyám, hogy elrejtetted ezeket a bölcséktől és okosaktól, és kinyilatkoztattad a kisdédnek.” (Mt 11,25) Nekik és valamennyi embernek, akik velük egyakaratók, igazán örömet jelent a karácsony: „Nagy örömet hirdetek nektek, mondja az angyal, minthogy ma született nektek az Üdvözítő,” (Lk 2,10-11) De meg is adja a jelet, melyen az égi királyt meg lehet ismerni: „Találni

¹⁵ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

fogtok egy kisdedet, pólyákba takarva és jászolba fektetve.” (Lk 2,12) A feltételt is hirdeti, mely a karácsonyi öröm alapja: „Békesség a földön a jóakarátú embereknek.” (Lk 2,14)

De a kevélyeket szintén megtöri az ő kegyelmének mindenható ereje. A karácsonyi örömhír szelídekké teszi a kemény harcosokat és alázatosakká a büszke fejedelmeket. A keresztség alatt meghajlik a hódítók gögös nyaka és békejobbot nyújtanak egymásnak az ellenséges hadak. Így teszi Isten a „béke fejedelmének” lábai zsámolyává az ő ellenségeit, amint az éjféli mise graduáléja énekli.

II. Karácsony az isteni fény kiáradása

Az ünnepek liturgiáját betöltő központi gondolatot legjobban a szentmise könyörgése fejezi ki.

A karácsonyi éjféli szentmise könyörgése azt mondja, hogy Isten ebben a szent éjtszakában a sötétségbe elmerült földkerekséget az igaz világosság fényével megvilágosította. A prefációban pedig énekli, hogy „a megtestesült Ige titkával lelkünkre dicsőségének új fénye sugárzott”. Minden élő lény elsősorban a világosságot keresi. Világosság nélkül nincs élet a földön. A szellem világában is első az igazság világossága. Azért küldi le Isten az ő személyes Bölcsességét a földre, akit a megismerés által „a szentek fényességében a hajnali csillag előtt” (grad., áld. ima), vagyis öröktől fogva szült, hogy eljöveteleivel a sötétségben és a halál árnyékában sínylődő emberiséget megvilágosítsa. Ezt mondotta már Zakariás is az ő hálaénekében, mikor fia – a Megváltó előfutára – megszületett. Ezt mondta még régebben Izaiás próféta: „A nép, mely sötétségben járt, nagy világosságot látott; akik a halál árnyékának országában laktak, nagy fény támadt nekik.” (Iz 9,2)

Azért ragyogja körül Isten fényessége a pásztorokat, mikor az angyal megjelenik nekik (evang., Lk 2). Azért zengi a hajnali mise bekezdése Izaiás próféta szavával: „Világosság támad ma nekünk, mert Urunk született.” És a graduáléban: „Isten az Úr, és megvilágosít minket.” (Zsolt 117) „Szent napra virradtunk, zengi a nappali mise graduáléja, jertek népek és imádjátok az Urat; mert ma nagy világosság jött le a földre.” (Zsolt 97)

Jézus születése hozza meg a világnak az egy igaz Isten ismeretét, az erkölcsi törvény tisztaságát, az Isten benső élete titkainak feltárulását s ezzel saját istenfiúságunk boldogító tudatát, a lélek, az örök cél, a földi élet jelentősége tiszta megértését, a család, a társadalom, az emberi méltóság és testvéri egység homálytalan megismerését és értékelését. E nélkül a világosság nélkül sötétségben, öröm nélkül botorkál a világ és a lélek. Viszont ez a világosság örömet áraszt beléje: Vigadjanak az egek és örvendjen a föld az Úr színe előtt; mert eljött.” (Zsolt 95; éjf. mise offert.) „Íme, nagy örömet hirdetek nektek, mert ma született nektek az Üdvözítő.” (Lk 2; éjf. mise evang.)

Ez az öröm átragyog az örökkévalóságba, ha a nyert világosság titkai nemcsak hitünk megismerésében, hanem életünkben s cselekedeteinkben is tündökölnék; ha – amint a hajnali mise könyörgése mondja – a megtestesült isteni Ige fénye, mely a hit által lelkünkben tündököl, cselekedeteinkben is felragyog. Akkor élvezzük majd az égben is annak a világosságnak örömeit, melynek titkait itt a földön a karácsonyi fény kiáradása által megismertük. (Éjf. mise könyörg.)

III. Karácsony az Isten-hasonlóság ünnepe

Karácsony az isteni s az emberi természet egyesülésének ünnepe. A megszületett Istenember személyében egyesül a két természet. De ezáltal az egész emberi nem és a mi közös emberi természetünk is egyesül Istennel. Hiszen a mi törzsünkben, a mi családjunkból választotta ki Isten azt a természetet, mellyel a legszorosabb személyes egységbe lépett a megtestesülés által. Így mindnyájunkat beleoltott az ő istenségébe, Krisztus titokzatos testébe. Amikor ő hozzánk

hasonló lett emberi természetünkben, akkor minket is magához hasonlókká tett isteni természetének közlése által.

Ez a hasonlóság azonban még nagyobb, még tökéletesebb hasonlóságot követel tőlünk cselekedeteink szentsége, egész belső világunk átalakulása s külsőnknek a belső istenhasonlósághoz való idomulása által.

Ezt kérjük az éjféλι szentmise csendes imádságában, mikor azért könyörgünk, hogy „e szent cselekmény által hasonlókká lehessünk ahhoz, ki által természetünk az isteni természettel egyesült”. Ezt kérjük áldozás után is, hogy a karácsonyi öröm ne legyen lelkünkben csak terméketlen, meddő érzelem, hanem egyesítsen minket Krisztussal szent élet által tökéletesen.

Ennek alapja a mi Krisztusba oltódásunk a keresztség szentsége által, ez a mi lelki újjászületésünk Krisztus földi születése hasonlatosságára. „Megjelent Üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete, mondja Szent Pál a hajnali mise leckéjében, megmentett minket, nem az igazság cselekedeteiért, melyeket véghezvittünk, hanem az ő irgalmassága folytán, és pedig a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által, kit bőségesen kiárasztott ránk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököséivé legyünk az örök életnek.” (Tit 3,4-7)

Ezt fejti ki részletesen az éjféλι szentmise leckéje is, mikor ugyancsak Szent Pál szavaival mondja: „Éljünk józanul, igazan és jámborul e világon, várva a boldog reménységet s a nagy Isten és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének eljövételét, ki önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden gonoszságtól s jócselekedetekre igyekvő, tulajdon népévé tisztítson.” (Tit 2,12-14)

IV. Karácsony a lelki újjászületés ünnepe

Karácsony a mi lelki újjászületésünk ünnepe is. Ez visszavezet minket lélekben abba a templomba, ahol minket megkereszteltek. Ott a keresztkútnál ringott a mi lelkünk bölcsője. Abból a vízből születtünk újjá Isten gyermekeivé a Szentlélek ereje által. Ott volt a mi lelki karácsonyunk, amikor a lélek sötét éjszakájából az ő csodálatos világosságába hívott meg minket az Isten, és mi az ő népévé, az ő templomaivá lettünk, melyben ő megközelíthetetlen fényben lakik. (Vö. 1Pt 9-10; Tim 6,16)

Ott lett nemcsak Isten, a mennyei Atya a mi atyánk, nemcsak Jézus a mi testvérünk, hanem a Szűzanya is a mi anyánk. Mert annak az édesanyja, aki által Isten gyermekei és az ő titokzatos testének tagjai lettünk, a mi lelkünknek is édesanyja. S aki Krisztust világra hozta, az Krisztus titokzatos testének tagjait is lelkileg világra szüli. Ezért jelenti karácsony számunkra nemcsak Istentől, hanem Szűz Máriától való lelki születésünknek is emlékűnnepét. És keresztségünk, a mi lelki karácsonyunk, nemcsak a mennyei Atya, hanem Szűz Mária gyermekeivé is tesz minket a mi elsőszülött „nagy testvérünk” kegyelme által, aki most mint kisdéd fekszik előttünk a jászolban.

Imádság

A harmadik karácsonyi szentmise áldozás utáni imádságával kérem én is: „Mindenható Istenünk, add, hogy a világ ma született Megváltója, aki isteni újjászületésünk szerzője lett, halhatatlanságunknak is ő legyen adományozója.”

December 30. A karácsonyi zsolozsma¹⁶

Előgyakorlatok

1. Szemlélem az Isten Fiát a jászolban mint uralkodót, amint szeretetével s kegyelmével magához vonzza a népeket és a lelkek millióit, köztük engem is.

2. Kérem a kegyelmet, hogy a karácsonyi titok mélységét s a benne rejlő megfoghatatlan irgalmat s az általa nekünk jutott gazdagságot megismerjem, érte hálát adjak s azt Isten dicsőségére, lelkem javára életemben hasznosítsam.

A karácsonyi zsolozsma főleg a következő gondolatokat s érzelmeket önti bele az ünnep antifonáiba s responsoriumaiba: 1. az elveszett emberi nem visszatalál Istenhez, 2. a mennyei béke az égből leszáll a földre, 3. az emberré lett Isten és a gyermeket szülő Szűz csodája jelenik meg előttünk.

I. Az ember visszatalál Istenhez

„Ma született nekünk a Szűztől a kegyes égi Király, hogy az elveszett embert visszavezesse a mennyek országába. Örvendez az angyalok serege, mert az örök üdvösség megjelent az emberi nem számára.” (1. resp.)

Ez a karácsonyi öröm első oka. Karácsony a bűn jármától, a sátán rabságából való felszabadulás ünnepe. Karácsony a nagy tékozló fiú, az ember visszatérése az apai házba, Istenhez. Vagy még sokkal jobban: a kegyes irgalmas atya leereszkedése az elveszett fiúhoz; megy és felkeresi őt, elsőszülött fiát küldi, hogy eltévedt, elveszett testvérét az apai házba visszavezesse. Ezért karácsony a lelki szabadság, de egyúttal a boldog visszatérés és a szent béke ünnepe.

Erről a felszabadulásról szól az ünnepi könyörgés: „Add, kérünk, mindenható Isten, hogy Egyszülötted földi születése minket a bűn igájától megszabadítson, mely alatt a régi szolgaság fogva tart.” Ezért örved az Egyház a harmadik mise graduáléjában: „A föld minden határa látta Istenünk szabadítását; örvendeztetek az Istennek minden föld. Kijelentette az Úr szabadítását a nemzetek színe előtt, kinyilatkoztatta igazságát.” (Zsolt 97) A csendes imában is azért könyörög, hogy Isten minket a karácsonyi titok kegyelme által a bűn minden szennyétől megtisztítson.

Csak aki bele tudja élni magát a pogányság négyezeréves rabszolgaságába, csak aki a mai pogány világ sivárságát ismeri, csak aki maga is szenvedett a bűn szolgasága alatt s átérezte vagy másokban látta mindazt a nyomort, szerencsétlenséget, szolgaságot, szenvedést, mely a bűn nyomában jár, csak az tudja kellőképp megérteni az ajándékot, a kegyet, melyet a bűn jáрма alól való felszabadítással karácsony ünnepe nekünk hozott. Az ilyen lélek tudja egész szívből mondani: „Ma felragyogott számunkra a megváltás új napja, a régi adósság eltörlésének napja, az örök boldogság napja.” (2. resp.)

II. A földre szállott mennyei béke

„Ma az égből az igazi béke szállt le hozzánk a földre, ma az egész világon méztől áradóak lettek az egek.” (2. resp.) – Mintha egy nagy békecsókban lehajolt volna az ég a föld fölé s egész édességét kiöntötte volna a világra. A földi béke, mely Jézus születésének kísérője volt, csak

¹⁶ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

kedves mellézköngéje annak az isteni békének, melyben a menny a földet, Isten az embert, az atya a tékozló fiút, a jó pásztor az elveszett juhok magához ölelte.

Ez a béke visszaadta az emberi szívnek a nyugalmat és boldogságot. Ez a béke kiegyenlítette az ég s a föld között tátongó mély szakadékot az irgalom s a bocsánat teljességével. Ez a béke jóbarátokká tette az ellenségeket s az ember lelkében alávetette a szenvedélyek vadállatait az értelem, a természet vadhajtásait a kegyelem uralmának.

Csak a karácsonyi titok komoly megszívleléséből és őszinte átéléséből fakadhat ma is a világ és az ember számára az igazi, a tartós, a soha meg nem bontható s meg nem zavarható béke. Nem a szuronyokon és az ágyukon, hanem a betlehemi jászol szegényes deszkáin épül fel a világ békéje. Ez mutatja meg ennek a jászolban fekvő gyermeknek hatalmát, melyről a próféta mondja: „Kisdéd született nekünk és fiú adatott nekünk, kinek vállán van a fejedelemség és nevét csodálatosnak, tanácsadónak, Istennek, erősnek, a jövődőség atyjának, a békesség fejedelmének fogják hívni.” (Iz 9,6) Ő lesz szerzője annak a nagy öröme, mellyel vigadni fognak, mint akik vigadnak aratáskor, amint a győzedelmesek örvendenek a szerzett zsákmánynak. Ő töri majd szét a zsarnokság igáját és hozza meg a szakadatlan béke uralmát. (Iz 9,3-5) „Az ő napjaiban a béke bősége lesz, és uralkodni fog.” (Vö. Zsolt 71,7-8) Övé az ég s övé a föld; a földkerekségét s ami azt betölti, ő alapította: jog és igazság székének alapja. (Offert., Ps. 88)

Ez a karácsony dicsősége. Azért hív fel minket az Egyház: „Énekeljete az Úrnak új éneket, mert csodadolgokat cselekedett.” (Ps. 93. Introit.) És az angyal hirdeti: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarató embereknek.” (Lk 2,14)

III. Az emberré lett Isten és a gyermeket szülő Szűz csodája

„Ő csodálatos nagy és szent titok, kiált fel a mai napon az Egyház, hogy az állatok a jászolban feküdni látják Urukát, aki a földön megszületett.” (4. resp.) Valóban csodadolgokat művelt az, akinek „csodálatos” a neve. A láthatatlan, felfoghatatlan Isten látható, fogható, érzékelhető, tapintható lesz. Már nemcsak az értelem képes a látható jókból felismerni azt, aki van (vö. Bölcs 13,1), hanem az érzékek is szemlélik és foghatják Alkotójukat, aki mint gyermek a jászolban fekszik. Állatok lehellelte melengeti, állatok szeme láthatja, állatok részvéte veszi körül a láthatóvá, foghatóvá, emberré, gyermekké lett Istent. Láthatóvá lett, hogy az embert a láthatatlan javak szeretetére ragadja. (Kar. pref.)

Aki a mezők liliomait ruházza, a kemény szalmán fekszik a jászolban. Aki a csillagok lángjait gyűjtja, fázik a hideg éjszakában. Aki az ég madarait táplálja, kevéske tejjel megelégszik, melyet szűzi emlő nyújt neki.

Ó, mily csodálatos ez a szűzi anyaság maga! „Ő Boldogságos Szűz, – kiált fel ismét az Egyház – akinek szent teste méltó volt az Úr Krisztust hordani. Üdvözlégy Mária, malasztal teljes, az Úr van teveled!” (2. resp.) „Boldogságos Isten anyja, Mária, – mondja tovább – akinek szent teste sértetlen maradt, ma szülte a világ Megváltóját. Boldog ő, aki hitt, mert beteljesedett rajta minden, amit neki mondott az Úr.” (5. resp.) „Szent és szeplőtelen Szűz, – folytatja – nem tudom, hogyan is dicsérjelek; mert akit az egek nem tudtak befogadni, azt méhedben hordottad. Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse.” (6. resp.) „Boldog Szűz Máriának teste, mely az örök Atya Fiát hordta, és boldogok az emlők, melyek az Úr Krisztust táplálták, aki ma a világ üdvösségéért a Szűztől születni kegyes volt.” (7. resp.)

Ily szavakkal dicsérte később az Üdvözítő Anyját az az asszony, aki felkiáltott: „Boldog a méh, mely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál.” De Jézus kiigazítja dicséretét e szavakkal: „Sőt inkább boldogok, kik az Isten ígését hallgatják és megőrzik azt.” (Lk 11,27-28) Ezekkel a szavakkal rámutatott arra a boldog valóságra, hogy az isteni Ige, Jézus befogadása, megszületése által lelkünkben mi is valamiképp Szűz Mária boldogságában részesülhetünk. Hiszen ugyancsak ő mondotta más helyen, mikor hírül adták neki, hogy édesanyja és rokonai

kint várják: „Ki az én anyám, és kik az én atyámfiai? És kiterjesztvén kezét tanítványai felé, folytatja az evangélista, mondá: Íme az én anyám és az én atyámfiai. Mert aki Atyám akaratát cselekszi, ki mennyekben vagy, az az én fivérem és nővérem és anyám.” (Mt 12,48-49)

Ezt a lelki megszületését Jézusnak akarjuk átélmélni a következő elmélkedésben. Ez lesz a karácsonyi ünnep legszebb eredménye, ha Jézus, az isteni Ige minél tökéletesebben lelkünkben is megszületik. Ezt kérem már most az

imádságban:

„Jézus, ki élsz Szűz Máriában, jöjj és élj énbennem szentséged szellemében, erősséged teljességében, erényeid igazságában, utaid tökéletességében, titkaid egységében és uralkodjál szellemed erejével minden ellenséges hatalom fölött Atyád dicsőségére. Amen.”

December 31. Lelki karácsony¹⁷

Előgyakorlatok

1. Elképzelem az isteni Kisdedet, amint különféle változatban a szentostya színe alatt, az égben, testvérem személyében jelenik meg nekem, s amint kegyelmével, jelenlétével lakást vesz szívemben.

2. Kérem a kegyelmet, „hogya a hit által Krisztus lakjék szívemben, s a szeretetben meggyökerezve és megalapozva legyenek, és beteljenek az Istennek egész teljességével”. (Vö. Ef 3,17-19)

I. Négyféle lelki karácsony

Ahányféle a Krisztus megjelenése közöttünk, annyiféle a karácsony is.

1. Krisztus mint ember látható alakban megjelent a betlehemi éjtszakában: ez volt az első karácsony. Erre készítette elő a világot a négyezeréves nagy ádvent, melyben az emberiség az Üdvözítő után sóhajtozott és epedett. Ez a karácsony számunkra már elmúlt, csak annak emléke újul meg évente szívünkben. De ez az emlék egyúttal lelki megismétlése az első karácsonynak, mert annak kegyelmét szüntelen közli lelkünkkel. Karácsony ennek a kegyelmi megújulásnak is sajátos ünnepe.

2. De Krisztus nap-nap után megjelenik a szentségi színek alatt is az Oltáriszentségben. Nap-nap után mintegy újból megtestesül a kenyér és bor színe alatt s az oltáron újból megszületik. Onnét pedig szívünkbe jön a szentáldozásban. Azért minden szentmise, minden szentáldozás új karácsony, melyen Krisztus leszáll hozzánk a földre. Ezért is éneklünk az Egyház Úrnapi karácsonyi prefációt és fejezi be himnuszait ugyanazokkal a szavakkal, mint karácsonykor és a Mária-ünnepeken.

3. Megjelenik Krisztus életünk végén is, amikor bevezet minket istenségének látására a mennyországba. Olyan ez, mint mikor a gyermekek a szomszéd szobában várnak, hogy elhúzzák a függönyt s meglássák a gyönyörű karácsonyfát, melyet szüleik nekik készítettek. Halálunk pillanatában (vagy amikor a tisztítóútból kiszabadulunk) húzza el Isten keze a függönyt lelkünk szeme elől, s mi ott állunk a mennyország gyönyörű karácsonyfája előtt. Isten maga az a gyönyörű karácsonyfa, az ő tiszta látását jelképezik az égő gyertyák. Mint a gyermek a fényes karácsonyfa előtt, úgy áll ott a lélek s nem tud betelni Isten látásával. Ez az égi karácsony, melyre ez a földi élet az előkészület, az ádvent.

4. Megjelenik Krisztus testvérünk személyében is, főleg a szegények és szenvedők alakjában. Azért látogatjuk és ajándékozunk meg a szegényeket épp karácsonykor, mert Krisztust látjuk bennük. Mily szép és kegyelemteljes karácsony ez a szegények és szenvedők közt a nyomor telepein, a kórházakban, a betegágyánál, egyes nagy szenvedőknél! Ilyen karácsonyunk év közben is sokszor lehet, de maga karácsony ünnepe a legszebb nap, melyen magunk megadhatjuk magunknak azt a vigaszt és kegyelmet, hogy Krisztus ily alakban látogasson meg bennünket. Minél gyakrabban volt ilyen karácsonyunk a földön, annál szebb, annál boldogabb karácsonyunk lesz egyszer majd ott fenn az égben. „Amit egynek e legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” (Mt 25,40)

¹⁷ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

II. Jézus születése szívünkben

Legbensőségesebben azonban akkor jelenik meg nekünk az Úr Jézus, amikor lelkileg szívünkben megszületik. Négyféleképp születik meg szívünkben: 1. a hit, 2. a kegyelem, 3. a szeretet, 4. titokzatos jelenléte által.

1. A hit által születik meg, mikor értelmünk alázatos hódolattal elfogadja kinyilatkoztatását, melyet nekünk Egyháza által ad, s mi az ő evangéliumát szívünkbe befogadjuk. Ekkor lép be Krisztus először a hit kapuján át lelkünkbe. S ezt mindannyiszor megismétli, ahányszor csak ezt a hitet magunkban felelevenítjük. Erről mondja Szent Pál: „Krisztus lakjék a hit által szívetekben.” (Ef 3,17)

2. Teljesebben születik meg Krisztus szívünkben a megszentelő kegyelem által, mikor isteni életét közli velünk a keresztség szentségében és titokzatos testének tagjaivá tesz minket. Minden szentség, de főleg az Oltáriszentség vétele által növeli bennünk ezt az életet, az „ő életét bennünk”. Minden jócselekedet, főleg a szeretet cselekedetei szintén fokozzák és tökéletesítik bennünk az ő életét. Erről az ő életéről bennünk mondja ő maga: „Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz; mert nálam nélkül semmit sem tehettek.” (Jn 15,5)

3. Ezzel a kegyelmi étellel szoros kapcsolatban áll Jézus születése lelkemben a szeretet által. Mert kegyelem és szeretet elválaszthatatlanok egymástól. De a szeretet, melynek csírája és magva már a kegyelem által a lelkemben megvan, tudatossá válhat és tudatossá is kell válnia bennem. Akkor létesíti azt a lelki egységet, melyben szeretetem tárgya, Isten, Jézus a lelkemben él, és én őbenne. Erről mondja Jézus: „Ha valaki szeret engem, az én beszédemet megtartja; és Atyám is szeretni fogja őt, és hozzája megyünk, és lakóhelyet szerzünk nála.” (Jn 14,23)

4. Ha Jézus kegyelmi bennlakása szívünkben nemcsak tudatossá válik, hanem azt tapasztalatilag át is éljük, akkor kezdődik az ő titokzatos jelenléte lelkünkben. Ezt érezte Szent Pál, mikor írja: „Élek én, már nem én, hanem Krisztus él énbennem.” (Gal 2,20) Ezt a legbensőbb átélését Krisztus életének bennünk mi nem adhatjuk meg magunknak; erre igazán öneki kell megszületnie lelkünkben. De előkészíti ezt a születést a benne való élő hitnek, a szeretetnek, a hű követésének, a vele való egyesülés epedő vágyának ádventje. Gyönyörű az a karácsony, amikor első ízben felvirrad ez a betlehemi fény a lélekben, mely Jézus születését jelzi szívünkben! Ez a fény szüntelen nagyobbodhatik, amint a betlehemi csillag is mindig közelebb vitte a királyokat az isteni Kisdedhez. De ez a csillag a lélekben az isteni Kisded, Jézus maga. Az ő fénye árasztja el a lelket mindig tisztább és tisztább ragyogással. Világos napfényé azonban csak az örökkévalóság karácsonyán lesz, amikor őt majd színről-színre látjuk. Itt a földön mindig csak az ádvent hajnali szürkületében járunk, mely a hit homályához képest ugyan karácsonyi fény, de a tiszta látás világosságához mérve csak gyengén világító hajnalhasadás. „Most tükör által homályban látunk; akkor pedig majd színről-színre.” (1Kor 13,12)

Az élet ádvent, az örökkévalóság pedig a boldog karácsony, amikor Isten lelkemben örökre megszületik és isteni fényével úgy eláraszt, hogy benne egészen elmerülve, magamat már egészen el is felejttem. Minden régi év egy ádventi hetet zár le számomra, s minden új esztendő közelebb visz az örökkévalóság boldog karácsonyához. Néha azonban a földi ádvent sem tesz ki négy teljes hetet: Isten az élet ádventjét olykor megrövidíti azok számára, akik nagyon vágnak utána.

Imádságomban

elmondom Jézusnak, amit ez az elmélkedés lelkemből kiváltott, s ezzel zárom le az óesztendőt, ádventi és karácsonyi elmélkedéseim sorát, hogy őáltala, őbenne és ővele megkezdjem az újat a mennyei Atya dicsőségére, míg csak el nem jön a nap, melyen teljes, el nem múló valóság lesz Jézus szava: „Hozzája megyünk, és lakóhelyet szerzünk nála.”

Január 1. – Újév. Karácsony nyolcadnapja¹⁸

Előgyakorlatok

1. Jézust nézem, mint az örökkévalóság Királyát és Atyját, amint a jászolban fekszik.
2. Kérem a kegyelmet, hogy lelkileg újjászületve kezdjem meg az újesztendőt és már ma megszülessem az örökkévalóság számára.

I. Lelki újév

Újév karácsony nyolcadnapja. Azért a karácsonyi kegyelem beteljesedését, annak tökéletességét és teljességét jelenti. A karácsonyi kegyelem teljessége pedig magával hozza, hogy ez a kegyelem ne maradjon rejtve a lélek bensejében, hanem mint újévi nap, sugarait kibocsássa a világba, fényt áraszson és melegítsen. A karácsonyi kegyelemnek tevékenynek és termékenynek kell lennie. A megszületett gyermek növekedni, munkálkodni, újabb élet forrása akar lenni mások számára.

Erre ösztönöz maga az újév is. Újévkor mindent újból kezdünk: új könyveket fektetünk fel, új számlákat nyitunk, új életet kezdünk. Mindez a tevékenységre, a kegyelmi mag felhasználására és hasznosítására figyelmeztet és ösztönöz. Jézus, aki lelkünkben megszületett, olyan, mint a mag, melyet a földbe rejtünk. Ez nem marad tétlen soha, hanem utat tör magának felfelé, nehogy egyedül maradjon, hanem sok termést hozzon. (Vö. Jn 12,25)

Minden egyesülés együttal küldetés is. A betlehemi Kisded sem tartja vissza magánál a pásztorokat és királyokat, hanem küldi őket hogy hirdessék, amit láttak és lelkükben tapasztaltak. Bennem sem lehet a megszületett Isten tétlen, hanem az erény és az apostoli buzgalom cselekedeteit kell, hogy létrehozza. Ez a bizonyíték, hogy valóban bennem él. Ha ezt nem teszi, akkor holt Isten; holt Isten pedig nincs, tehát nem is él lelkemben, nem is született meg igazán szívemben.

Ádvent és karácsony után tehát az új esztendőben látnia és tapasztalnia kell rajtam a világnak, hogy Isten született meg bennem. Jézus is megjelent a templomban születése után és világosságot árasztott ki a világba, úgyhogy „álmélkodának mindnyájan, kik őt hallák, az ő okosságán és feleletein” (Lk 2,47). Nekem is „növekednem kell bölcsességben és korban és kedvességben Istennél és embereknél” (vö. Lk 2,52), „mígnem eljutok a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, férfiúi tökéletességre, olyan életkorra, melynek mértéke Krisztus teljességé”. (Vö. Ef 4,13)

„Távozzék, ami régi, mondja az eucharisztikus himnusz, új legyen minden: szív, szó és cselekedet!” „A régiek elmúltak, mondja az Apostol, íme minden újjá lett.” (2Kor 5,17) „Vessétek el magatoktól minden törvényszegéseket, melyet elkövettetek, és szereztetek magatoknak új szívet és új lelket!” (Ez 18,31) „Vetkőzzetek ki a régi emberből és a cselekedeteiből, s öltözzetek fel abba az újba, aki megújult a teremtője képmásának megfelelő ismeretre.” (Kol 3,9-10) „Öltsétek magatokra az új embert, aki az Isten képére teremtett igaznak és szentnek.” (Ef 4,24)

Ez a lelki újév, mely a lelki karácsony gyümölcse és beteljesedése. „Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által, aki nekünk adatott” (Róm 5,5): ez a karácsonyi kegyelem. Most kiárad a világba, hogy „világosságunk világoskoddjék az emberek előtt, és dicsőítsék Atyánkat, ki

¹⁸ Ez az elmélkedés karácsony hetének bármelyik napján végezhető, kinek-kinek lelki igénye, benső ösztönzése és áhítata szerint.

mennyekben van” (vö. Mt 5,16): ez az újév kegyelme, a lelki újesztendő, melyben az újonnan megszületett gyermek magából kifelé sugározza az új életet.

II. Örök újév

Az újév az örökkévalóságnak is képe. Az örökkévalóság egy folyton megújuló kezdet, de múlás nélkül; mindig új valami, de olyan, ami nem lesz régi soha.

Képe az örökkévalóságnak azért is, mert az örökkévalóság, mint az újesztendő, ennek a földi életnek őesztendőjét követi.

Az újesztendő tehát beteljesedése a lelki karácsonynak is. A földi karácsonyoknak, melyeket lelkünkben ültünk örök nagy nyolcadnapja. Ott aztán a földihez képest igazán új lesz minden. „Új eget és új földet láték mert az első ég és az első föld elmúlt... És így szóla, aki a trónon ült: Íme, megújítok mindenedet!” (Jel 21,1.5)

Ott lesz a beteljesedése minden földi karácsonynak. A földi élet Isten-várása átmegy az ő örök birtoklásába. Ott mindig újból és újból születik meg lelkünkben úgy, mint soha itt a földön. Mindig új és új szépség, mindig új meg új boldogság tárul fel előttünk ebben a szünet nélkül megújuló lelki születésben, mely valamiképp ahhoz a születéshez hasonlít, melyben az Atya szüli meg az ő örökszép képmását, a Fiút, és sohasem szűnik meg őt szülni az egész örökkévalóságon át. Mindig ugyanazt a végtelen és kimeríthetetlen szépséget és boldogságot találja Egyszülöttében s annak végnélküli szeretetében. Ehhez hasonló lesz a mi örök karácsonyunk is, a mi örök újesztendőnk, ahol az Isten születése bennünk soha unalmassá nem válik, hanem mindig új boldogító megéléseket hoz magával.

Ott lesz beteljesedése az Oltáriszentség karácsonyának is. Ott már nem lesz szükség arra, hogy kenyér színe alá rejtse magát az értünk emberré lett Isten s így szülessen meg lelkünkben szentségileg. Ott megvalósul, amit a szeretet szentségének nagy dalnoka énekelt mélységes vágyakozással: „Jézusom, kit rejtve szemlélek itt, kérlek, teljesüljön az, ami után annyira szomjaz a lelkem: hogy arcodat leplezetlenül szemlélve, dicsőségben örökké boldog lehessenek.” Ott lesz ez a kenyér színében rejtőző Isten valóban étel s italom, balszamsdús levegő, melyet magamba szívok, szeretet, mely engem átfog, ölelés, mely fogva tart, élet, mely az én életem is. Ott születik meg bennem úgy, hogy örökké az enyém maradjon, s én megszületek öbennem úgy, hogy örökké az övé maradjak.

Ott lesz beteljesedése annak a karácsonynak is, amikor testvéremben fogadom Istenemet. Ott látom majd tündökölni Isten képét azokban a szegényekben, akiket itt a földön gondoztam. Ott szemlélem majd tiszta ragyogásban azokat, akiknek lelkéről itt a földön lemostam a bűn szennyét. Ott látom dicsőségben azokat, akiknek szívében csodálatosan szemléltem már itt a földön is az ő képét. Ezek mind mintegy újból megszületnek számomra, mintha csak nem is lettek volna előbb; mert hiszen új földön mint új emberek járnak majd, és mi nemcsak egymással, hanem egymásban is leszünk, amint a szőlővesszők is mind a töben vannak, abban az Egyben, akiben mindnyájan újjászülettünk.

Ezért kell az újesztendőnek itt a földön számomra a karácsonyi kegyelem beteljesedésének lennie, hogy a jócselekedetek által méltóvá tegyem magamat az örök újévre, amikor majd Isten születik meg bennem örökre. Apostoli cselekedetekkel kell vonzanom az újesztendőben is sokakat az ég felé, hogy ők is velem együtt megszülethessenek a mennyei örök újesztendőben. Mert „mi új egeket és új földet várunk az ő ígérete szerint, melyekben igazság lakozik” (2Pt 3,13). Azért „újuljunk meg lelkileg bensőnkben” (vö. Ef 4,23) az újesztendő kezdetén, mely számunkra új remények eleje a hit által. Akkor, ha majd az örök újesztendőben „véget érnek a prófétálások, megszűnnek a nyelvek, elenyészik a tudomány” (vö. 1Kor 13,8), a hit átmegy a látásba, a remény a birtoklásba: megmarad a szeretet, melyben Isten bennünk és mi az Istenben, testvéreink mibennünk és mi testvéreinkben, egymás számára örökre megszületünk és örökre

egyek leszünk. „Én őbennük, te meg énbenem, hogy tökéletesen eggyé legyenek, és megismerje a világ hogy te küldöttél engem.” (Jn 17,23) Ezt kérem újévi *imádságomban*.